



Cahier 2020-7

Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2025

Beleidsneutrale ramingen

D.E.G. Moolenaar
A.G. Kriege
F.P. van Tulder
P.R. Smit
B.J. Diephuis



de Rechtspraak

**Raad voor de
rechtspraak**

Cahier

De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft.

Voorwoord

Tot 1996 maakte het ministerie van Justitie eens in de vier jaar een raming van de capaciteitsbehoefte in de justitiële inrichtingen. Omdat een frequentie van eens in de vier jaar als onvoldoende werd ervaren, zegde toenmalig minister Sorgdrager in 1996 aan de Tweede Kamer toe dat het ministerie voortaan elk jaar een raming van de behoefte aan sanctiecapaciteit zou maken. Daarbij zouden ook de extramurale sancties aan de orde komen. In 1998 heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) de taak op zich genomen om jaarlijks een actualisering van de ramingen te maken. In 1999 publiceerde het WODC het eerste rapport in dit kader, gevolgd door de jaarlijkse edities in de periode 2001-2003.

In 2003 hebben de ministeries van Justitie, Financiën, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Algemene Zaken de afspraak gemaakt dat het ministerie van Justitie een integraal model voor de justitiële keten zal ontwikkelen. Besloten is om het bestaande model voor de sanctiecapaciteit uit te breiden tot het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ). Dit model omvat de hele veiligheidsketen, de civiele rechtspraak, de bestuursrechtspraak en de civiele rechtsbijstand. In 2004 werd het eerste rapport met de PMJ-ramingen gepubliceerd (destijds alleen de veiligheidsketen), gevolgd door jaarlijkse edities tot en met 2019.

Het voor u liggende rapport is het éénnentwintigste in de reeks van ramingsrapporten. De ramingen over de rechtspraak zijn door het WODC en de Raad voor de rechtspraak gezamenlijk opgesteld, terwijl de overige ramingen alleen door het WODC zijn gemaakt. De ramingen zijn beleidsneutraal, hetgeen wil zeggen dat ze uitgaan van gelijkblijvend beleid. Ramingen van het effect van voorgenomen beleids- en wetswijzigingen worden gemaakt door de beleidsdirecties van het ministerie van Veiligheid en Justitie, het Parket Generaal, de Raad voor de rechtspraak en diverse uitvoeringsorganisaties. De beleidsneutrale ramingen samen met de geraamde beleidseffecten vormen de beleidsrijke ramingen. De beleidsrijke ramingen vallen niet onder de verantwoordelijkheid van het WODC maar onder de verantwoordelijkheid van de beleidsdirecties van het ministerie van Justitie en Veiligheid, het Parket Generaal, de Raad voor de rechtspraak en diverse uitvoeringsorganisaties. De beleidsrijke ramingen zijn niet in dit rapport opgenomen, maar zijn terug te vinden in de Kamerbrief 'PMJ-ramingen tot en met 2025' van de Minister van Justitie en Veiligheid (mei 2020) en zullen tevens worden opgenomen in de begroting 2021 van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Bij de vervaardiging van de ramingen is het WODC afhankelijk van gegevens die anderen aanleveren. De vele betrokkenen daarbij kunnen we niet allen noemen, maar hun inspanningen om de gegevens op tijd beschikbaar te hebben, worden zeer gewaardeerd. Speciale dank gaat uit naar Nol van Gemmert (DJI) voor zijn bijdrage aan de tbs-ramingen.

Gerty Lensvelt-Mulders
Directeur WODC

Ids Tijsseling
Financieel Directeur
Bureau van de Raad voor de rechtspraak

Inhoud

Afkortingen — 6

Samenvatting — 8

1 Inleiding — 13

- 1.1 Onderzoeksvragen — 13
- 1.2 Werkwijze — 14
- 1.3 Wijzigingen ten opzichte van de vorige ronde — 15
- 1.4 Leeswijzer — 15

2 Achtergrondfactoren — 17

- 2.1 In het PMJ gebruikte achtergrondfactoren — 17
 - 2.1.1 Demografische achtergrondfactoren — 19
 - 2.1.2 Maatschappelijke achtergrondfactoren — 22
 - 2.1.3 Economische achtergrondfactoren — 26
 - 2.1.4 Overige achtergrondfactoren — 30
- 2.2 Opmerkingen — 32

3 Overtredingen — 34

- 3.1 WAHV-zaken — 34
- 3.2 Overige overtredingen — 35

4 Misdrijven — 38

- 4.1 Opsporing — 38
- 4.2 Slachtofferzorg — 41
- 4.3 Vervolg en berechting in eerste aanleg — 42
- 4.4 Hoger beroep en cassatie — 45

5 Tenuitvoerlegging — 48

- 5.1 Extramurale sancties — 48
- 5.2 Sancties voor minderjarigen — 50
- 5.3 Intramurale sancties voor volwassenen — 52

6 Reclassering, kindbescherming en rechtsbijstand in strafzaken — 55

- 6.1 Reclassering en kindbescherming in strafzaken — 55
- 6.2 Rechtsbijstand in strafzaken — 57

7 Civiel recht en bestuursrecht — 59

- 7.1 Civiele rechtspraak — 59
- 7.2 Bestuursrechtspraak — 63
- 7.3 Kinderbescherming in civiele zaken — 66
- 7.4 Vreemdelingenbewaring — 68
- 7.5 Rechtsbijstand in civiele en bestuursrechtelijke zaken — 69

8 Nawoord — 73

- 8.1 Voorspelfouten — 73
- 8.2 Coronacrisis — 74
- 8.3 Behoeftte van de PMJ-gebruikers — 76

Summary — 78

Literatuur — 80

Bijlagen

- 1 Vereenvoudigd schema van het PMJ — 83
- 2 Beleidsneutrale ramingen t/m 2025 per ketenpartner — 84
- 3 Elasticiteiten — 96
- 4 Effect achtergrondfactoren — 103

Afkortingen

AMA	Alleenstaande minderjarige asielzoeker
ASAA	Afstand, screening, adoptie en afstammingsvragen
Arob	Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BOPZ	Bijzondere opnemings psychiatrische ziekenhuizen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBB	College van Beroep voor het bedrijfsleven
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CPB	Centraal Planbureau
CRvB	Centrale Raad van Beroep
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
EK	Enkelvoudige kamer
FPC	Forensisch-psychiatrische centra
GJZ	Gesloten jeugdzorg
GW	Gevangeniswezen
Halt	Het Alternatief
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere arbeidsongeschikte zelfstandigen
ISD	Inrichting voor stelselmatige daders
ITB	Individuele trajectbegeleiding
IVM	Integrale Veiligheidsmonitor
JJI	Justitiële jeuginrichting
LCA	Landelijk Coördinatiepunt Arrestatiebevelen
MEV	Macro-economische verkenning
MK	Meervoudige kamer
MinJenV	Ministerie van Justitie en Veiligheid
MinVenJ	Ministerie van Veiligheid en Justitie
NFI	Nederlands Forensisch Instituut
OM	Openbaar Ministerie
ots	Ondertoezichtstelling
OvJ	Officier van justitie
PaG	Parket Generaal
PIJ	Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen
PMJ	Prognosemodel Justitiële Ketens
RISc	Recidive-inschattingschalen
RSJ	Raad voor de Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
Rvdr	Raad voor de rechtspraak
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SGM	Schadefonds Geweldsmisdrijven
SHN	Slachtofferhulp Nederland
STP	Scholing- en trainingsprogramma
SYSWOV	Systeem woningvoorraad
tbs	Terbeschikkingstelling
TRIAS	Transactie Innings- en Afhandelingssysteem
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
WAHV	Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WW	Werkloosheidswet
ZM	Zittende magistratuur

Samenvatting

Dit rapport beschrijft de ramingen van de capaciteitsbehoefte van de justitiële ketens tot en met 2025. Het gaat daarbij om ramingen van de instroom en uitstroom van diverse ketenpartners binnen de justitiële ketens (aantallen te behandelen zaken e.d.) en de capaciteitsbehoefte bij intramurale voorzieningen (aantal plaatsen in justitiële inrichtingen). De ramingen voor de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke rechtspraak zijn de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) en de Raad voor de rechtspraak. De ramingen voor forensisch-psychiatrische centra (voorheen tbs-klinieken) zijn de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het WODC en de Dienst Justitiële Inrichtingen. Voor de overige ramingen is het WODC verantwoordelijk.

De ramingen zijn 'beleidsneutraal'. Dat wil zeggen dat de ramingen uitgaan van gelijkblijvend beleid. Het effect van voorgenomen beleids- en wetswijzigingen is niet in de ramingen verdisconteerd. Ook zijn de effecten van recentelijk ingezet beleid (vanaf 2019) niet in de beleidsneutrale ramingen verwerkt, omdat de ramingen gebaseerd zijn op ontwikkelingen in de justitiesector tot en met 2018. Definitieve gegevens over 2019 waren op het moment van berekening nog niet beschikbaar. Daar waar wel voorlopige cijfers over 2019 beschikbaar waren, zijn deze meegenomen.

De ramingen zijn gemaakt met het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ). Het PMJ bestaat uit twee onderdelen, namelijk een model voor de veiligheidsketen en een model voor het civiel- en bestuursrechtelijke deel van de justitiële keten. Het startpunt voor het PMJ zijn ontwikkelingen in de samenleving die geheel of grotendeels buiten de invloedssfeer van Justitie liggen. Dergelijke ontwikkelingen kunnen gevolgen hebben voor het ontstaan van criminaliteit en rechtsproblemen en daarmee voor het beroep op de justitiële ketens. Te denken valt bijvoorbeeld aan de mogelijke gevolgen van ontwikkelingen in sociale cohesie, maatschappelijke ongelijkheid, botsing van culturen en welvaart. Op basis van de beschikbare criminologische, rechtssociologische en economische theorieën zijn de mogelijk relevante maatschappelijke fenomenen benoemd. Bij deze fenomenen zijn zoveel mogelijk kwantificeerbare achtergrondfactoren gezocht. De zo in kaart gebrachte ontwikkelingen kunnen grofweg in vier categorieën worden ingedeeld, namelijk demografische, economische, maatschappelijke en overige ontwikkelingen. Het PMJ beschrijft de kwantitatieve verbanden tussen deze ontwikkelingen en de criminaliteit of het beroep op rechtshulp en rechtspraak. Tevens brengt het PMJ de samenhangen tussen de ontwikkelingen in criminaliteit en het beroep op rechtshulp en rechtspraak en de ontwikkelingen in de rest van de justitiële ketens in beeld.

De gebruikte demografische achtergrondfactoren zijn: de omvang van de bevolking, het aantal 0- t/m 11-jarigen, het aantal 12- t/m 17-jarigen, het aantal mensen van 18 jaar en ouder, de mannelijke bevolking van 18 tot en met 29 of 49 jaar, de ongehuwde mannelijke bevolking van 18 tot en met 24 jaar, het aantal mensen van 15 jaar en ouder, het aantal 15- t/m 24-jarigen, het aantal 15- t/m 64-jarigen, het aantal 35- t/m 49-jarigen, het aantal 12- t/m 17-jarigen in de vier grote steden, het aantal niet-westerse allochtonen, het aantal de tweede generatie niet-westerse allochtonen, het aantal eerste generatie niet-westerse allochtone jongeren in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar, het aantal tweede generatie niet-westerse allochtone jongeren in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar, het aantal tweede generatie niet-

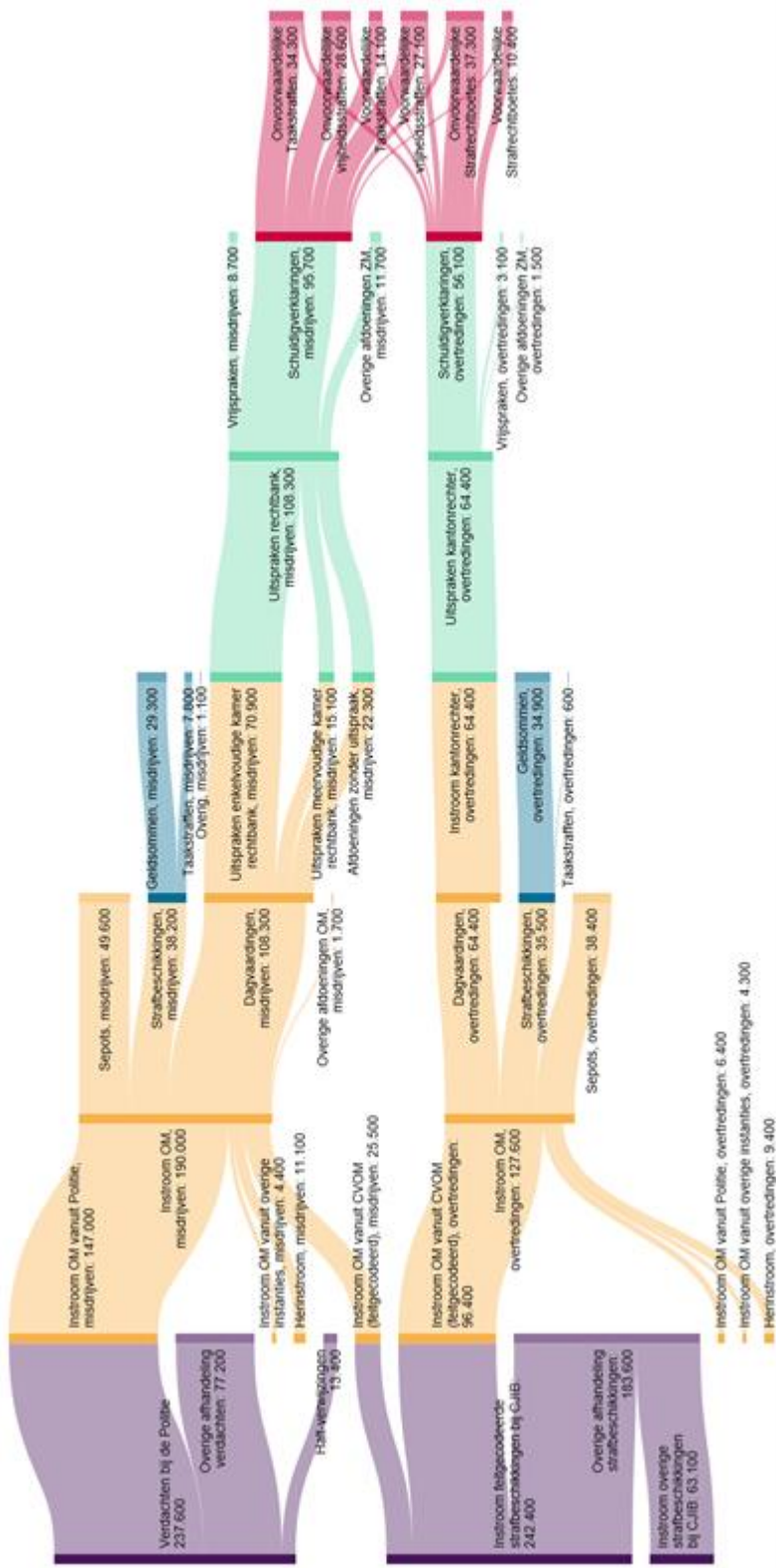
westerse allochtone mannen in de leeftijd van 18 t/m 24 of 29 jaar, en het aantal eerste generatie niet-westerse allochtone mannen in de leeftijd van 18 t/m 49 jaar. De gebruikte maatschappelijke achtergrondfactoren zijn: het aantal immigranten, de asielinstroom, het aantal alleenstaande minderjarige vreemdelingen, het aantal paren met minderjarige kinderen waarbij het gezinshoofd jonger dan 45 jaar is, het aantal huishoudens met kinderen waarbij het gezinshoofd al dan niet jonger dan 45 jaar is, het aantal éénoudergezinnen waarbij de ouder al dan niet jonger dan 45 jaar is, het aantal personen dat in een jaar gaat scheiden, het aantal kinderen betrokken bij een echtscheiding, het aantal spijbelaars, het aantal kinderen in een laag schooltype, het aantal personen bij de ambulante verslavingszorg voor opiaatverslaving, de alcoholconsumptie, de kerkelijkheid, het dagelijks internetgebruik en het aantal personen dat minimaal eens in de drie maanden gebruikmaakt van internet. De economische achtergrondfactoren in het model zijn: de omvang van de beroepsbevolking van 15 t/m 24 of 74 jaar, de omvang van de werkloze beroepsbevolking van 15 t/m 24 of 74 jaar, de omvang van de werkzame beroepsbevolking van 15 t/m 24 of 74 jaar, het aantal zelfstandig ondernemers, het werkloosheidspercentage onder mensen van 15 t/m 24 of 74 jaar, het totale aantal uitkeringen, het aantal werkloosheidsuitkeringen, het aantal bijstandsuitkeringen, het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, de reële bruto toegevoegde waarde, het reëel besteedbaar jaarinkomen per hoofd van de bevolking, het reëel besteedbaar gezinsinkomen, de koopkracht, de gemiddelde huur, het aantal motorvoertuigen, het aantal brommers, de totale kosten van advocatuur, en de gemiddelde eigen bijdrage bij gesubsidieerde rechtsbijstand. De economische ontwikkelingen zijn onder meer ontleend aan de septemberramingen van 2019 van het Centraal Planbureau.

Overige achtergrondfactoren die in het model zijn opgenomen zijn: de woningvoorraad, het aantal huurwoningen, de gemiddelde WOZ-waarde, het aantal politie-medewerkers, het aantal forensische opsporingsmedewerkers bij de politie, de middelen van de politie en de griffierechten voor verschillende type zaken. Combinatie van het geschatte model en de verwachte ontwikkelingen in genoemde achtergrondfactoren leidt tot de verwachte ontwikkeling van het beroep op de diverse onderdelen van de justitiële ketens bij gelijkblijvend beleid.

De uitkomsten van de met het model gemaakte ramingen zijn als volgt. De instroom van WAHV-zaken zal in de periode 2019-2025 naar verwachting gemiddeld met 2% per jaar toenemen. Alle daarop volgende handelingen (beroep op de OvJ, kantonrechter en het hof Leeuwarden) volgen hetzelfde patroon. Het aantal beroepen op de officier van justitie neemt toe met gemiddeld 1% per jaar. Het aantal WAHV-zaken bij de kantonrechter blijft vrijwel constant.

Figuur S1 geeft op hoofdlijnen de stromen in de strafrechtsketen in 2025 weer (exclusief WAHV-zaken), vanaf het moment dat er een verdachte is (misdrijven) of een strafbeschikking is uitgeschreven (overtredingen) aan de linkerkant van figuur S1 tot en met de door de rechter opgelegde straffen aan de rechterkant van figuur S1. De figuur toont duidelijk de verschillende vormen van afhandeling van een zaak. Sommige zaken gaan door tot en met de rechter, andere zaken worden in eerder stadium door de officier van justitie of de politie afgehandeld. De breedte van de balken geeft de omvang van de stromen weer.

Figuur S.1 Misdrijven en overtredingen in de strafrechtsketen in 2025*



* Exclusief WAHV-zaken. De breedte van de balken geeft de omvang van de stromen weer. Er kunnen meerdere sancties per persoon worden opgelegd.

De instroom van feitgecodeerde strafbeschikkingen bij het CJIB zal naar verwachting gemiddeld met 1% per jaar afnemen in de periode 2019-2025. Alle daarop volgende handelingen (zoals vervolging door het OM en berechting door de ZM) volgen hetzelfde patroon. De instroom van kantonstrafzaken bij het OM neemt met gemiddeld 2% per jaar af in de periode 2019-2025. Bij de rechter nemen de kantonstrafzaken gemiddeld met bijna 1% per jaar af.

In de periode 2019-2025 zal het aantal ondervonden misdrijven door slachtoffers licht stijgen (gemiddeld 1% per jaar), maar het aantal ondervonden geweldsmisdrijven daalt met gemiddeld 3% per jaar. Deze ontwikkeling zet zich voort in de organisaties die hulp aan slachtoffers bieden. Slechts een fractie van het totaal aantal slachtoffers komt bij SHN, SGM en/of PH terecht. Het aantal door de politie geregistreerde misdrijven, het aantal geregistreerde verdachten en de instroom van misdrijven bij het OM zullen met gemiddeld 1% per jaar dalen. Alle daaropvolgende handelingen, zoals beslissingen OM en ZM, vertonen een vergelijkbare ontwikkeling. De instroom van zaken in hoger beroep zal vrijwel gelijk blijven. Alle daaropvolgende handelingen, uitspraken en cassatie, vertonen een vergelijkbare ontwikkeling.

In de periode 2019-2025 zal het aantal geldboetevonnissen met gemiddeld 5% per jaar afnemen. Het aantal ontnemingsmaatregelen dat instroomt bij het CJIB stijgt met gemiddeld 4% per jaar en het aantal schadevergoedingsmaatregelen zal stijgen met gemiddeld 3% per jaar. De instroom van taakstraffen voor meerderjarigen bij het CJIB verandert nauwelijks. Het aantal werkstraffen bij de reclassering volgt deze trend. De instroom van lopende vonnissen (om-executie) blijft vrijwel gelijk. De capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen neemt met gemiddeld 2% per jaar toe tussen 2019 en 2025. De capaciteitsbehoefte van de FPC's (TBS-klinieken) blijft vrijwel gelijk. Het aantal halt-verwijzingen neemt af met gemiddeld 2% per jaar. De instroom van taakstraffen bij de RvdK stijgt daarentegen met gemiddeld 2% per jaar. De capaciteitsbehoefte van de justitiële jeugdinrichtingen blijft vrijwel gelijk. De capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring zal naar verwachting in de periode 2019-2025 stijgen met gemiddeld 5% per jaar.

In de periode 2019-2025 neemt de instroom van strafonderzoeken LIJ en LIJ plus aanvulling bij de Raad voor de Kinderbescherming met gemiddeld 1% per jaar af. De strafonderzoeken volgen de trend in instroom OM van misdrijven. Het aantal actualisaties strafonderzoek verandert nauwelijks van jaar tot jaar. De instroom van onderzoeken schoolverzuim daalt met bijna 5% per jaar. De instroom van beschermingsonderzoeken, gezags- en omgangsonderzoeken en toetsende taak meldingen verandert nauwelijks in de periode 2019-2025. Daarentegen stijgt de instroom van adoptie-gerelateerde activiteiten met gemiddeld 2% per jaar.

De instroom van civiele zaken bij de sector kanton van de rechtbanken via een dagvaarding daalt met gemiddeld 1% per jaar in de periode 2019-2025. De instroom van civiele zaken bij de sector kanton van de rechtbanken via een verzoekschrift blijft vrijwel gelijk. Het aantal voorlopige voorzieningen neemt af met gemiddeld 8% per jaar. De instroom van zaken ingeleid via een verzoekschrift bij de sector civiel van de rechtbanken blijft vrijwel gelijk, terwijl de instroom van zaken ingeleid via een dagvaarding stijgt met gemiddeld 1% per jaar. De groei van het aantal zaken bij de gerechtshoven en de Hoge Raad volgt met enige vertraging de trend bij de rechtbanken.

De instroom van belastingzaken en overige bestuurszaken in eerste aanleg zal in de periode 2019-2025 naar verwachting met 1% per jaar toenemen. De instroom van bestuurszaken bij de Centrale Raad van Beroep blijft vrijwel gelijk. Het aantal reguliere straf toevoegingen blijft vrijwel gelijk in de periode 2019-2025. Zowel het aantal ambtshalve straf toevoegingen (exclusief BOPZ en vreemdelingenbewaring) als het aantal piketdiensten voor verdachten blijven op vrijwel hetzelfde niveau hangen. Het aantal civiele toevoegingen (excl. asiel- en vreemdelingenzaken, incl. ambtshalve BOPZ en mediation) blijft constant in de periode 2019-2025. Het aantal bestuursrechtelijke toevoegingen (incl. vreemdelingenbewaring, vreemdelingenzaken en mediation) zal licht stijgen met gemiddeld 1% per jaar. Het aantal piketdiensten voor vreemdelingenbewaring stijgt met gemiddeld 1% per jaar. Het aantal piketdiensten voor psychiatrische gevallen verandert nauwelijks van jaar tot jaar. Toevoegingen voor asielzaken nemen af met gemiddeld 1% per jaar. Het Juridisch Loket krijgt te maken met een stijging van gemiddeld 3% per jaar. Ook het aantal lichte adviestoevoegingen zal toenemen met gemiddeld 3% per jaar in komende jaren.

De beleidsneutrale ramingen geven aan wat op dit moment de meest waarschijnlijke ontwikkeling is, als er geen effecten van wijzigingen in het beleid optreden. Als zodanig kunnen deze ramingen als bouwsteen voor de begroting dienen. De ramingen zijn gebaseerd op de in PMJ gelegde relaties met maatschappelijke achtergrondfactoren en de voorziene ontwikkeling in deze achtergrondfactoren. Door onverwachte gebeurtenissen en niet in de raming verwerkte effecten van (nieuwe) wet- en regelgeving en beleid kunnen de werkelijke ontwikkelingen afwijken van de ramingen.

De berekeningen in deze publicatie zijn gemaakt in de periode oktober t/m december 2019. De effecten van de coronacrisis zijn hierin dus niet verwerkt. Op het moment van samenstellen van deze publicatie zijn de gevolgen van de corona crisis nog hoogst onzeker. De te verwachten directe gevolgen zijn een daling van de productie. Door de quarantainemaatregelen is een deel van de justitiële instanties (deels) gesloten en/of werken medewerkers thuis, waardoor de arbeidsproductiviteit wellicht lager ligt of niet alles gedaan kan worden wat gedaan zou moeten worden. Een ander direct gevolg is de wijziging in het aanbod van zaken. Zo zijn de eerste signalen dat er minder high impact criminaliteit is vanwege verminderde gelegenheid daartoe, en daarentegen meer internetoplichting. Ook is het aannemelijk dat er meer faillissementszaken zullen komen. Verwacht wordt dat door meer huiselijke frustratie er in de loop van het jaar meer huiselijk geweld en meer echtscheidingszaken zullen zijn. De indirecte gevolgen zijn vooral de lange termijn gevolgen van de economische schade van de coronacrisis. Op basis van het PMJ-model is het niet aannemelijk dat verslechterde economische omstandigheden op lange termijn grote gevolgen zullen hebben voor het aantal misdrijven, maar wellicht wel voor het aantal overtredingen. De verslechterde economische omstandigheden hebben waarschijnlijk wel grote gevolgen voor het aantal civielrechtelijk en bestuursrechtelijke zaken, bijvoorbeeld geschillen over bijstands- of werkloosheidsuitkeringen. Bij economisch herstel kunnen deze effecten weer wegebben. Zowel de ernst van de economische crisis als de snelheid van herstel daarvan zijn op dit moment nog volstrekt onduidelijk.

1 Inleiding

In 1997 is begonnen met de ontwikkeling van een prognosemodel voor de capaciteitsbehoefte van justitiële voorzieningen. In eerste instantie richtte dit door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) ontwikkelde model zich alleen op het gevangeniswezen (GW) en de taakstraffen voor meerderjarigen (zie Werkgroep Prognose Sanctiecapaciteit, 1997). In 1998 heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) dit model in gebruik genomen voor het maken van ramingen. Later is het model verfijnd en uitgebreid met een jeugdsector (zie Van der Torre & Van Tulder, 2001; Huijbregts et al., 2001). In 2003 hebben de ministeries van Justitie, Financiën, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Algemene Zaken de afspraak gemaakt dat het ministerie van Justitie een integraal model voor de justitiële keten zal ontwikkelen. Besloten is om het bestaande model voor de sanctiecapaciteit uit te breiden naar een model voor de hele justitiële keten (zie Moolenaar et al., 2004; Leertouwer et al., 2005). De uitkomsten van dit model dienen als onderbouwing van de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Dit rapport presenteert de éénentwintigste raming van de capaciteitsbehoefte van de veiligheidsketen, die tot stand is gekomen onder de verantwoordelijkheid van het WODC in samenwerking met de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de Raad voor de rechtspraak (Rvdr). Tot en met de vijfde rapportage betroffen de ramingen alleen de sanctiecapaciteit (zie Steinmann et al., 1999; Van der Heide et al., 2001; Moolenaar et al., 2002; Moolenaar & Huijbregts, 2003; Leertouwer & Huijbregts, 2004). Vanaf de zesde rapportage zijn ook ramingen opgesteld voor andere onderdelen van de justitiële keten, in het bijzonder de veiligheidsketen (zie Moolenaar et al., 2005; Moolenaar, 2006) en in samenwerking met de Rvdr ook de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke keten (Moolenaar et al., 2007, 2008, 2009, 2017, 2018a, 2019), Moolenaar (2010), Decae (2011), Smit (2012, 2013, 2014, 2015) en Smit et al. (2016). In paragraaf 1.1 worden de onderzoeksvragen geformuleerd. Paragraaf 1.2 beschrijft de werkwijze, paragraaf 1.3 de recente wijzigingen in het PMJ model en paragraaf 1.4 de opbouw van het rapport.

1.1 Onderzoeksvragen

De ramingen in dit rapport zijn gemaakt met het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ), versie 2019. Het PMJ bestaat uit twee onderdelen, namelijk een model voor de veiligheidsketen en een model voor het civiel- en bestuursrechtelijke deel van de justitiële keten. Het model voor de veiligheidsketen bevat onderdelen zoals onder andere opsporing, vervolging en berechting, straffen en maatregelen, vreemdelingenbewaring, gevangeniswezen, justitiële jeugdinrichtingen, reclassering, gesubsidieerde rechtsbijstand in strafzaken en slachtofferzorg. Het model voor civiel- en bestuursrechtelijke keten bevat de onderdelen civiele rechtspraak, bestuursrechtpraak en gesubsidieerde rechtsbijstand in civiele zaken en bestuurszaken. Dit rapport zal niet uitgebreid ingaan op alle onderdelen van het PMJ maar alleen de belangrijkste elementen eruit lichten.

Voor de geselecteerde onderdelen worden voor zover mogelijk de volgende vragen beantwoord:

- 1 Hoe groot is de verwachte capaciteitsbehoefte in de periode 2019-2025?
- 2 In hoeverre is de ontwikkeling van het beroep op of de behoefte aan justitiële voorzieningen in de periode 2019-2025 toe te schrijven aan maatschappelijke ontwikkelingen en/of aan voorafgaande schakels van de justitiële ketens?

De beleidsneutrale ramingen zijn momentopnames. Ze zijn gebaseerd op de beschikbare kennis op het moment van berekenen (november 2019). Zowel de gelegde relaties in het PMJ als de van elders betrokken ramingen van de achtergrondfactoren brengen onzekerheden met zich mee. Dit geldt met name voor de extern verkregen raming van de asielinstroom. De beleidsneutrale ramingen moeten derhalve niet als een vaststaand gegeven worden beschouwd, maar voornamelijk als een signaal. Ze geven aan wat er zou kunnen gebeuren indien er niets verandert. Door onverwachte gebeurtenissen en niet in de raming verwerkte wijzigingen in wet- en regelgeving en beleid kunnen de werkelijke ontwikkelingen afwijken van de ramingen.

1.2 Werkwijze

Het PMJ voor de veiligheidsketen is uitgebreid beschreven in Moolenaar et al. (2004). Het model voor civiele rechtspraak en bestuursrechtspraak is beschreven in Leertouwer et al. (2005), en het model voor de civiele rechtsbijstand in Leertouwer et al. (2007). De meest recente versie van de modellen zijn op aanvraag verkrijgbaar bij het WODC. Daarom zal dit rapport niet in detail ingaan op het model en de methodiek maar slechts op hoofdlijnen aangeven hoe de samenhangen in het model, waaronder die tussen de diverse ketenpartners, zijn geformuleerd.

Het grootste gedeelte van het PMJ-model is geformuleerd in de vorm van elasticiteiten. Een elasticiteit geeft aan met hoeveel procent Y toe- of afneemt als X met 1% toeneemt. De tabellen in bijlage 3 bevatten de elasticiteiten voor een groot aantal onderdelen van de justitieketen. Het PMJ gaat uit van jaarcijfers.¹ De ramingen in dit rapport zijn grotendeels gebaseerd op gerealiseerde jaarcijfers tot en met 2018 en worden uitgedrukt in het gemiddelde beroep op of de gemiddelde capaciteitsbehoefte van justitiële voorzieningen per kalenderjaar. In bijlage 2 van dit het rapport worden alleen groeipercentages gepresenteerd en geen absolute aantallen.

De ramingen met het PMJ zijn beleidsneutraal. Dat wil zeggen dat ontwikkelingen en beleid uit het verleden worden doorgetrokken naar de toekomst. Het effect van reeds vastgesteld beleid is alleen verdisconteerd in de prognoses voor zover de invloed ervan reeds in de gebruikte gegevens zichtbaar is. Ontwikkelingen als gevolg van inmiddels ingevoerd of voorgenomen beleid of wetgeving, die in verband met een recente invoeringsdatum nog niet in de statistieken (kunnen) zijn verwerkt, blijven hier dan ook buiten beschouwing. Aanvulling van de raming met deze ontwikkelingen wordt door de beleidsdirecties van het ministerie van Justitie en Veiligheid (MinJenV), het Parket Generaal (PaG), de Rvdr en enkele uitvoeringsorganisaties verzorgd. Deze organisaties inventariseren welke ontwikkelingen nog niet (volledig) zijn verwerkt in de WODC-ramingen en wat de consequenties daarvan kunnen zijn

1 Het model voor de veiligheidsketen gaat uit van jaarcijfers op landelijk niveau. Het model voor de civiel-rechtelijke en bestuursrechtelijke ketens gaat daarentegen uit van jaarcijfers op regionaal niveau. Cijfers op regionaal niveau zullen hier niet apart worden gepresenteerd maar worden geaggregeerd naar landelijk niveau.

voor de justitiële ketens. Het gaat hierbij om nog niet (volledig) zichtbare effecten van reeds in gang gezet beleid en in beperkte mate om effecten van nieuw voorgenomen, reeds goedgekeurd beleid. De ramingen van deze zogenaamde beleids-effecten vallen onder de verantwoordelijkheid van de beleidsdirecties, PaG, Rvdr en uitvoeringsorganisaties zelf. De beleidsneutrale ramingen vormen samen met de door de beleidsdirecties, PaG, Rvdr en uitvoeringsorganisaties geraamde beleids-effecten de beleidsrijke ramingen. Deze beleidsrijke ramingen zijn niet in dit rapport opgenomen, maar worden gepubliceerd in de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

1.3 Wijzigingen ten opzichte van de vorige ronde

In het PMJ versie 2019 zijn in aanvulling op de bij de politie geregistreerde verdachten nu ook de door de politie afgehandelde verdachten toegevoegd om een betere aansluiting op de instroom bij het Openbaar Ministerie te krijgen. De berekening van de onzekerheidsmarges is enigszins gewijzigd. Met name bij de achtergrondfactoren zijn de onzekerheden over de groei of daling belangrijker dan de over het absolute niveau. Dus zijn bij de achtergrondfactoren onzekerheden toegevoegd aan de mutaties in plaats van de absolute niveaus. In het algemeen leidt dit tot iets grotere onzekerheidsmarges. Tot slot is getracht om een nieuw model voor forensisch onderzoek te implementeren conform Kruize & Gruter (2018). Helaas bleek een deel van benodigde data niet beschikbaar. Bovendien worden de beschikbare data sterk beïnvloed door de afgesloten service level agreements tussen Politie en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Ook waren er twijfels of het model van Kruize en Gruter wel de complete dienstverlening van het NFI dekt. Daarom is besloten om de resultaten van dit model hier niet te presenteren.

1.4 Leeswijzer

Het rapport is gegoten in de vorm van factsheets: korte bondige conclusies. Hoofdstuk 2 beschrijft de ontwikkelingen in de achtergrondfactoren. Deze achtergrondfactoren vormen de grondslag van het model en kennis omtrent de ontwikkeling daarvan is daarom van groot belang voor het begrip van de overige hoofdstukken. Hoofdstuk 3 gaat in op de overtredingen van opsporing tot en met berechting in eerste aanleg. De ketenontwikkelingen op het terrein van misdrijven worden geanalyseerd in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 gaat in op de tenuitvoerlegging van transacties, straffen en maatregelen voor zowel misdrijven als overtredingen. In hoofdstuk 6 worden de ramingen voor de reclassering, kinderbescherming en gesubsidieerde rechtsbijstand in strafzaken voor het voetlicht gebracht. Hoofdstuk 7 presenteert de ramingen die betrekking hebben op civiel- en bestuursrechtelijke procedures. Het rapport eindigt met een nawoord in hoofdstuk 8.

In hoofdstuk 3 tot en met 7 staat aan het begin van elke paragraaf een schematische weergave van het model. In deze schema's worden roze blokken gebruikt om achtergrondfactor en aan te duiden, groene blokken voor instroom, gele blokken voor uitstroom en blauwe blokken voor de eindvoorraad. Een plusteken betekent een positieve relatie tussen de betreffende achtergrondfactor en de te voorspellen variabele. Een minteken betekent een negatieve relatie tussen de betreffende achtergrondfactor en de te voorspellen variabele. Een minplusteken betekent soms een negatieve, soms een positieve relatie tussen de betreffende achtergrondfactor en de te voorspellen variabele. Zwarte pijlen worden gebruikt om de geschatte

elasticiteit aan te duiden (zie ook bijlage 3), paarse pijlen duiden op relaties die op andere wijze geschat zijn. Bij een rode pijl is er sprake van een één-op-één relatie (optelsom van of verdeling naar subcategorieën) . Tot slot geven de percentages de gemiddelde procentuele mutatie over de periode 2019-2025 aan voor de desbetreffende variabele.

2 Achtergrondfactoren

De basis van het PMJ wordt gevormd door ontwikkelingen in de samenleving die grotendeels buiten de invloedssfeer van justitie liggen. Het uitgangspunt van het model is dat deze maatschappelijke ontwikkelingen invloed hebben op de ontwikkeling van de criminaliteit en het ontstaan en de beslechting van geschillen en daarmee dus op het beroep op de justitiële ketens.

De rol die maatschappelijke problemen volgens criminologische theorieën spelen in het ontstaan van criminaliteit en de vertaling ervan in kwantificeerbare achtergrondfactoren wordt uitgebreid beschreven in Moolenaar et al. (2004). Het uitgangspunt is dat maatschappelijke problematiek invloed heeft op de ontwikkeling van de criminaliteit en daarmee op het strafrechtelijke gedeelte van de justitiële keten. Voorbeelden van maatschappelijke problematiek zijn:

- groepsvorming van delinquenten;
- maatschappelijke ongelijkheid;
- botsing van culturen;
- sociale instabiliteit;
- opvoeding en sociaal milieu;
- gelegenheid tot deviant gedrag;
- sociale uitstoting;
- opportunity costs (mogelijkheid, rendement en aantrekkelijkheid van andere bronnen van inkomsten in vergelijking met criminaliteit).

Leertouwer et al. (2005, 2007) beschrijven uitgebreid hoe maatschappelijke fenomenen volgens theorieën over het ontstaan en de beslechting van geschillen samenhangen met de instroom van zaken bij de rechter en de afgifte van toevoegingen in het kader van gesubsidieerde rechtsbijstand. De maatschappelijke fenomenen die volgens de theorie een rol spelen, betreffen:

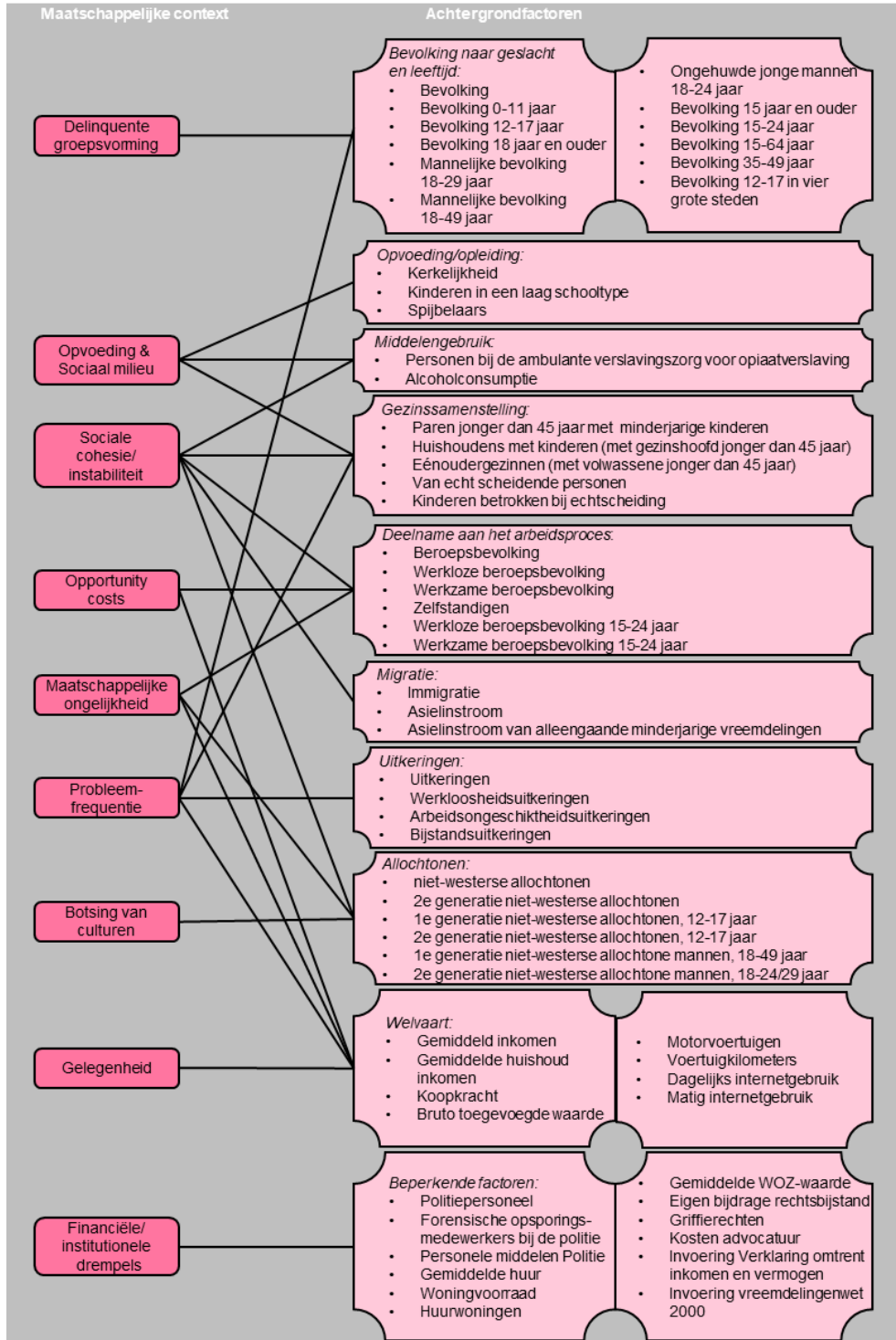
- de mate van sociale cohesie binnen de samenleving;
- probleemfrequentie, namelijk de kans op en het aantal onbevredigende transacties (te denken valt hier aan economische activiteit, arbeidsparticipatie enz.);
- financiële drempels die een rol spelen bij de inschakeling van rechtshulp;
- de organisatie van rechtshulp, die een rol speelt in de beschikbaarheid ervan.

Paragraaf 2.1 gaat nader in op de gebruikte achtergrondfactoren en de verwachting daaromtrent. In paragraaf 2.2 worden de bronnen en de beperkingen van cijfers aangegeven.

2.1 In het PMJ gebruikte achtergrondfactoren

Voor de maatschappelijke problematiek en fenomenen zijn kwantificeerbare indicatoren gezocht, die in het vervolg van dit hoofdstuk *achtergrondfactoren* worden genoemd. Deze achtergrondfactoren vormen tezamen een indicatie van bovengenoemde problemen en fenomenen. Er is geen één-op-éénrelatie tussen de achtergrondfactoren en deze problemen en fenomenen. Een achtergrondfactor kan een indicator zijn voor meerdere problemen en/of fenomenen. Aan de andere kant kan een probleem of fenomeen door meerdere achtergrondfactoren worden gekarakteriseerd. De verbanden in het model zijn dan ook niet noodzakelijkerwijs causaal.

Figuur 2.1 In het PMJ opgenomen achtergrondfactoren



De achtergrondfactoren kunnen grofweg in vier categorieën worden ingedeeld:

- demografische ontwikkelingen;
- economische ontwikkelingen;
- maatschappelijke ontwikkelingen;
- overige ontwikkelingen.

Becker (1968, 1974), Van Tulder (1994), Lilly et al. (1995), Pratt en Cullen (2005), Van der Laan en Blom (2011) geven een uitgebreide beschrijving van de criminologische theorieën over omgevingsfactoren. Theorieën over de ontwikkeling van geschillen of conflicten en het daaropvolgende beroep op rechtshulp en rechtspraak zijn te vinden in Schuyt et al. (1976), Van Velthoven (2002), Klijn (1996) en Van Tulder en Janssen (1998). In het PMJ worden verschillende typen zaken onderscheiden op basis van beleidsrelevantie, omvang en wijze waarop deze zaken door de justitiële keten stromen. In de veiligheidsketen wordt een onderscheid gemaakt tussen verschillende typen delicten, in de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke keten tussen de verschillende typen conflicten. Per zaakstype wordt bekeken welke achtergrondfactoren mogelijk relevant kunnen zijn. Vervolgens wordt op statistische gronden beslist welke achtergrondfactoren van de korte lijst uiteindelijk in het model voor het desbetreffende zaakstype worden opgenomen. De ramingen van de ontwikkelingen in de achtergrondfactoren worden grotendeels uit externe bronnen verkregen (zie bronvermelding bij de figuren). Figuur 2.1 geeft een overzicht van de in het model opgenomen achtergrondfactoren en de achterliggende theorie.

Niet alle achtergrondfactoren hebben even veel effect. In bijlage 3 worden de elasticiteiten van de opgenomen achtergrondfactoren gepresenteerd. In bijlage 4 staat de bijdrage van de achtergrondfactoren aan de justitiële ramingen. De bijdrage is de combinatie van de elasticiteit en de omvang van de desbetreffende achtergrondfactor.

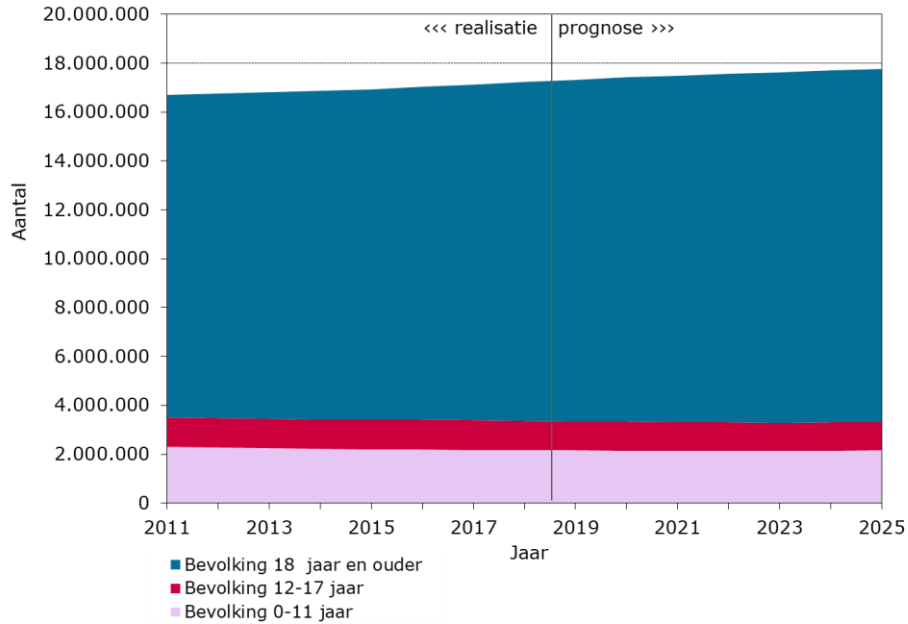
2.1.1 Demografische achtergrondfactoren

De in het model opgenomen demografische achtergrondfactoren zijn:

- de omvang van de bevolking;
 - het aantal 0- t/m 11-jarigen;
 - het aantal 12- t/m 17-jarigen;
 - het aantal mensen van 18 jaar en ouder;
- de mannelijke bevolking van 18 tot en met 29 of 49 jaar;
- de ongehuwde mannelijke bevolking van 18 tot en met 24 jaar;
- het aantal mensen van 15 jaar en ouder;
- het aantal 15- t/m 24-jarigen;
- het aantal 15- t/m 64-jarigen;
- het aantal 35- t/m 49-jarigen;
- het aantal 12- t/m 17-jarigen in de vier grote steden;
- het aantal niet-westerse allochtonen;
- het aantal tweede generatie niet-westerse allochtonen;
- het aantal eerste generatie niet-westerse allochtone jongeren in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar;
- het aantal tweede generatie niet-westerse allochtone jongeren in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar;
- het aantal tweede generatie niet-westerse allochtone mannen in de leeftijd van 18 t/m 24 of 29 jaar;
- het aantal eerste generatie niet-westerse allochtone mannen in de leeftijd van 18 t/m 49 jaar.

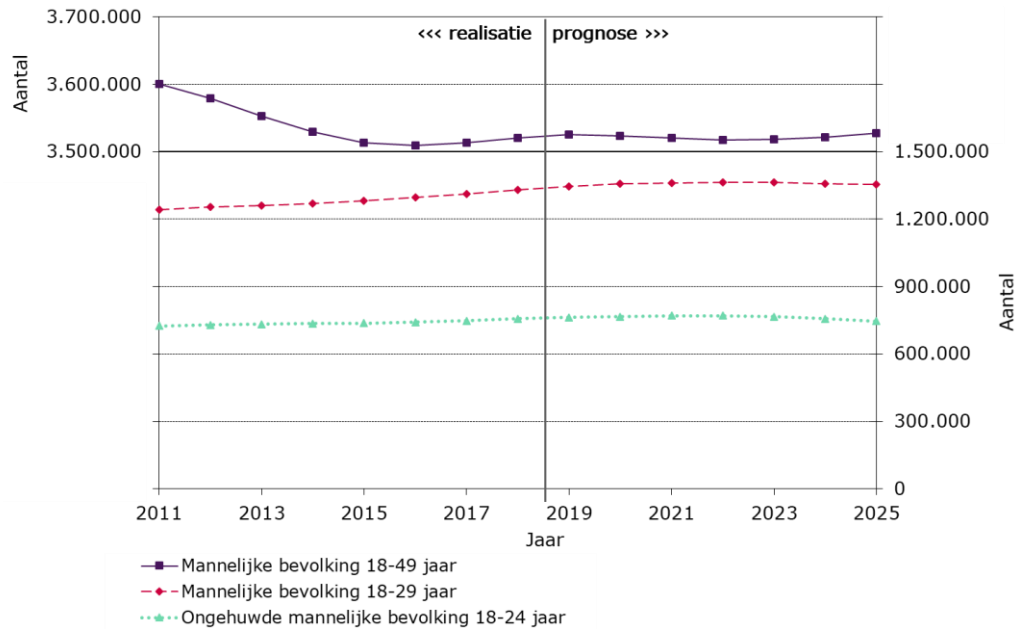
Figuren 2.2 tot en met 2.6 tonen de verwachte ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren.

Figuur 2.2 Totale bevolking, 2011-2025



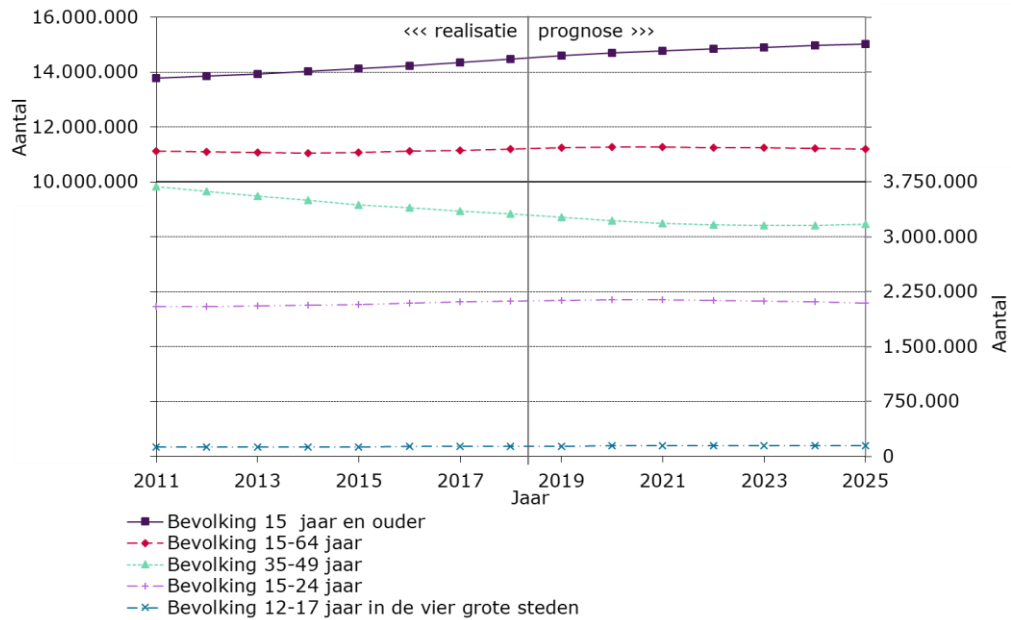
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.3 Mannelijke bevolking naar leeftijd, 2011-2025



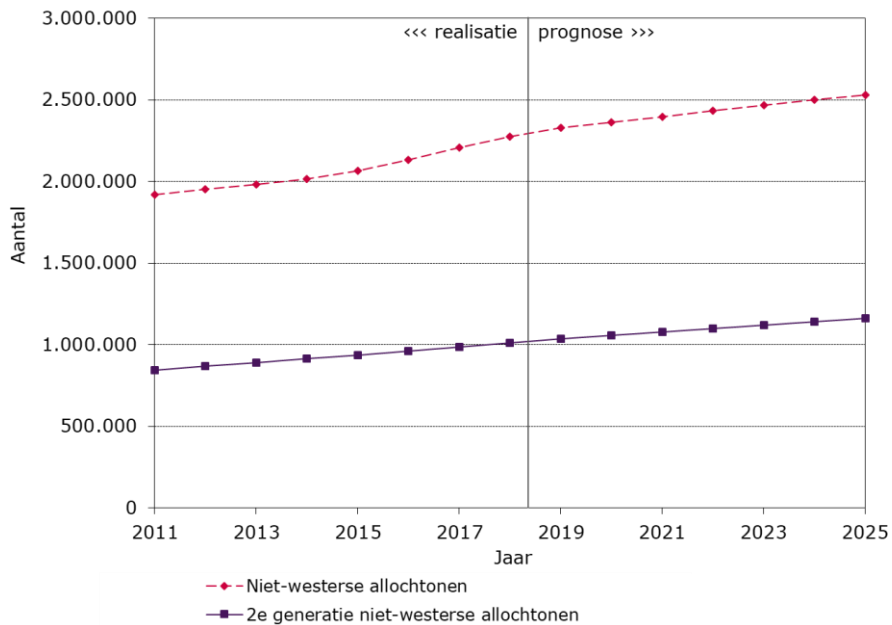
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.4 Bevolking in verschillende leeftijdscategorieën, 2011-2025



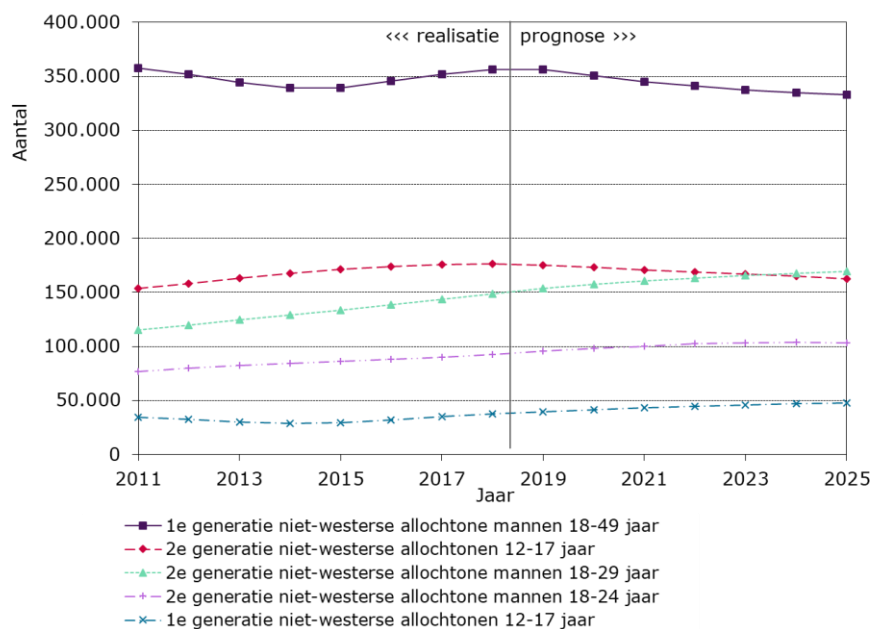
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.5 Niet-westerse allochtonen, 2011-2025



Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.6 Niet-westerse allochtonen naar generatie en leeftijdscategorie, 2011-2025



Bron: CBS, bewerking WODC

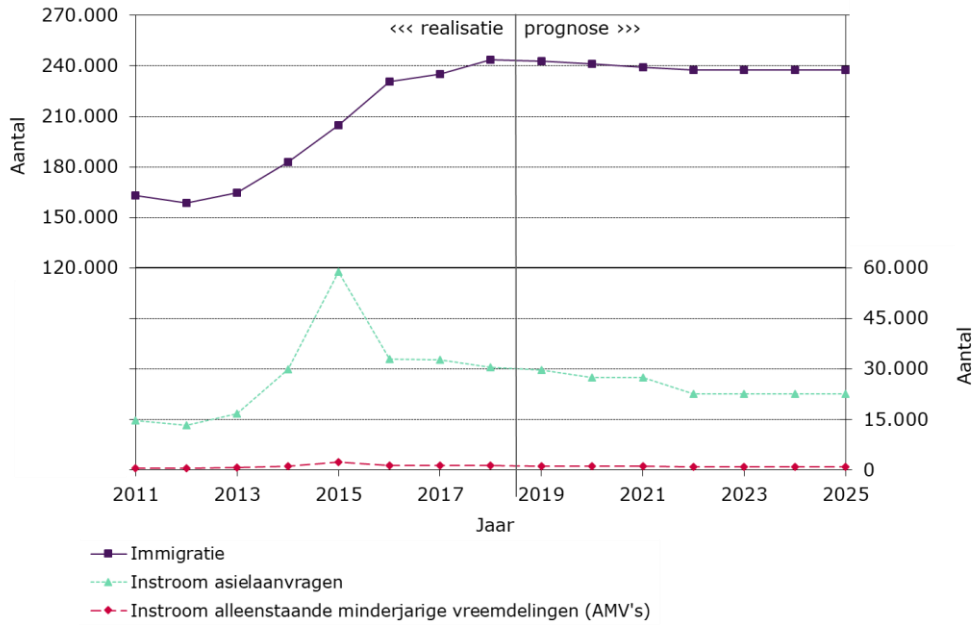
2.1.2 Maatschappelijke achtergrondfactoren

De in het model opgenomen maatschappelijke achtergrondfactoren zijn:

- het aantal immigranten;
- de asielinstroom;
- het aantal alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's);
- het aantal paren met minderjarige kinderen waarbij het gezinshoofd jonger dan 45 jaar is;
- het aantal huishoudens met kinderen waarbij het gezinshoofd al dan niet jonger dan 45 jaar is;
- het aantal éénoudergezinnen waarbij de ouder al dan niet jonger dan 45 jaar is;
- het aantal personen dat in een jaar gaat scheiden;
- het aantal kinderen betrokken bij echtscheiding;
- het aantal spijbelaars;
- het aantal kinderen in een laag schooltype;
- het aantal personen bij de ambulante verslavingszorg voor opiaatverslaving;
- de alcoholconsumptie;
- de kerkelijkheid: dit heeft betrekking op de vraag tot welke kerkelijke gezindte of levensbeschouwelijke groepering men zichzelf rekent;
- het dagelijks internetgebruik;
- het matige internetgebruik (minimaal eens in de drie maanden).

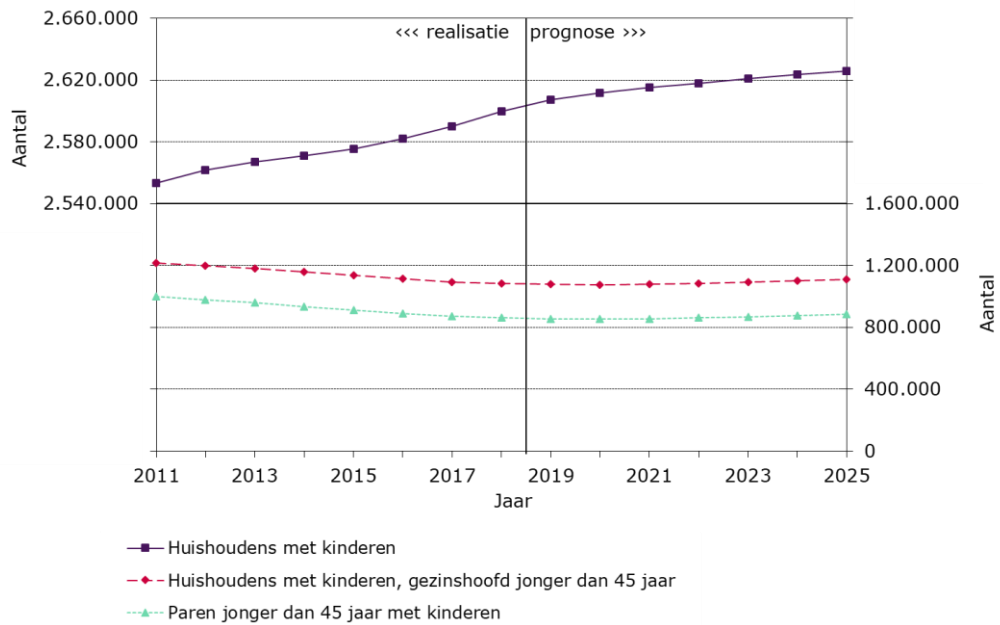
Figuren 2.7 tot en met 2.13 tonen de verwachte ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren.

Figuur 2.7 Instroom asiel en immigratie, 2011-2025



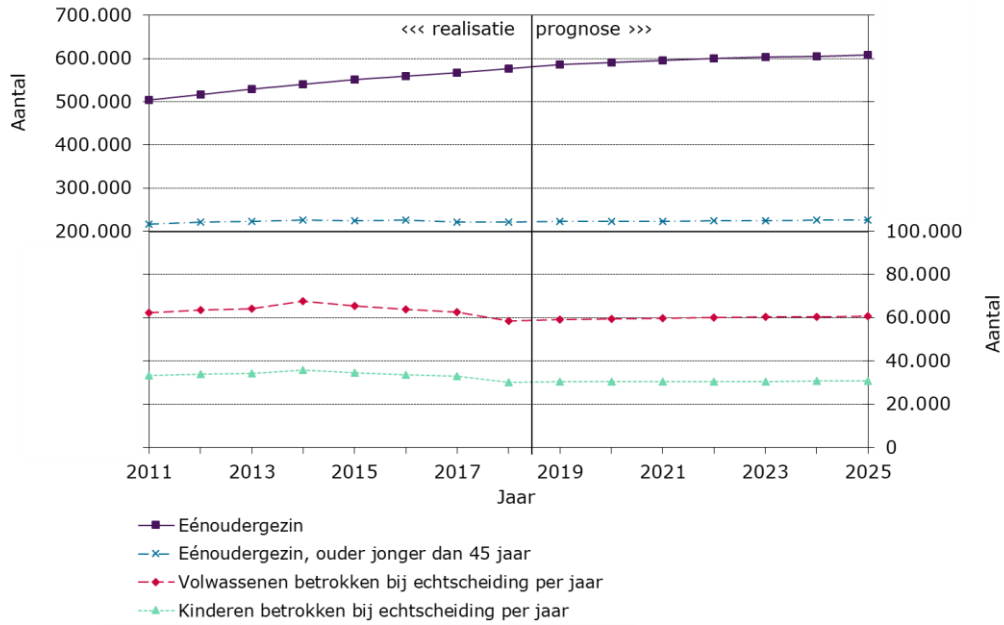
Bron: CBS, IND, bewerking WODC

Figuur 2.8 Burgerlijke staat en huishoudensamenstelling, 2011-2025



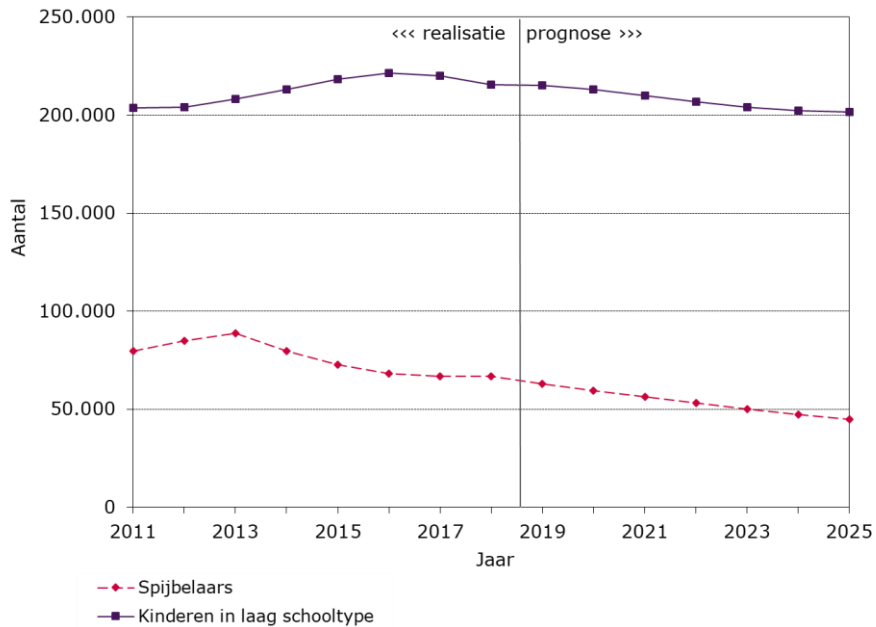
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.9 Scheidingen, 2011-2025



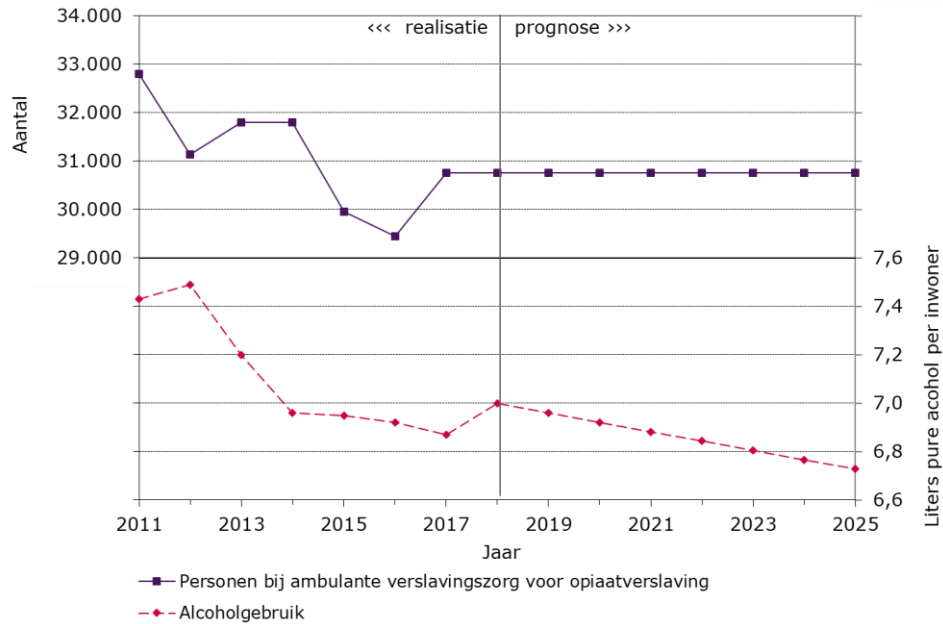
Bron: CBS, IND, bewerking WODC

Figuur 2.10 Opleiding, 2011-2025



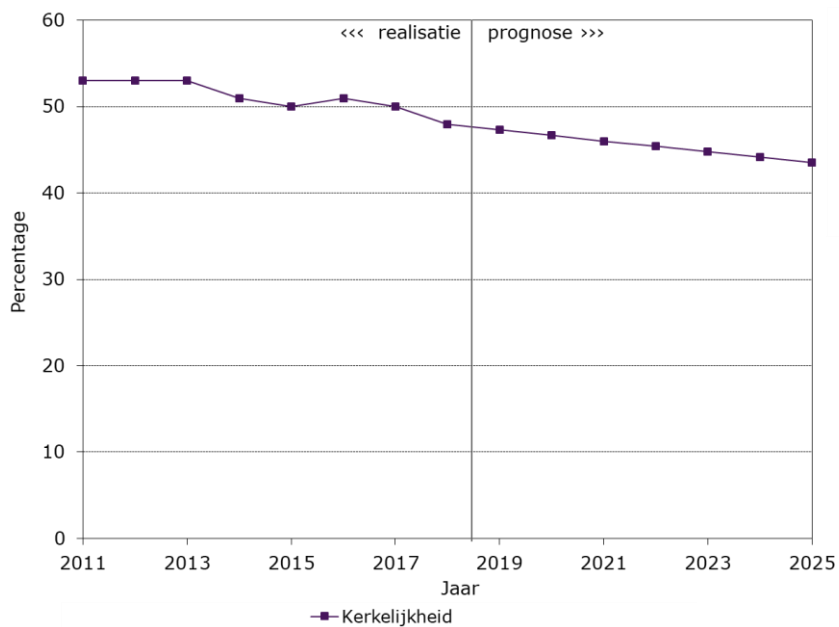
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.11 Verslaving, 2011-2025



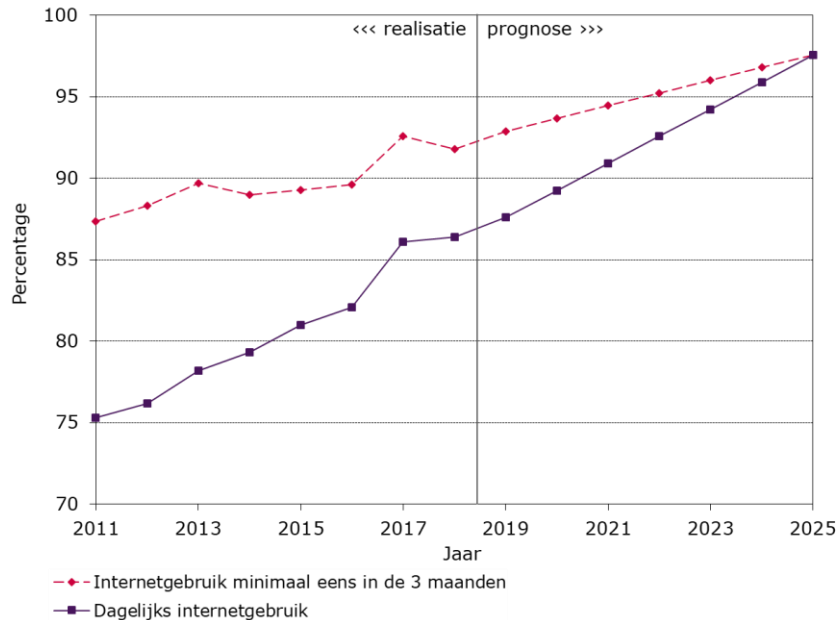
Bron: Trimbos Instituut/Nederlands Instituut voor alcoholbeleid, bewerking WODC

Figuur 2.12 Kerkelijkheid, 2011-2025



Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.13 Internetgebruik, 2011-2025



Bron: CBS, bewerking WODC

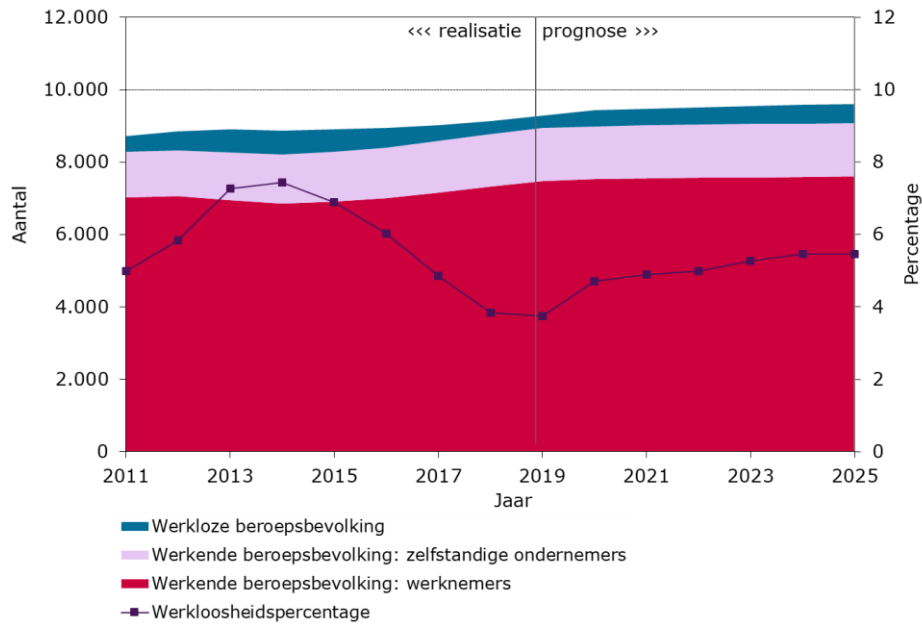
2.1.3 Economische achtergrondfactoren

De in het model opgenomen economische achtergrondfactoren zijn:

- de omvang van de beroepsbevolking van 15 t/m 24 of 74 jaar;
 - de omvang van de werkloze beroepsbevolking van 15 t/m 24 of 74 jaar.
 - de omvang van de werkzame beroepsbevolking van 15- t/m 24 of 74 jaar;
- het aantal zelfstandig ondernemers;
- het werkloosheidspercentage onder mensen van 15 t/m 24 of 74 jaar ;
- het totale aantal uitkeringen (incl. IOAW en IOAZ);
 - het aantal werkloosheidsuitkeringen;
 - het aantal bijstandsuitkeringen;
 - het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen;
- de reële bruto toegevoegde waarde;
- het reëel besteedbaar jaarinkomen per hoofd van de bevolking;
- het reëel besteedbaar gezinsinkomen;
- de koopkracht;
- de gemiddelde huur;
- het aantal motorvoertuigen;
- het aantal brommers;
- de totale kosten van advocatuur;
- gemiddelde eigen bijdrage bij gesubsidieerde rechtsbijstand.

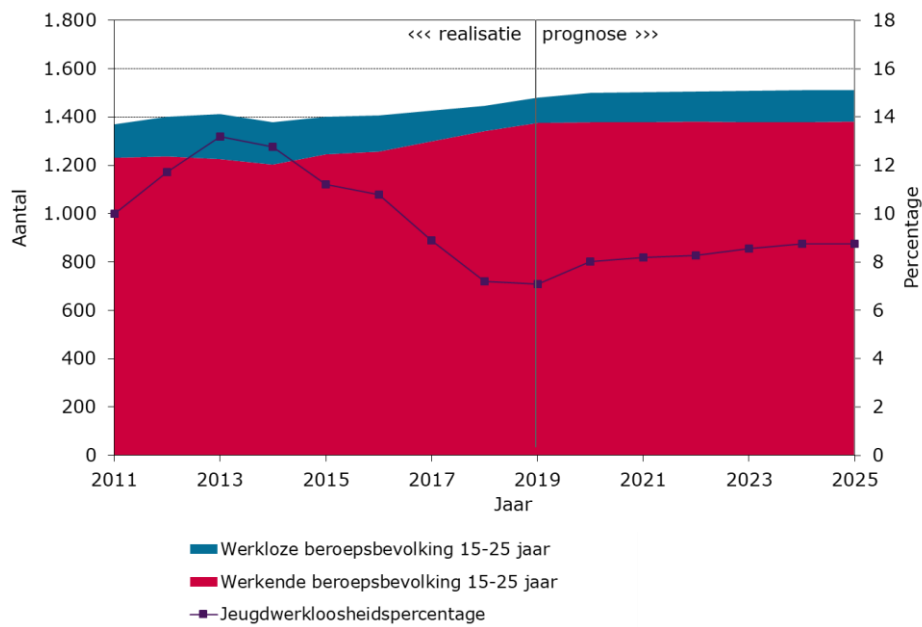
Figuren 2.14 tot en met 2.20 tonen de verwachte ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren.

Figuur 2.14 Beroepsbevolking, 2011-2025



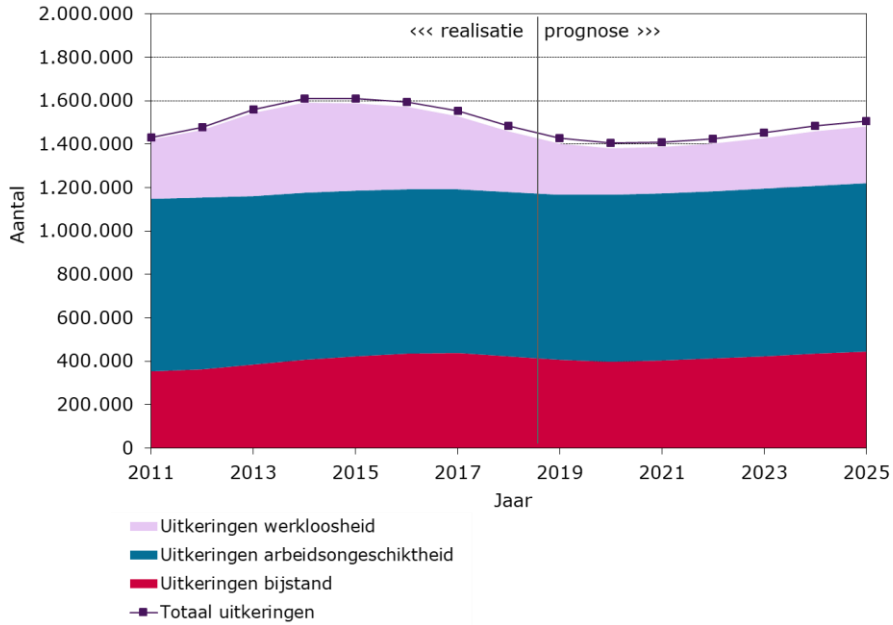
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.15 Jeugdberoepsbevolking, 2011-2025



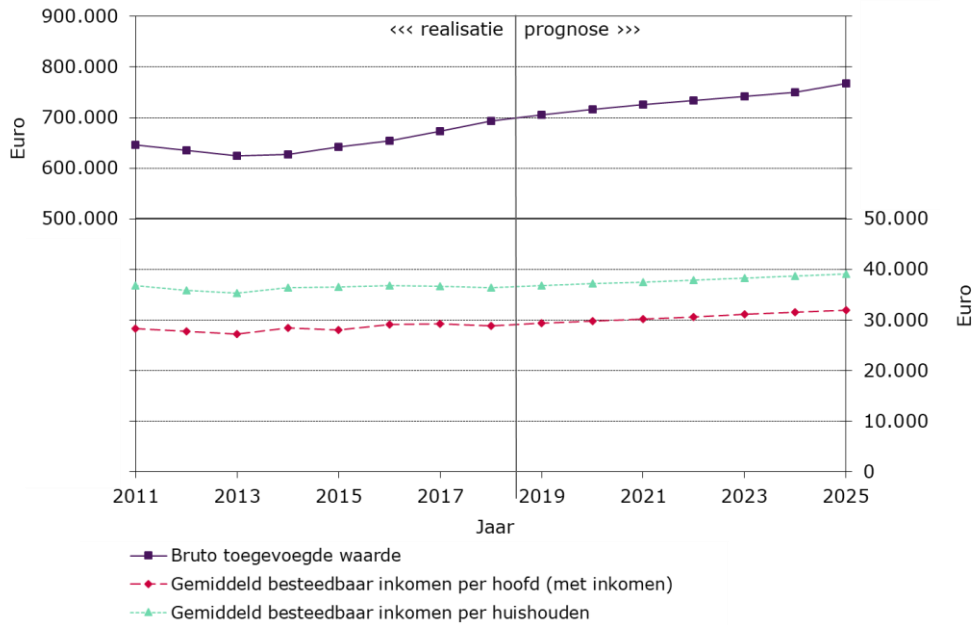
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.16 Uitkeringen, 2011-2025



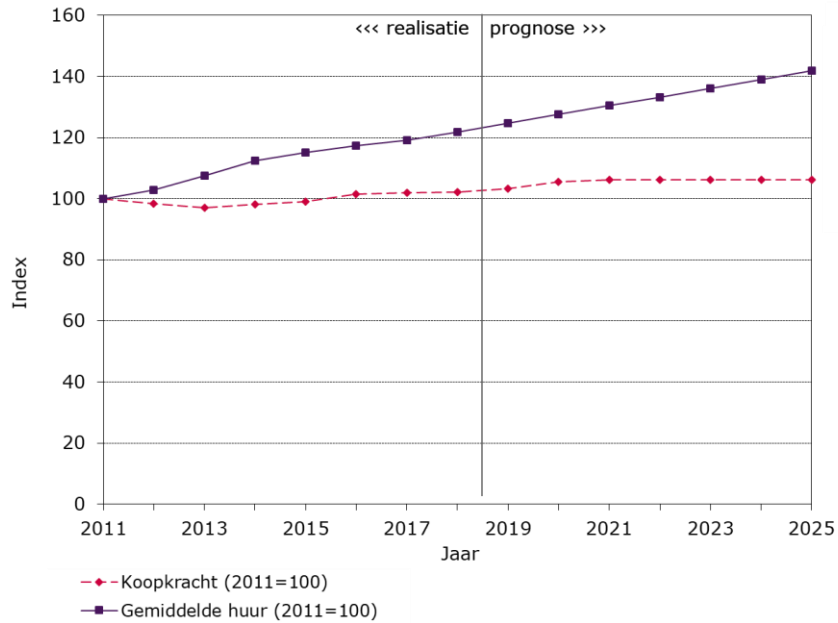
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.17 Bruto toegevoegde waarde en gemiddeld inkomen, 2011-2025



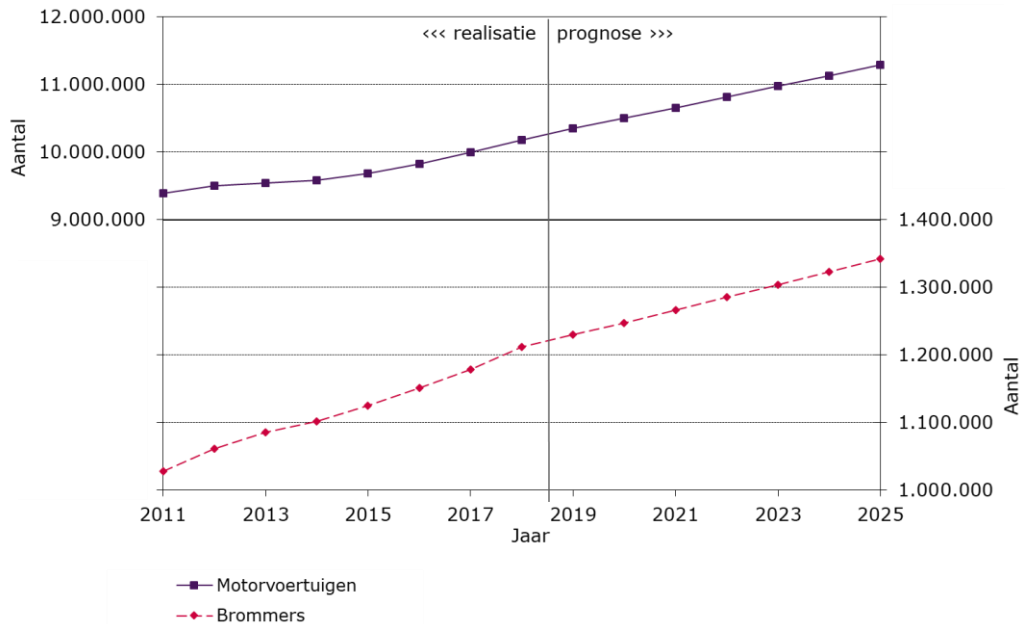
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.18 Koopkracht en gemiddelde huur, 2011-2025



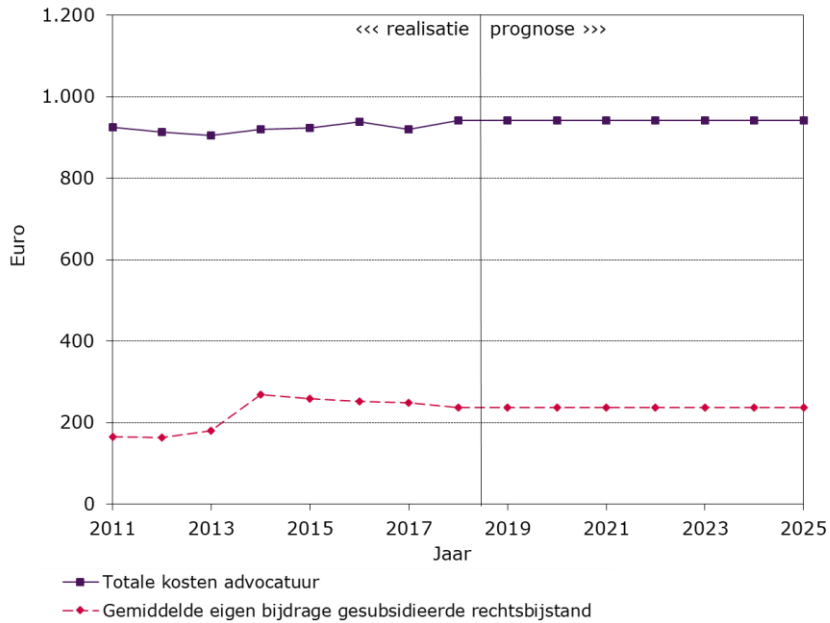
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.19 Motorvoertuigen en brommers, 2011-2025



Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.20 Advocatuur en rechtsbijstand, 2011-2025



Bron: Raden voor Rechtsbijstand/CBS, bewerking WODC/Rvdr

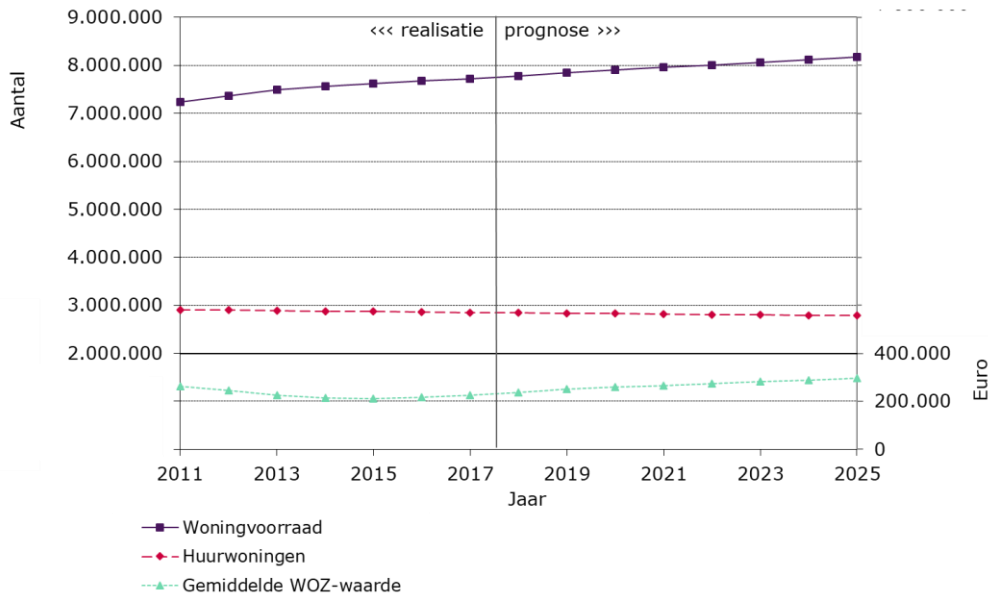
2.1.4 Overige achtergrondfactoren

De overige in het model opgenomen achtergrondfactoren zijn:

- de woningvoorraad;
- het aantal huurwoningen;
- de gemiddelde WOZ-waarde;
- het aantal politiemedewerkers (in fulltime equivalenten);
- het aantal forensische opsporingsmedewerkers bij de politie;
- de middelen van de politie
- de griffierechten voor verschillende type zaken.

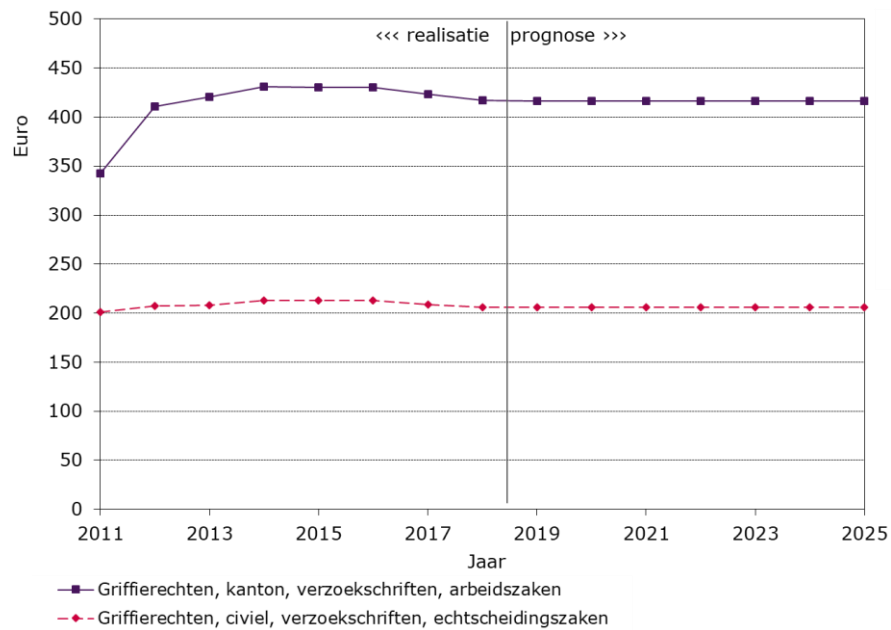
Figuren 2.21 tot en met 2.23 tonen de verwachte ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren.

Figuur 2.21 Woningen, 2011-2025



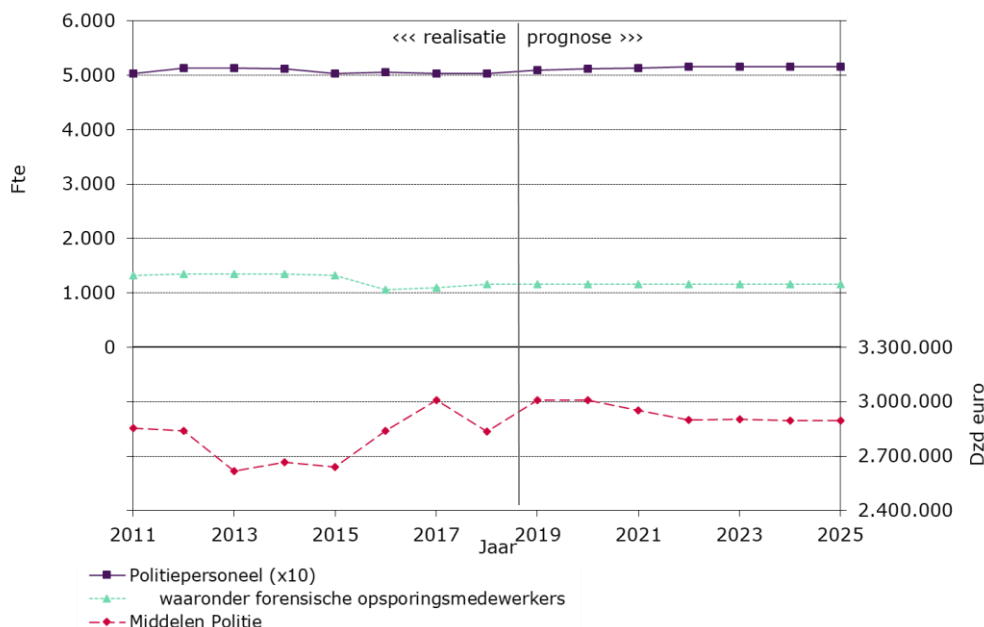
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.22 Griffierechten, 2011-2025



Bron: Rvdr, bewerking WODC

Figuur 2.23 Politiepersoneel, 2011-2025



Bron: MinJenV, bewerking WODC

2.2 Opmerkingen

- De middelen van politie tot en met 2018 zijn conform de slotwet MinJenV/BZK. De personele middelen van de politie zijn voor 2019 en verder conform de begroting 2020 van MinJenV, terwijl de materiële middelen recht evenredig toenemen met het aantal geregistreerde misdrijven. Het percentage dat beschikbaar is voor opsporing is ontleend aan Moolenaar et al. (2015). De gegevens zijn gecorrigeerd voor inflatie.
- De ramingen voor het politiepersoneel zijn afkomstig van minJenV.
- Ramingen van demografische ontwikkelingen, zoals bevolkingsgegevens, zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
 - voor de bevolkingscijfers op landelijk niveau is gebruikgemaakt van de prognoses van 18 december 2018;
 - voor de bevolkingscijfers op regionaal niveau is gebruikgemaakt van de prognoses van 6 december 2018;
 - voor huishoudens is gebruikgemaakt van de prognoses van 15 maart 2018.
- Ramingen van de beroepsbevolking, de koopkrachtontwikkeling, het gemiddeld inkomen, uitkeringen, de bruto toegevoegde waarde, de collectieve lastendruk en de belastingdruk zijn ontleend aan diverse CPB-publicaties:
 - voor 2019 en 2020 zie de Macro Economische Verkenningen van september 2019 van het Centraal Planbureau (CPB, 2019);
 - voor 2021-2025 zie 'Verkenning Middellangetermijn 2022-2025' (CPB, november 2019);
 - vanaf 2026 zie de langetermijnverkenningen van het Centraal Planbureau (Huizinga & Smid, 2004; Roodenburg & Van Vuuren, 2004; Smid, 2007).
 Voor de langetermijnramingen is gekozen voor het 'Global Economy'-scenario. De langetermijnramingen van het CPB bevatten geen conjunctuurbewegingen, maar zijn vertaald naar de gemiddelde groei per jaar berekend over een periode van twintig jaar. Hierdoor lijken de toekomstige ontwikkelingen lineair terwijl zich in

de praktijk conjunctuurschommelingen zullen voordoen. De effecten van de Corona-crisis op de te verwachten economische ontwikkelingen (en mogelijk ook op andersoortige ontwikkelingen) konden in dit cahier nog niet worden betrokken. Zie hierover verder paragraaf 8.2.

- Ramingen van het aantal motorvoertuigen zijn ontleend aan Janssen et al. (2006).
- De gemiddelde rekenuur betreft de totale rekenuur van huurwoningen in de betreffende regio in euro's gecorrigeerd voor inflatie gedeeld door het aantal huurwoningen. Voor de toekomstige waarden van de reële rekenuur zijn geen ramingen beschikbaar, daarom wordt deze constant verondersteld.
- De ramingen van het aantal bedrijven, brommers, het aantal kinderen en volwassenen betrokken bij echtscheiding en kinderen in een laag schooltype zijn door het WODC geconstrueerd met behulp van trendextrapolatie.
- De reële te betalen eigen bijdrage in het kader van de gesubsidieerde rechtsbijstand wordt voor de periode 2019-2025 constant verondersteld, evenals de totale kosten van de advocatuur.
- De ramingen voor de asielinstream zijn afkomstig uit de begroting 2020 van MinJenV. De bevolkingsprognoses van het CBS zijn eerder opgesteld en niet voor de nieuwste IND-ramingen gecorrigeerd.

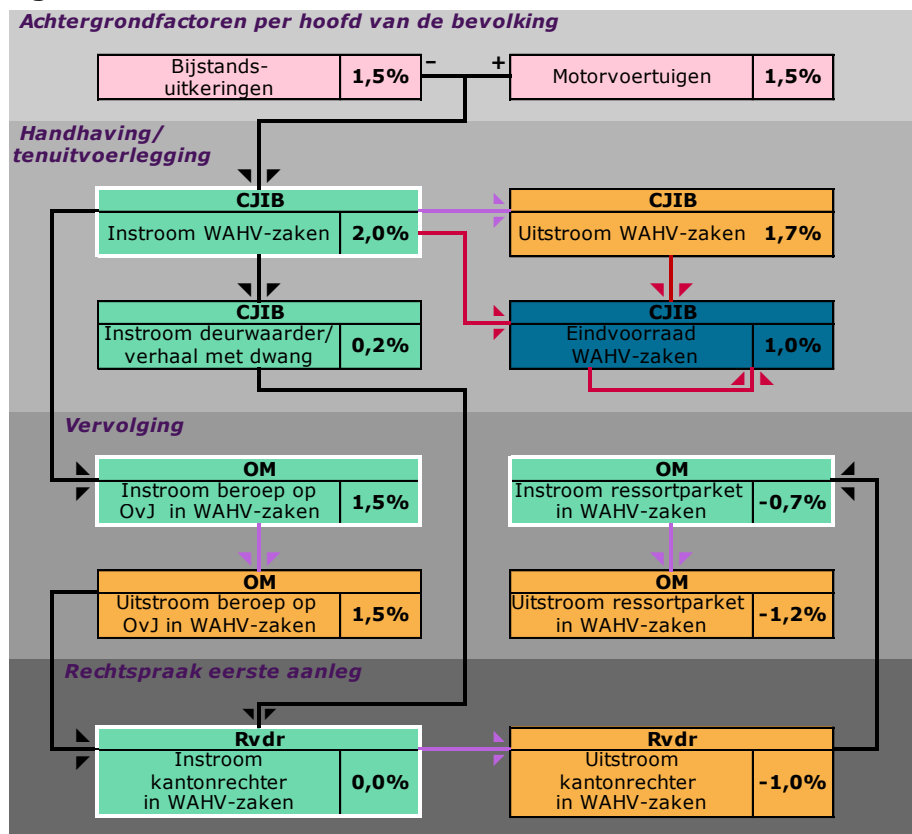
3 Overtredingen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van overtredingen in de veiligheidsketen. Het gaat daarbij om verkeersovertredingen op grond van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (WAHV), (politie)strafbeschikkingen en overtredingen die door bijzondere opsporingsdiensten en/of -ambtenaren rechtstreeks worden aangeleverd bij het OM. Paragraaf 3.1 beschrijft de WAHV-zaken, terwijl paragraaf 3.2 ingaat op de overige overtredingen.

3.1 WAHV-zaken

Door de WAHV-zaken ontstaat er een fors beroep op de veiligheidsketen. Verkeersboetes in het kader van de WAHV worden direct doorgestuurd naar het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) zonder tussenkomst van een officier van justitie (OvJ) of een rechter. Een deel van de WAHV-beschikkingen wordt niet betaald en stroomt in bij het OM en stroomt eventueel door naar de rechter. Figuur 3.1 geeft schematisch weer hoe het model voor WAHV-zaken is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van het aantal WAHV-zaken op diverse plekken in de keten.

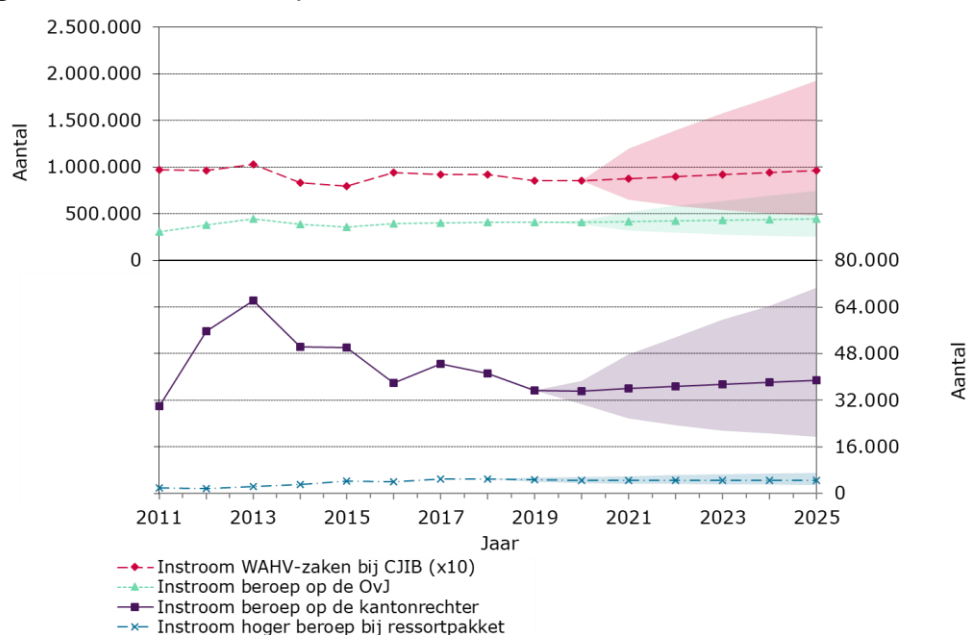
Figuur 3.1 WAHV-zaken in het PMJ*



* De ramingen van de wit omlinjende onderdelen zijn weergegeven in figuur 3.2. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

De instroom van WAHV-zaken zal in de periode 2019-2025 naar verwachting gemiddeld met 2% per jaar toenemen door het aantrekken van de economie en een verdere toename in het aantal motorvoertuigen en de bevolking. Alle daarop volgende handelingen (beroep op de OvJ, kantonrechter en het hof Leeuwarden) volgen hetzelfde patroon. Het aantal beroepen op officier van justitie nemen toe met gemiddeld 1% per jaar. Het aantal WAHV-zaken bij de kantonrechter blijft vrijwel constant. Figuur 3.2 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 3.2 WAHV-zaken, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: CJIB, PaG, Rvdr, bewerking WODC

3.2 Overige overtredingen

Bijzondere opsporingsdiensten en/of –ambtenaren kunnen overtredingen rechtstreeks aanleveren bij het OM. Deze overtredingen wordt uitgesplitst in:

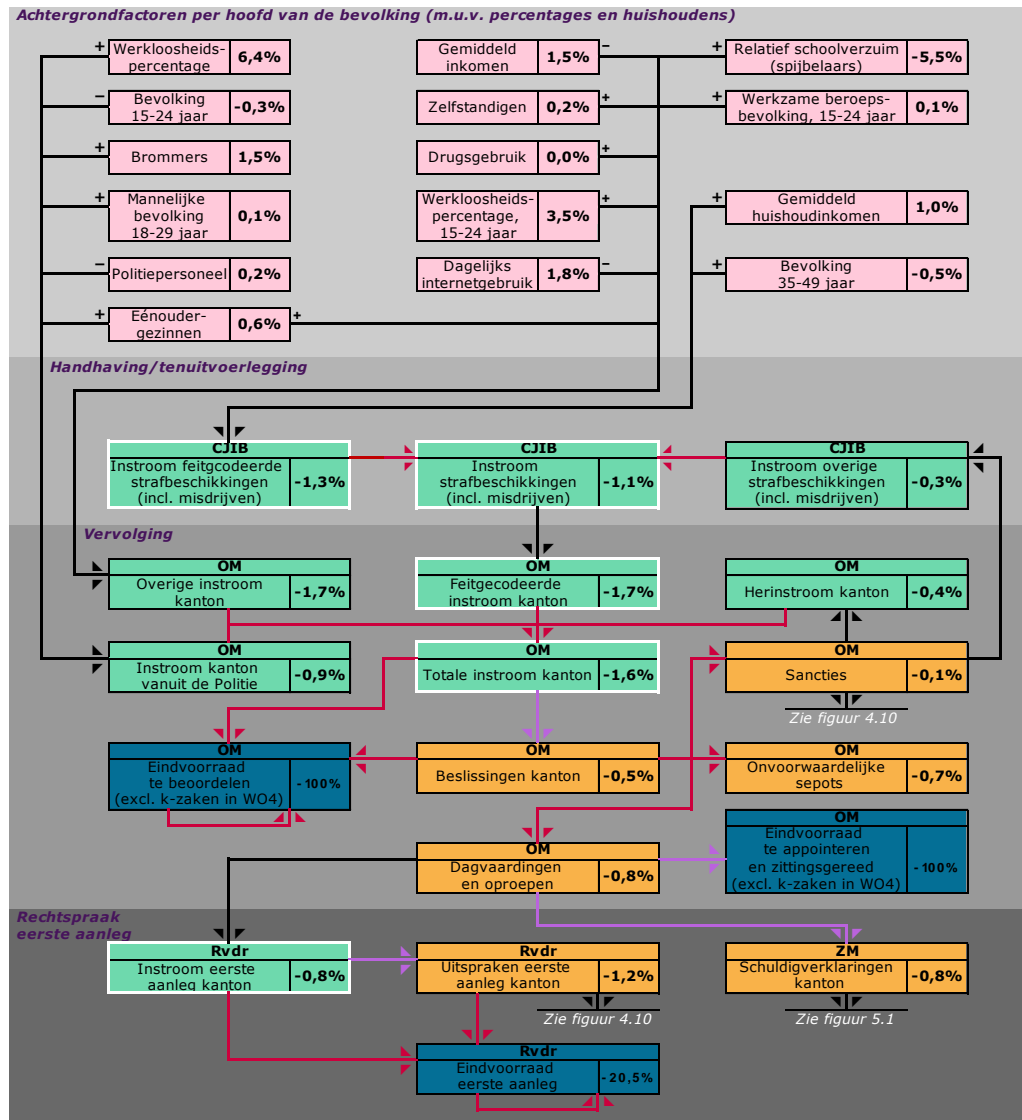
- verkeersovertredingen;
- vervoersovertredingen;
- leerplichtwetovertredingen;
- overtreding van plaatselijke wetten (APV);
- overige overtredingen.

Daarnaast wordt een deel van de politiestrafbeschikkingen niet betaald en stroomt alsnog in bij het OM.

In alle kantonzaken kan het OM seponeren of een transactie of strafbeschikking aanbieden. Alle transacties en strafbeschikkingen, zowel van de politie als van het OM, worden geregistreerd bij het CJIB. Indien de verdachte niet voor een transactie of strafbeschikking in aanmerking komt, kan het OM de zaak voor de rechter laten komen. Vervolgens zal de rechter een uitspraak doen. Kantonzaken die in hoger beroep gaan, worden niet in dit hoofdstuk behandeld. Omdat het om een relatief klein deel van het totaal aantal hoger beroepen gaat, worden deze zaken tezamen

met misdrijven in paragraaf 4.4 behandeld. Figuur 3.3 geeft schematisch weer hoe het model voor WAHV-zaken is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van het aantal WAHV-zaken op diverse plekken in de keten.

Figuur 3.3 Overige overtredingen in het PMJ*

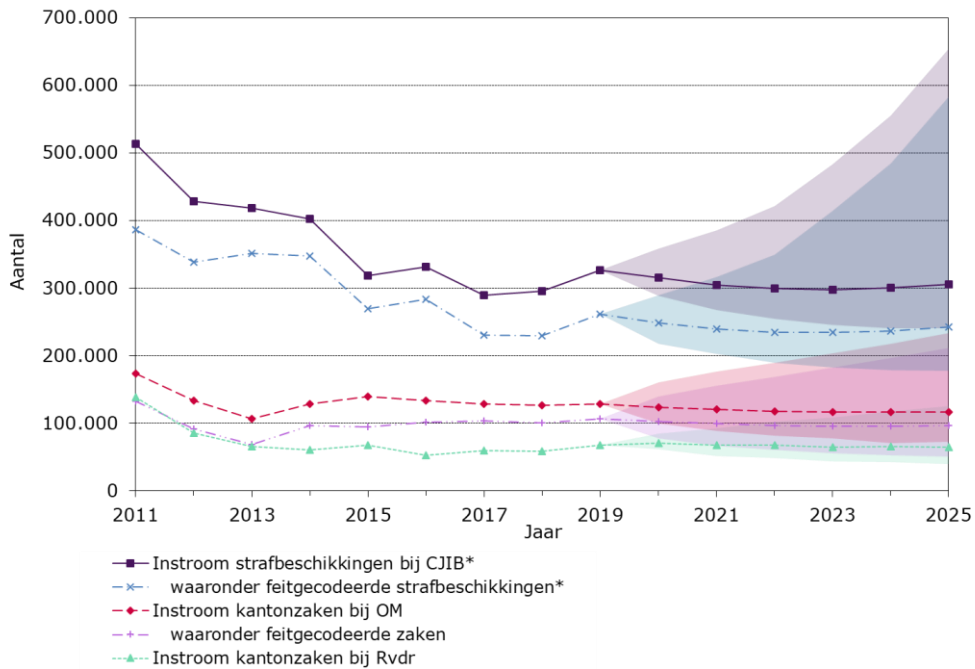


* De ramingen van de wit omlinjnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 3.4. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

De instroom van feitgecodeerde strafbeschikkingen bij het CJIB zal naar verwachting gemiddeld met 1% per jaar afnemen in de periode 2019-2025 als gevolg van de afname van de bevolking van 35 tot en met 49 jaar. Alle daarop volgende handelingen (zoals vervolging door het OM en berechting door de ZM) volgen hetzelfde patroon. De instroom van kantonstrafzaken bij het OM neemt met gemiddeld 2% per jaar af in de periode 2019-2025. Bij de rechter nemen de kantonstrafzaken gemiddeld met bijna 1% per jaar af. Figuur 3.4 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke

realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2. Figuur 3.5 laat zien wat de verwachtingen zijn ten aanzien van de beslissingen van het OM.

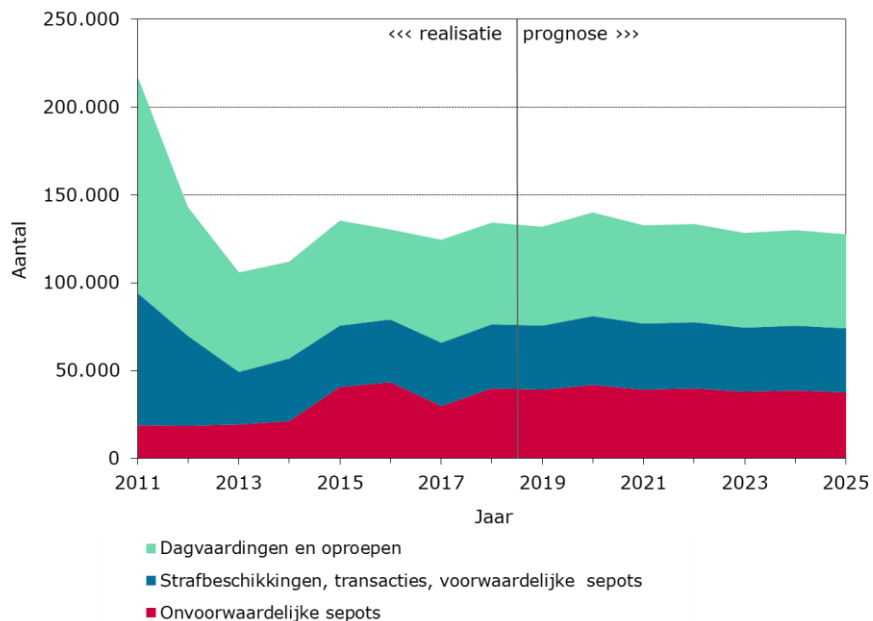
Figuur 3.4 Overtredingen, 2011-2025



* incl. transacties, inclusief feitgecodeerde misdrijven

Bron realisatiecijfers: CJIB, RACmin, PaG, Rvdr, bewerking WODC

Figuur 3.5 Afdoeningen OM in kantonzaken, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: OM-data, bewerking WODC

4 Misdrijven

Dit hoofdstuk geeft aan hoe misdrijven zich naar verwachting door de veiligheidsketen zullen bewegen. Paragraaf 4.1 gaat in op de opsporing van misdrijven door de politie. In paragraaf 4.2 komt de slachtofferzorg aan bod. Paragraaf 4.3 behandelt de vervolging en berechting in eerste aanleg. Tot slot gaat paragraaf 4.4 in op het hoger beroep. In deze paragraaf worden misdrijven en overtredingen tezamen genomen.

4.1 Opsporing

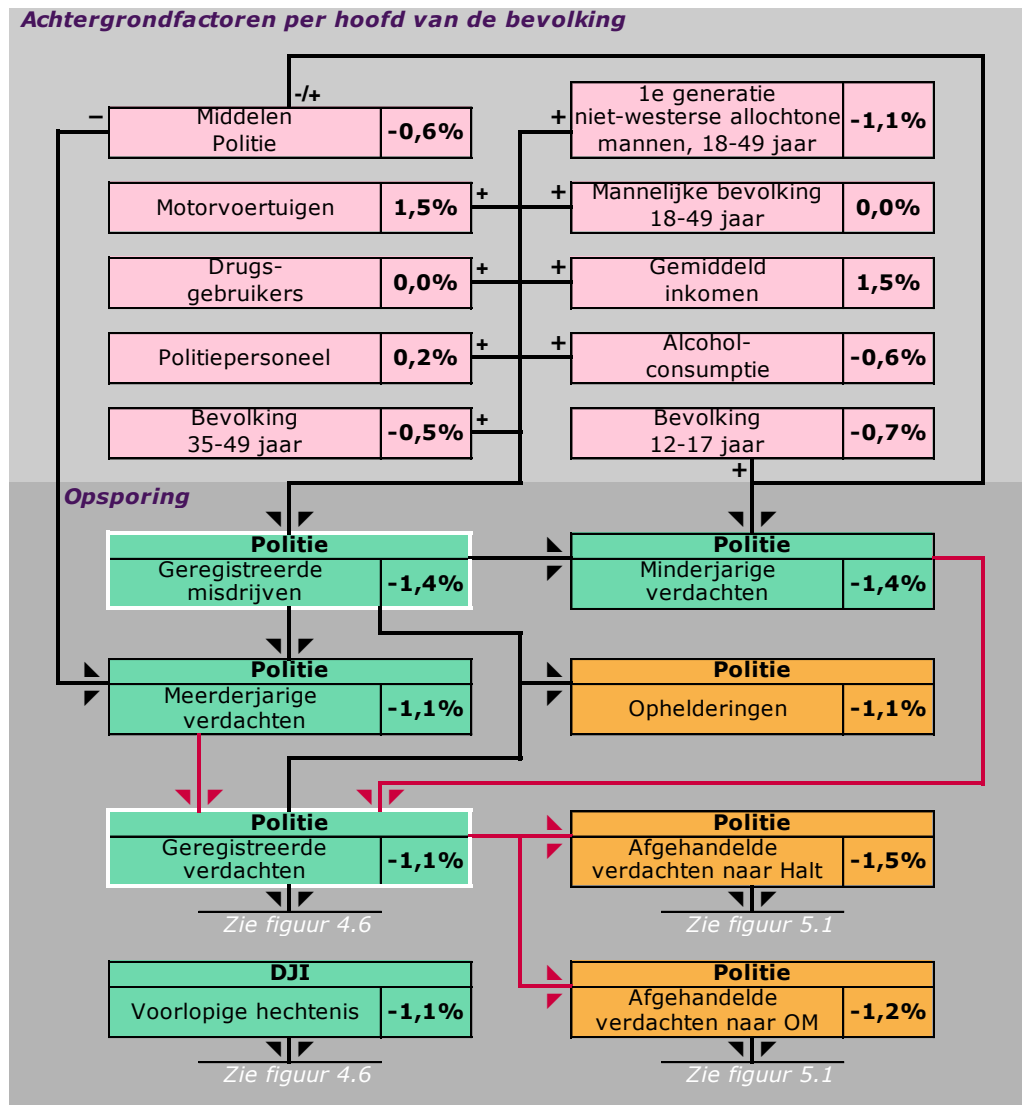
Bij misdrijven worden 14 categorieën onderscheiden:

- licht geweld;
- zedendelicten;
- overig geweld;
- diefstal met geweld;
- eenvoudige diefstal;
- gekwalificeerde diefstal;
- overige vermogensdelicten;
- rijden onder invloed;
- overige verkeersdelicten;
- softdrugs;
- harddrugs;
- vernieling en verstoring van de openbare orde;
- economische misdrijven;
- overige misdrijven.

De ramingen van de achtergrondfactoren bepalen de ramingen van de geregistreerde misdrijven bij de politie. Ook de ramingen van ophelderingen en verdachten worden afgeleid uit de achtergrondfactoren, soms in combinatie met de begrote middelen van de politie en de ramingen van de geregistreerde misdrijven. Bij verdachten wordt een onderscheid gemaakt tussen volwassenen en jeugd. Figuur 4.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren voorspellers zijn van het opsporingstraject.

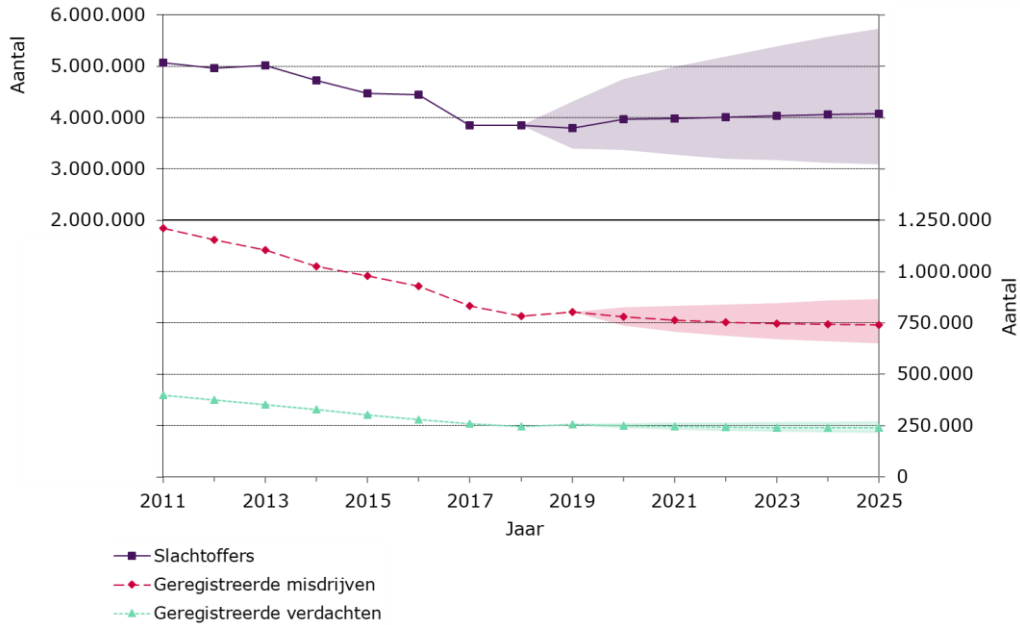
In de periode 2019-2025 zal het aantal door de politie geregistreerde misdrijven met gemiddeld 1% per jaar dalen. Het aantal geregistreerde verdachten zal met gemiddeld 1% per jaar dalen. Figuur 4.2 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2. Figuur 4.3 geeft aan hoe de geregistreerde misdrijven verdeeld zijn over de diverse delicten.

Figuur 4.1 Opsporing in het PMJ*



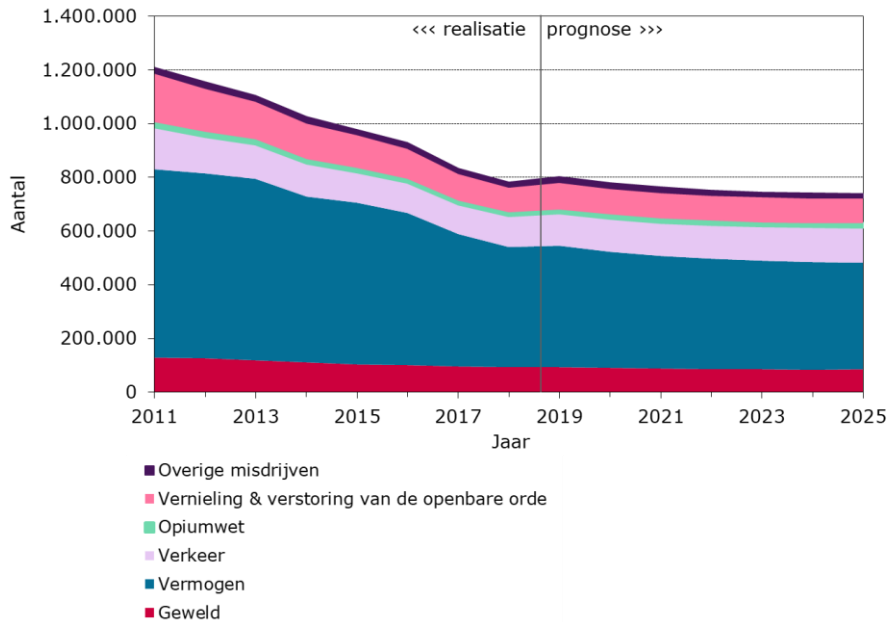
* De ramingen van de wit omlinjnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 4.2. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 4.2 Slachtoffers, geregistreerde misdrijven en verdachten, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: CBS, bewerking WODC

Figuur 4.3 Geregistreerde misdrijven naar delict, 2011-2025

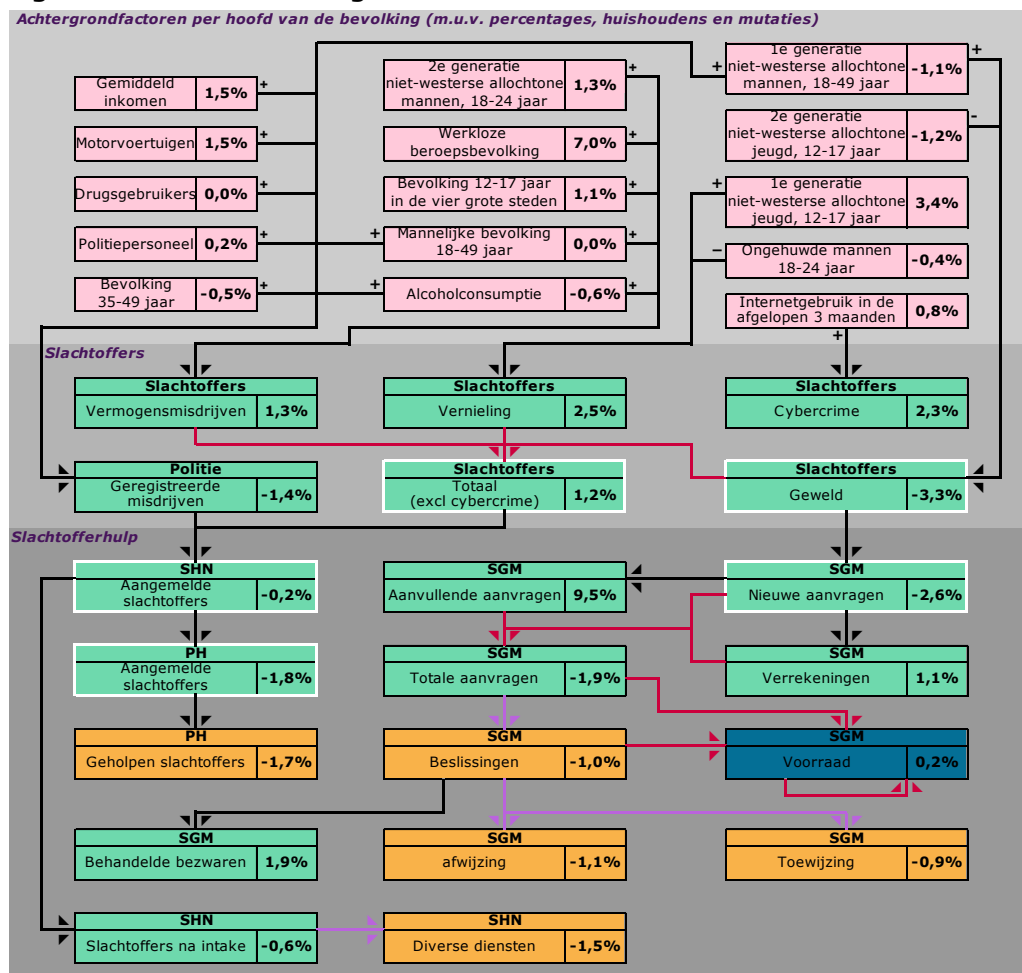


Bron realisatiecijfers: CBS, bewerking WODC

4.2 Slachtofferzorg

Het PMJ kent een aantal onderdelen op het gebied van slachtofferzorg, namelijk allereerst het aantal ondervonden misdrijven door slachtoffers, het aantal cliënten geholpen door Slachtofferhulp Nederland (SHN) en waaruit die hulp bestond, het aantal aangemelde en afgesloten zaken bij Perspectief Herstelbemiddeling (PH) en het aantal beslissingen op ingediende verzoeken en behandelde bezwaren bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM). Alle onderdelen worden beïnvloed door de ontwikkelingen in het aantal slachtoffers en in het opsporingstraject. Figuur 4.4 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van slachtofferzorg.

Figuur 4.4 Slachtofferzorg in het PMJ

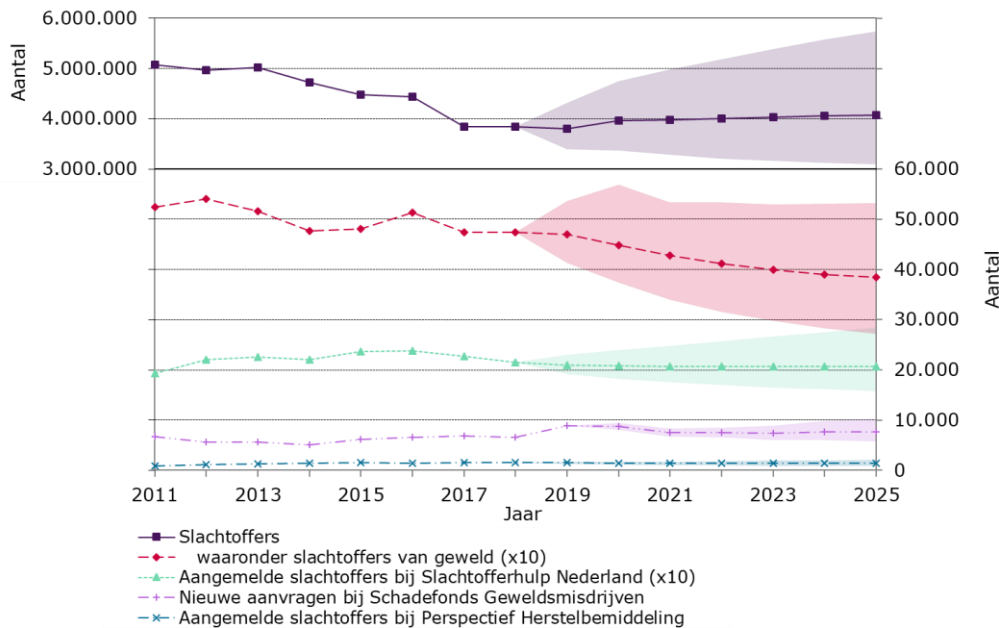


* De ramingen van de wit omlinjende onderdelen zijn weergegeven in figuur 4.5. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

In de periode 2019-2025 zal het aantal ondervonden misdrijven door slachtoffers licht stijgen (gemiddeld 1% per jaar), maar het aantal ondervonden geweldsmisdrijven daalt met gemiddeld 3% per jaar. Deze ontwikkeling zet zich voort in de organisaties die hulp aan slachtoffers bieden. Slechts een fractie van het totaal aantal slachtoffers komt bij SHN, SGM en/of PH terecht. Figuur 4.5 laat de verwach-

tingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 4.5 Slachtofferzorg, 2011-2025



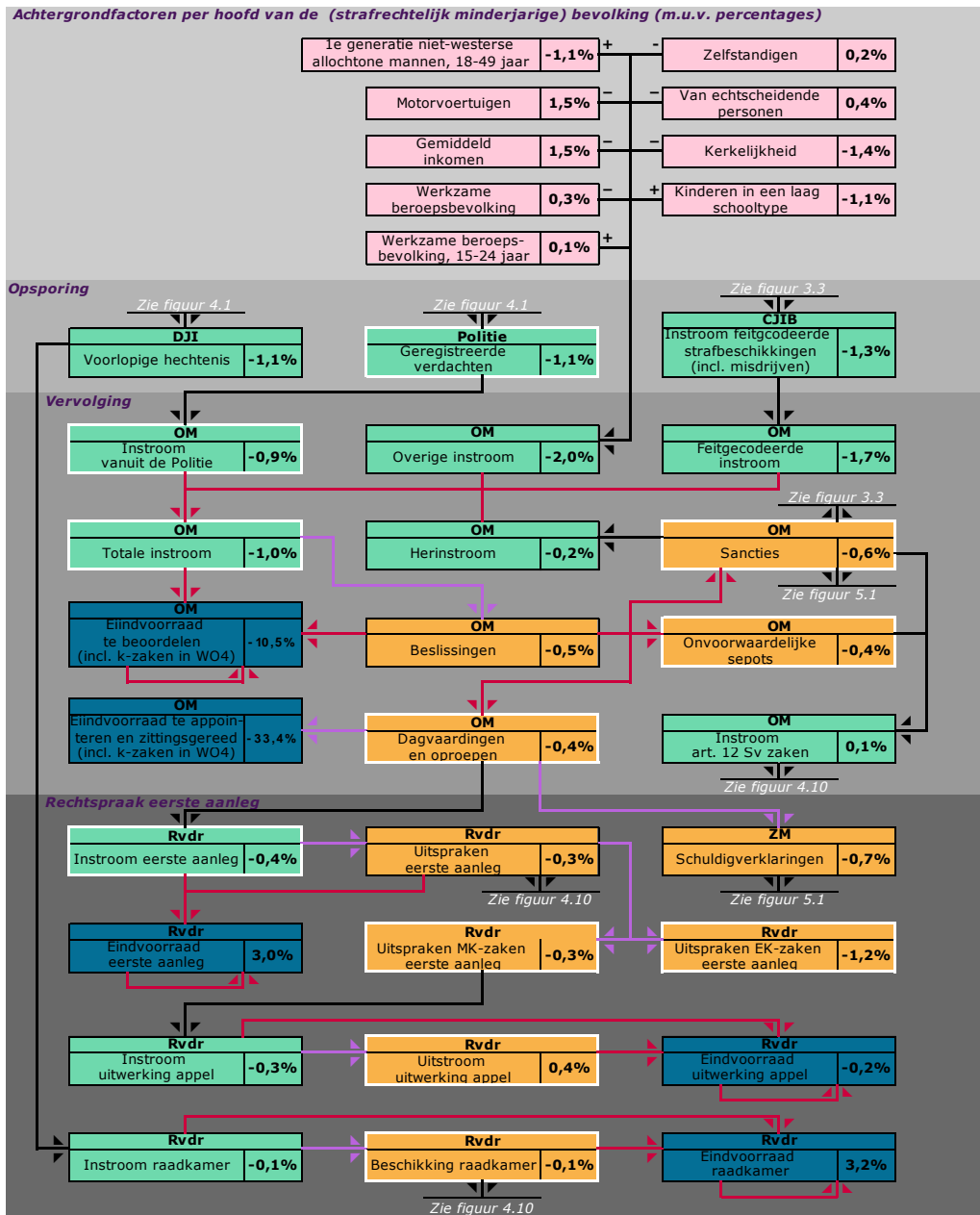
Bron realisatiecijfers: CBS, bewerking WODC

4.3 Vervolg en berechting in eerste aanleg

Het grootste deel van de door de politie gehoorde verdachten wordt doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie (OM). Ook de bijzondere opsporingsdiensten en bijzondere opsporingsambtenaren leveren verdachten aan. Indien de verdachte niet voor een transactie of strafbeschikking in aanmerking komt, kan het OM de zaak voor de rechter laten komen. Eventueel kan het OM de zaak ook seponeren. Figuur 4.6 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van het vervolgingstraject.

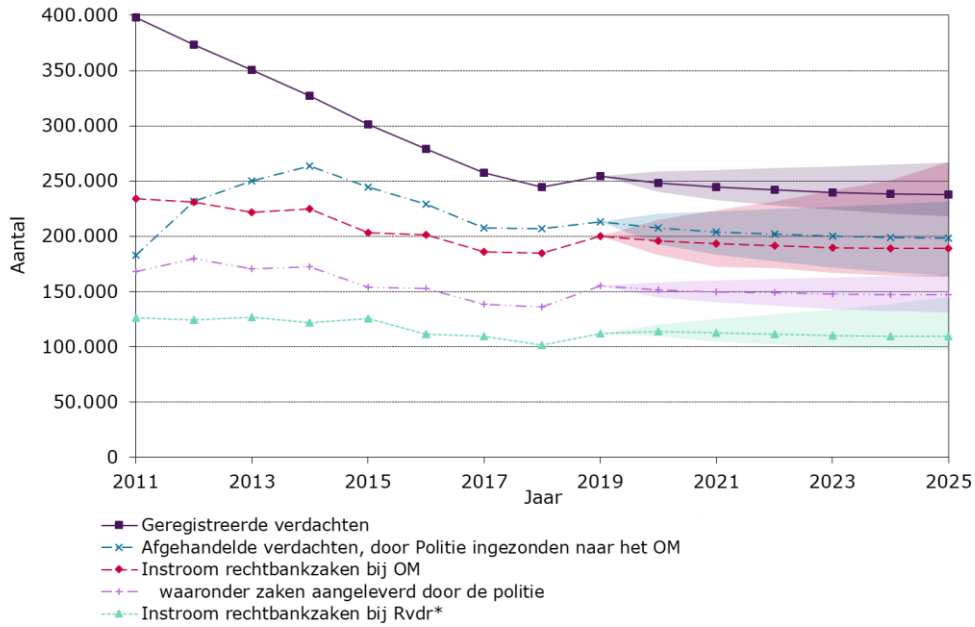
In de periode 2019-2025 zal de instroom van misdrijven bij het OM met gemiddeld 1% per jaar dalen. Alle daaropvolgende handelingen, zoals beslissingen OM en ZM, vertonen een vergelijkbare ontwikkeling. Figuur 4.7 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2. Figuur 4.8 geeft aan wel type beslissing het OM naar alle waarschijnlijkheid zal nemen. In figuur 4.9 zijn de uitspraken van rechter in eerste aanleg nader gespecificeerd.

Figuur 4.6 Vervolg en berechting in eerste aanleg van misdrijven in het PMJ



* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 4.7. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

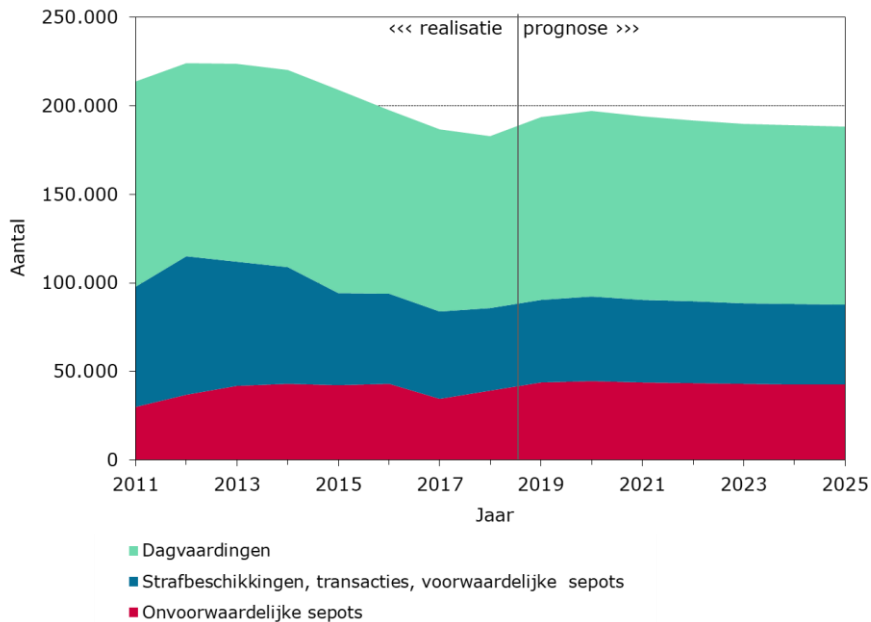
Figuur 4.7 Vervolgung en berechting in eerste aanleg van rechtbankzaken, 2011-2025



* excl. raadkamerzaken en uitwerking ten behoeve van appel.

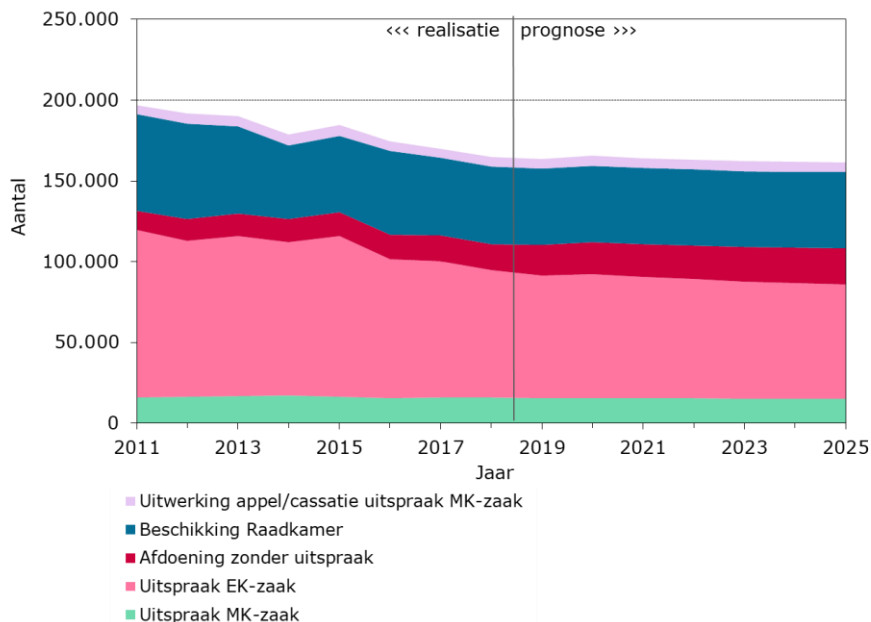
Bron realisatiecijfers: CBS, RAC-min, Rvdr, bewerking WODC

Figuur 4.8 Beslissingen OM in rechtbankzaken, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: OM-data, bewerking WODC

Figuur 4.9 Uitspraken in rechtbankzaken, 2011-2025



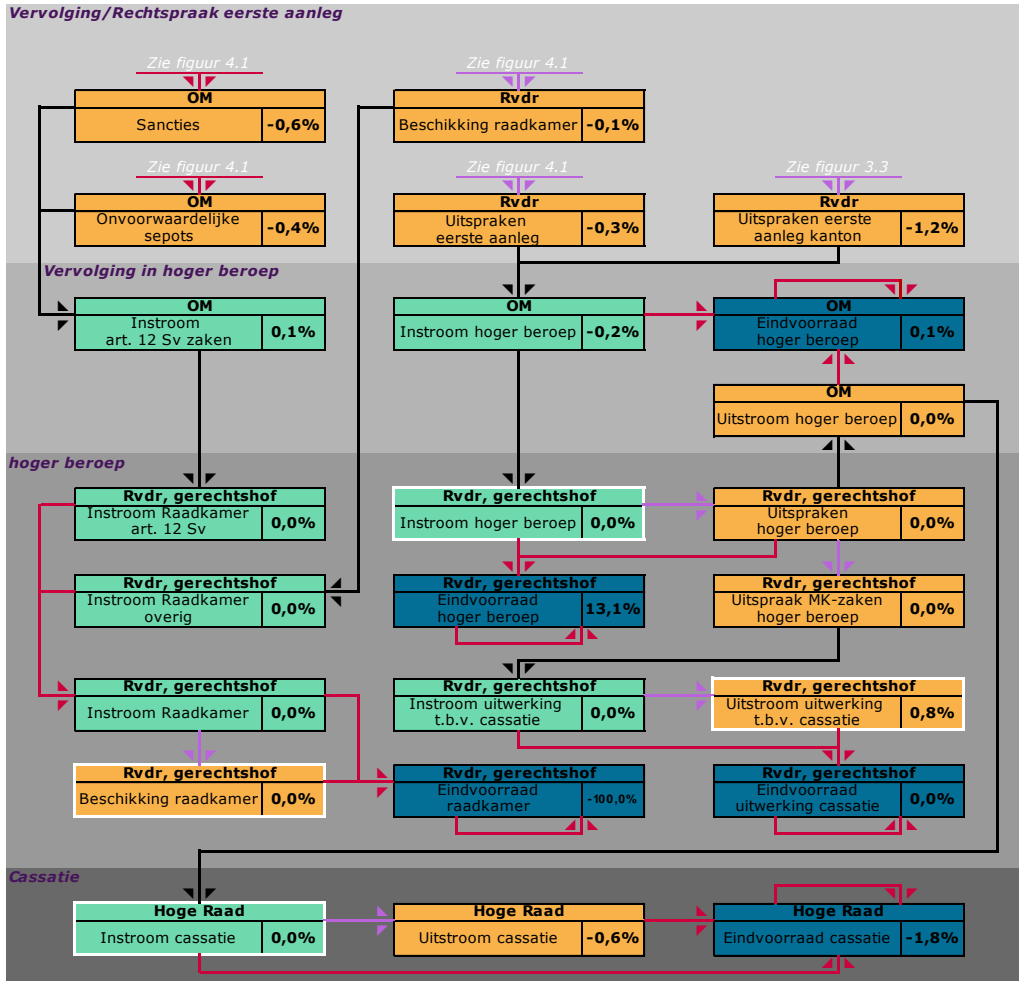
Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

4.4 Hoger beroep en cassatie

Zowel de OvJ als de verdachte kan in hoger beroep gaan bij het gerechtshof of in cassatie bij de Hoge Raad. Indien geen hoger beroep wordt ingesteld kan de rechter volstaan met een kort vonnis. Indien wel hoger beroep wordt ingesteld, dient de rechter het vonnis nader uit te werken. Figuur 4.10 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van zaken in hoger beroep. Omdat het aandeel kantonzaken dat in hoger beroep gaat klein is vergeleken met het aantal misdrijfzaken in hoger beroep, wordt kanton- en rechtbankzaken hier bij elkaar geteld.

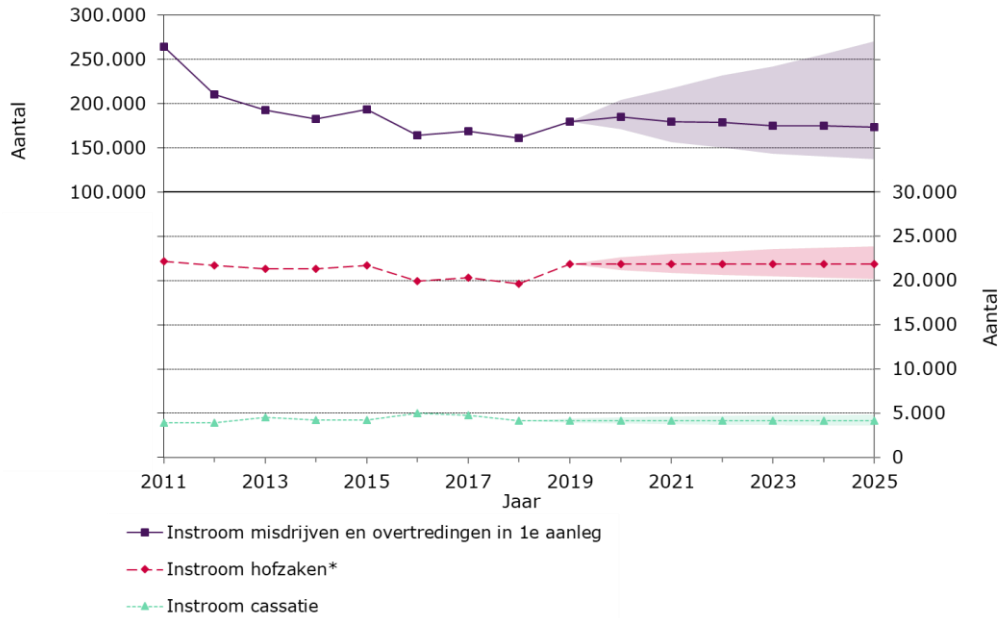
In de periode 2019-2025 zal de instroom in hoger beroep vrijwel gelijk blijven. Alle daaropvolgende handelingen, uitspraken en cassatie, vertonen een vergelijkbare ontwikkeling. Figuur 4.11 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2. In figuur 4.12 zijn de uitspraken van het gerechtshof nader gespecificeerd.

Figuur 4.10 Hoger beroep in het PMJ



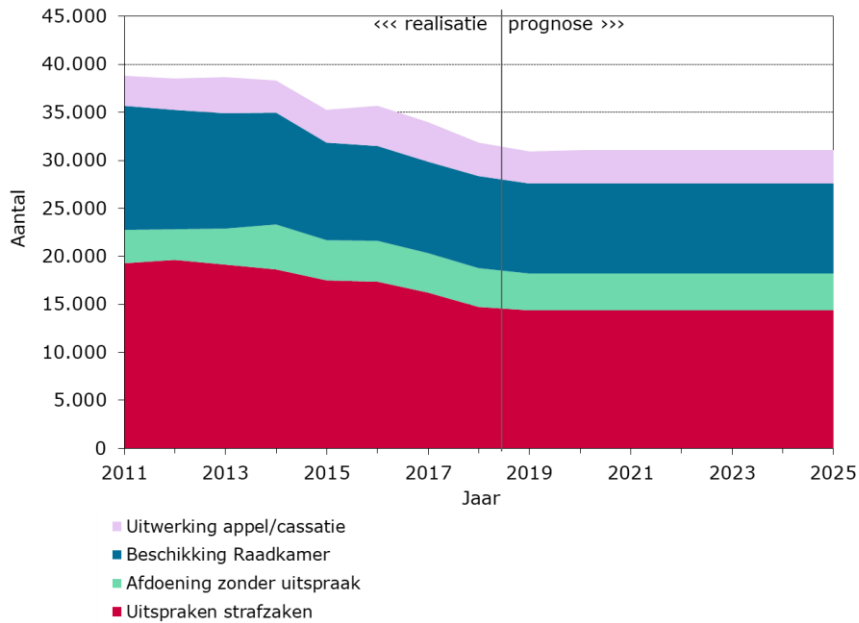
* De ramingen van de wit omliggende onderdelen zijn weergegeven in figuur 4.11. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 4.11 Hoger beroep en cassatie, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Figuur 4.12 Uitspraken in hofzaken, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

5 Tenuitvoerlegging

Nadat het OM een transactie heeft aangeboden of een strafbeschikking heeft opgelegd, of nadat de rechter een straf of een maatregel heeft opgelegd, kan deze *sanctie* door diverse instanties ten uitvoer worden gelegd. De drie belangrijkste sancties zijn de (on)voorwaardelijke vrijheidsstraf, de taakstraf en financiële sancties. Daarnaast kan een rechter maatregelen opleggen, zoals een ontnemingsmaatregel, een maatregel voor plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders (ISD-maatregel), een terbeschikkingstelling (tbs), plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel), een ontzegging van de rijbevoegdheid of een schadevergoedingsmaatregel. Zulke sancties kunnen ook in combinatie met elkaar voorkomen.

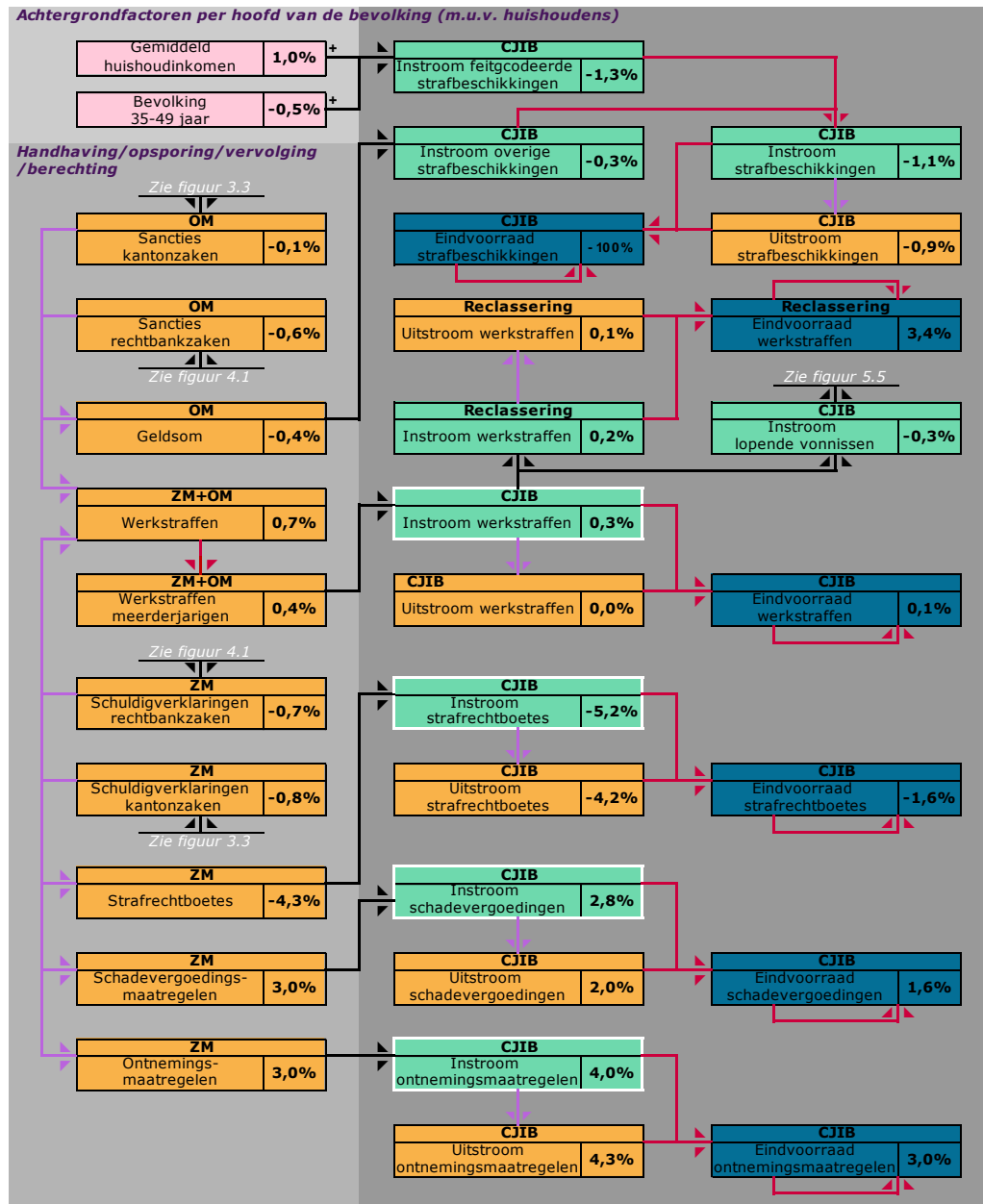
Dit hoofdstuk geeft aan wat het aantal te verwachten sancties is voor de komende jaren. Paragraaf 5.1 gaat in op extramurale sancties. In paragraaf 5.2 komen de specifieke sancties voor minderjarigen aan bod. Paragraaf 5.3 behandelt de intramurale sancties voor volwassenen. In deze paragraaf worden misdrijven en overtredingen tezamen genomen.

5.1 Extramurale sancties

De extramurale sancties vallen uiteen in de financiële sancties en de werkstraffen voor volwassenen. De werkstraffen voor minderjarigen worden in de volgende paragraaf behandeld. Figuur 5.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de extramurale sancties.

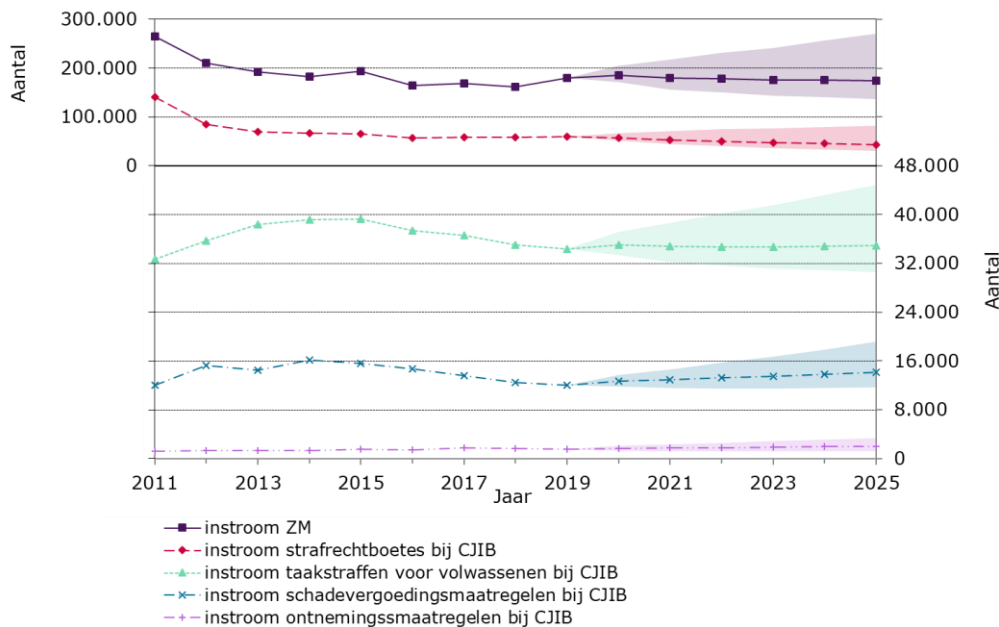
In de periode 2019-2025 zal het aantal geldboetevonnissen met gemiddeld 5% per jaar afnemen. Het aantal ontnemingsmaatregelen dat instroomt bij het CJIB stijgt met gemiddeld 4% per jaar en het aantal schadevergoedingsmaatregelen zal stijgen met gemiddeld 3% per jaar. De instroom van taakstraffen voor meerderjarigen bij het CJIB volgt de verwachte gezamenlijke trend in het aantal met het OM overeengekomen en door het ZM opgelegde taakstraffen en verandert nauwelijks. Het aantal werkstraffen bij de reclassering volgt deze trend. Figuur 5.2 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 5.1 Tenuitvoerlegging extramurale sancties in het PMJ*



* De ramingen van de wit omliggende onderdelen zijn weergegeven in figuur 5.2. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 5.2 Instroom financiële sancties en taakstraffen, 2011-2025



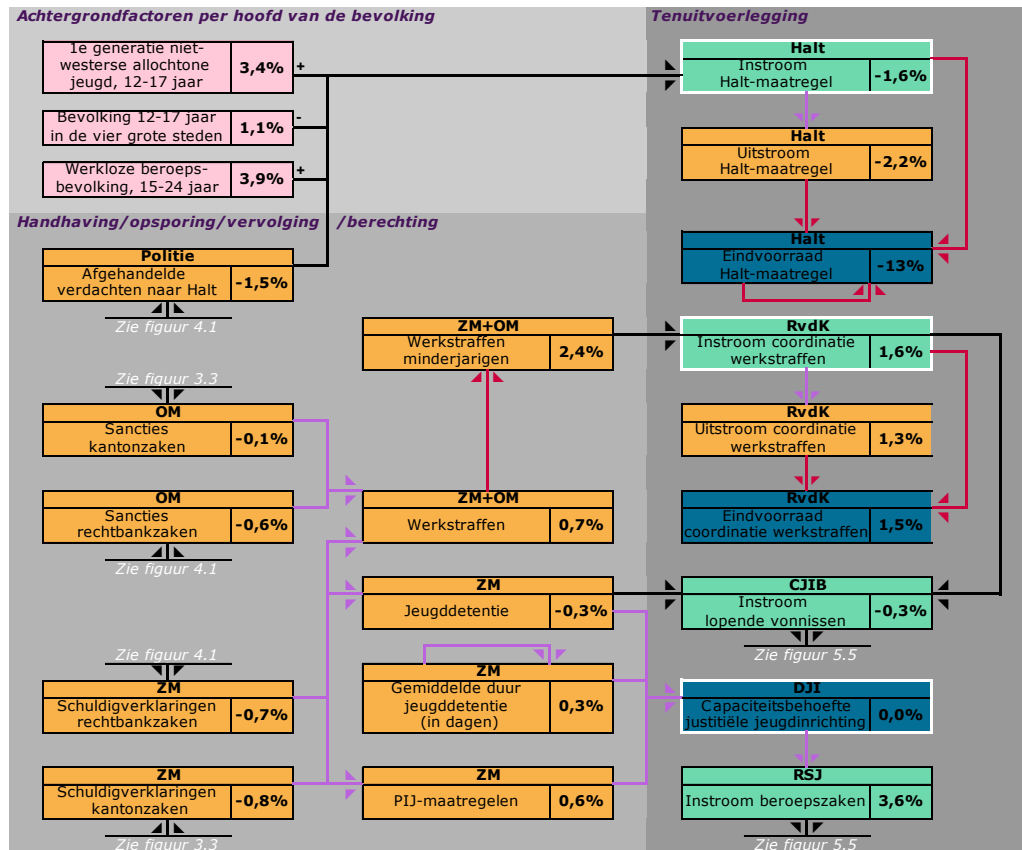
Bron realisatiecijfers: CJIB, bewerking WODC

5.2 Sancties voor minderjarigen

Voor minderjarigen zijn de belangrijkste sancties de taakstraf, de (on)voorwaardelijke jeugddetentie, de boete en de plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ). De laatste twee sancties worden tenuitvoergelegd in een justitiële jeugdinrichting (JJI). Minderjarige verdachten van een licht misdrijf die niet eerder met politie en justitie in aanraking zijn geweest, kunnen ook door de politie worden doorverwezen naar een Halt-bureau. Figuur 5.3 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de sancties voor minderjarigen.

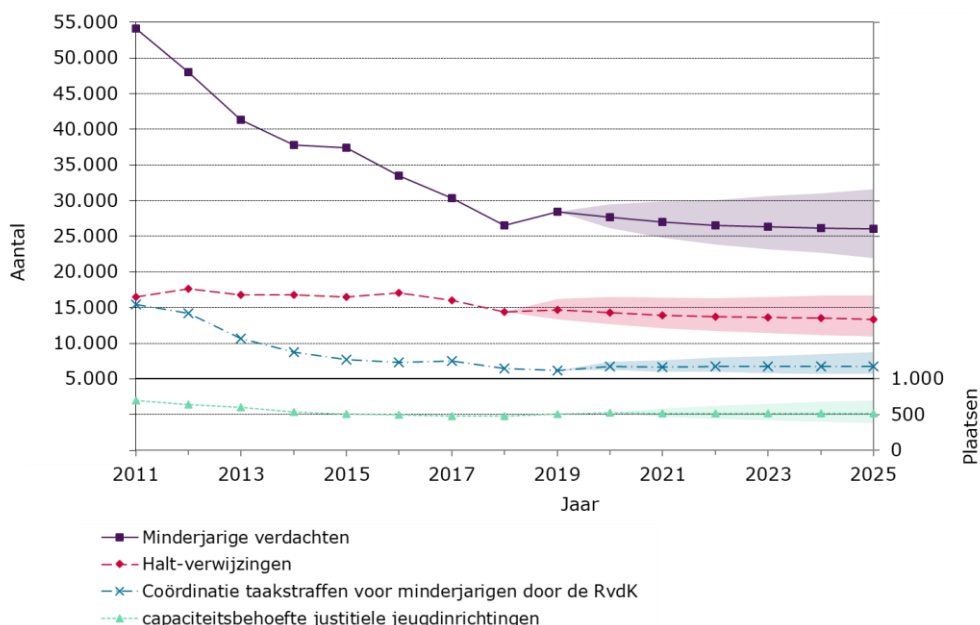
In de periode 2019-2025 neemt het aantal halt-verwijzingen af met gemiddeld 2% per jaar. De instroom van taakstraffen bij de RvdK stijgt daarentegen met gemiddeld 2% per jaar. De capaciteitsbehoefte van de justitiële jeugdinrichtingen blijft vrijwel gelijk. Figuur 5.4 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 5.3 Tenuitvoerlegging sancties voor minderjarigen in het PMJ*



* De ramingen van de wit omliggende onderdelen zijn weergegeven in figuur 5.4. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 5.4 Sancties voor minderjarigen, 2011-2025

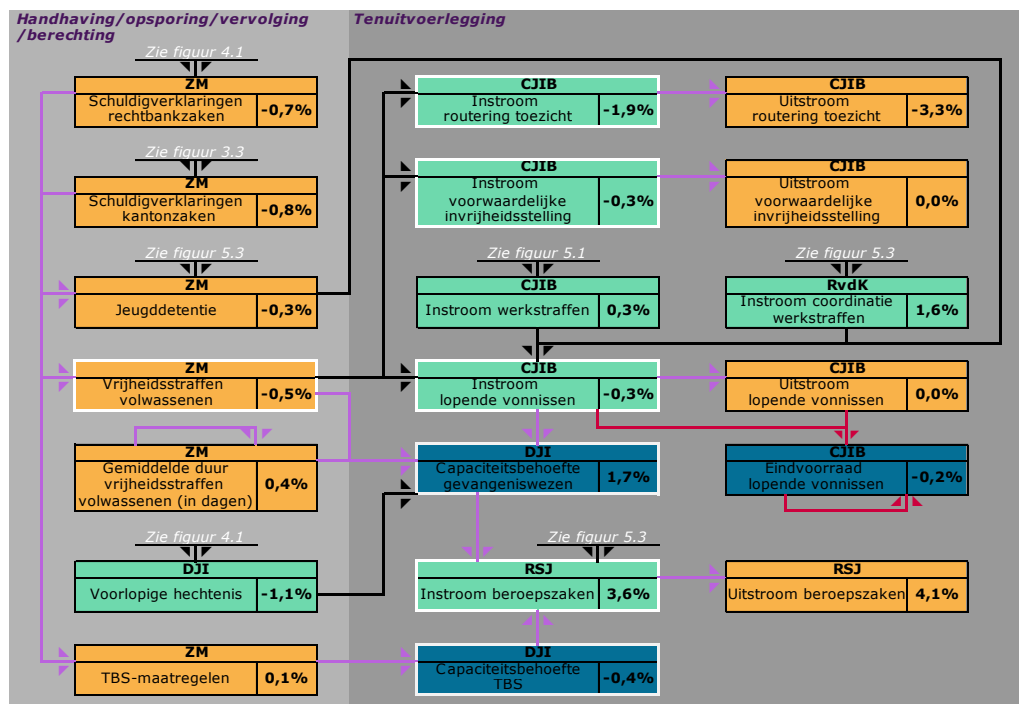


Bron realisatiecijfers: DJI, bewerking WODC

5.3 Intramurale sancties voor volwassenen

De tenuitvoerlegging van lopende vonnissen wordt gecoördineerd door de unit OM Executie van het CJIB. Lopende vonnissen zijn vrijheidsstraffen voor veroordeelden die *niet* preventief zijn gehecht. Gevangenisstraffen en hechtenissen worden tenuitvoergelegd in het Gevangeniswezen. De TBS-maatregel wordt tenuitvoergelegd in een FPC. Indien gedetineerden klachten hebben over hun verblijf in de cel, dan kunnen zij terecht bij de Raad voor Strafrechtspleging en Jeugdbescherming (RSJ). De voorwaardelijke invrijheidsstelling en het toezicht na het uitzitten van de vrijheidsstraf of bij een voorwaardelijke vrijheidsstraf wordt gecoördineerd door het CJIB. Figuur 5.5 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de intramurale sancties voor volwassenen.

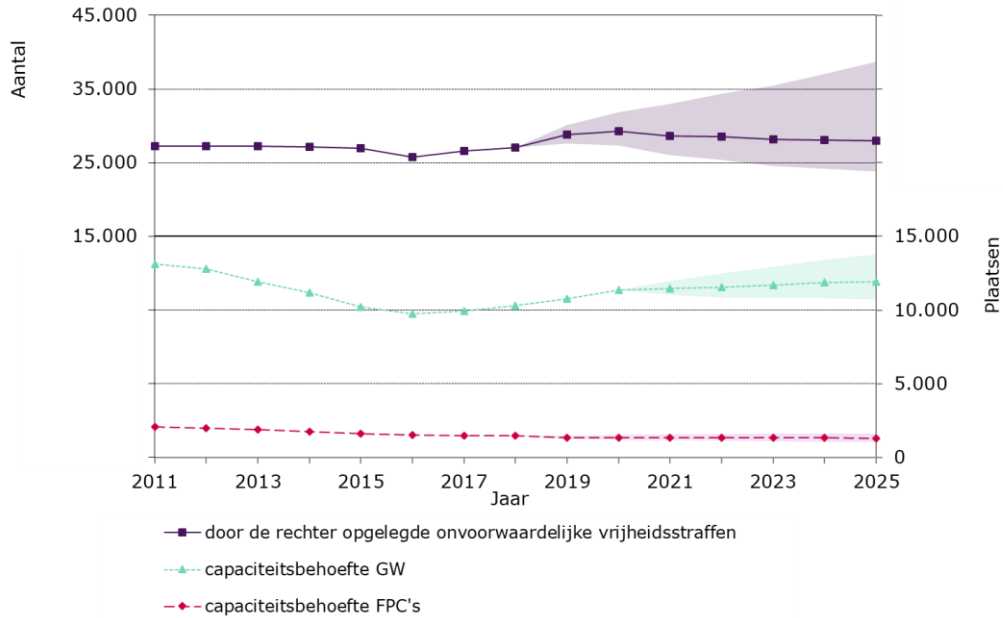
Figuur 5.5 Tenuitvoerlegging intramurale sancties voor volwassenen in het PMJ*



* De ramingen van de wit omlinjnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 5.6 en 5.8. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

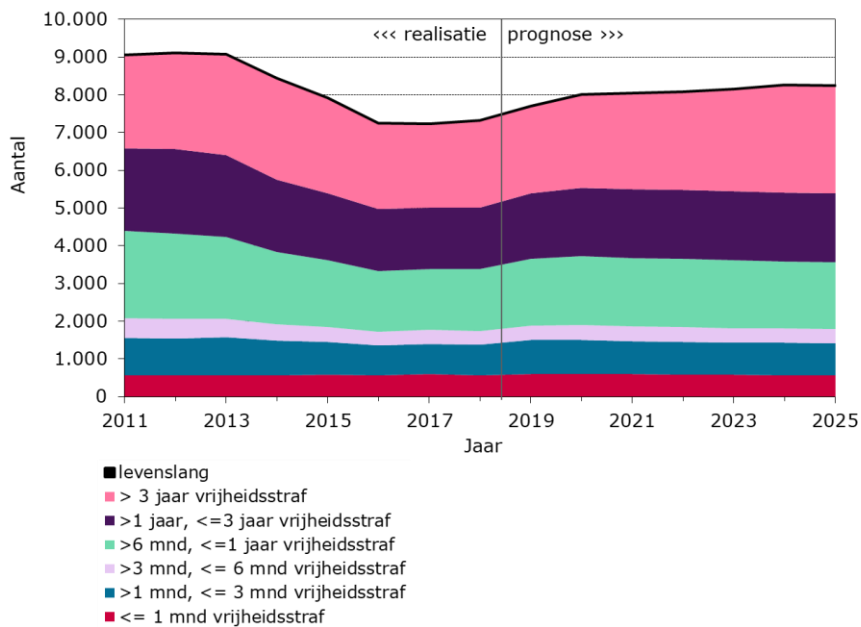
In de periode 2019-2025 blijft de instroom van lopende vonnissen (om-executie) blijft vrijwel gelijk. De capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen neemt met gemiddeld 2% per jaar toe. De capaciteitsbehoefte van de FPC's (TBS-klinieken) blijft vrijwel gelijk. Figuren 5.6 en 5.8 laten de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2. Figuur 5.7 geeft aan hoe de capaciteitsbehoefte in het gevangeniswezen verdeeld is over de diverse delicten.

Figuur 5.6 Intramurale capaciteitsbehoefte voor volwassenen, 2011-2025



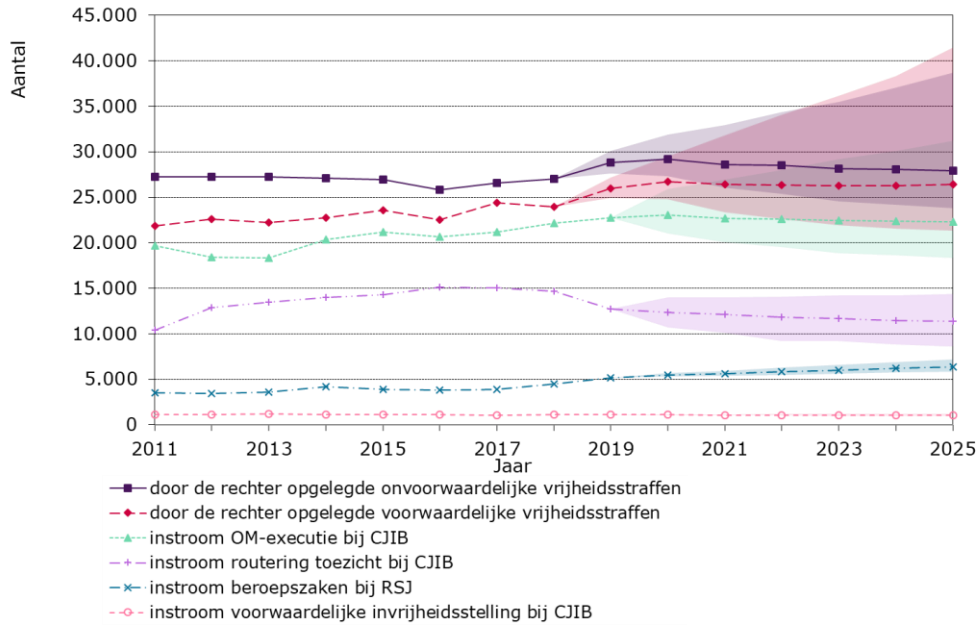
Bron realisatiecijfers: RSJ, bewerking WODC

Figuur 5.7 Samenstelling capaciteitsbehoefte gevangeniswezen, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: OBJD, bewerking WODC

Figuur 5.8 Vrijheidsstraffen en toezicht, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: CJIB, bewerking WODC

6 Reclassering, kinderscherming en rechtsbijstand in strafzaken

In dit hoofdstuk komen de reclassering, kinderscherming en rechtsbijstand in strafzaken aan de orde. Paragraaf 6.1 gaat in op de reclassering voor volwassenen en kinderscherming in strafzaken. In paragraaf 6.2 komt de gesubsidieerde rechtsbijstand in strafzaken aan bod.

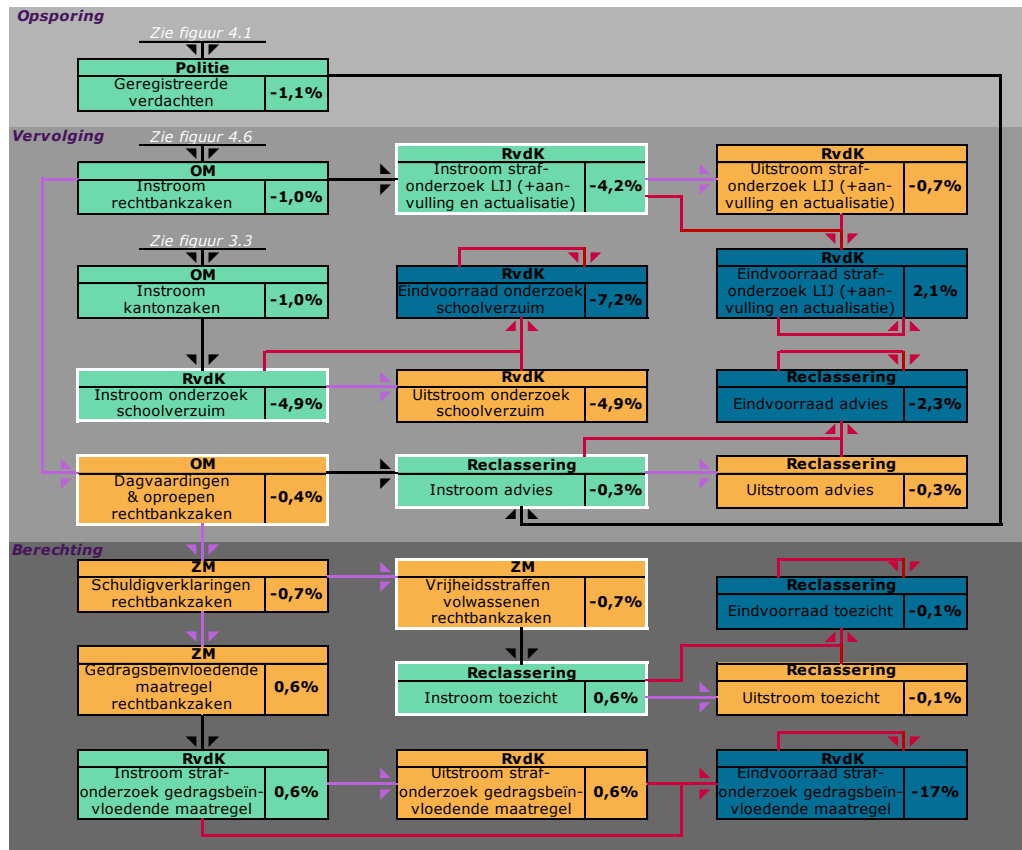
6.1 Reclassering en kinderscherming in strafzaken

De reclassering voor volwassenen kent een viertal hoofdproducten: advies, toezicht, werkstraf, en gedragsinterventie. Gedragsinterventies worden ingekocht bij de directie Forensische Zorg van DJI en worden hier niet geraamd. Werkstraffen zijn reeds in hoofdstuk 5 behandeld. De instroom van het aantal toezichten volgt de trend in het aantal gevangenisstraffen en zal in de periode 2019-2025 dalen met gemiddeld 1% per jaar. De instroom van adviezen volgt de trend van het aantal dagvaardingen van misdrijven en daalt licht.

De Raad voor de Kinderscherming (RvdK) voert diverse type strafonderzoeken naar minderjarigen uit. Daarnaast behandelt de RvdK zaken op het gebied van schoolverzuim. In de periode 2019-2025 neemt de instroom van strafonderzoeken LIJ en LIJ plus aanvulling met gemiddeld 1% per jaar af. De strafonderzoeken volgen de trend in instroom OM van misdrijven. Het aantal actualisaties strafonderzoek verandert nauwelijks van jaar tot jaar. De instroom van onderzoeken schoolverzuim daalt met bijna 5% per jaar als gevolg van het dalend aantal leerplichtwetzaken bij het OM.

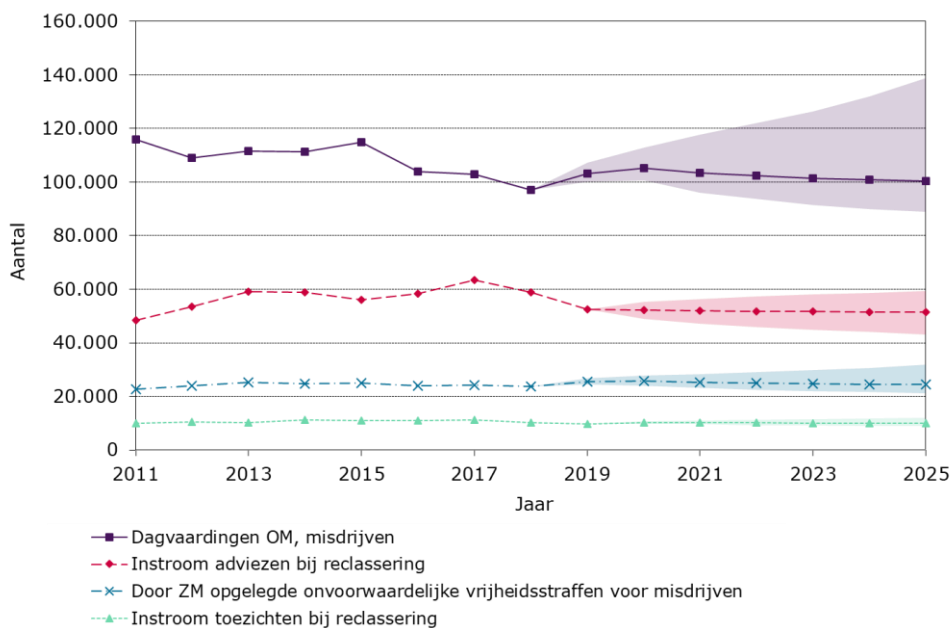
Figuur 6.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de tenuitvoerlegging. Figuren 6.2 tot en met 6.3 laten de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 6.1 Reclassering en kinderscherming in strafzaken in het PMJ



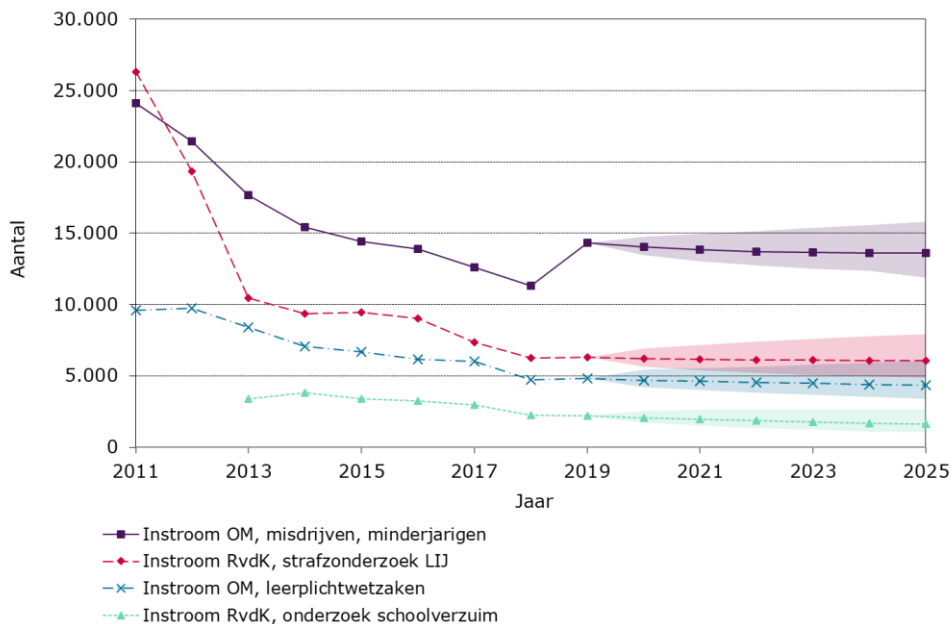
* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 6.2 en 6.3. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 6.2 Reclassering voor volwassenen, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: MinJenV, bewerking WODC

Figuur 6.3 Kinderbescherming in strafzaken, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: RvdK, bewerking WODC

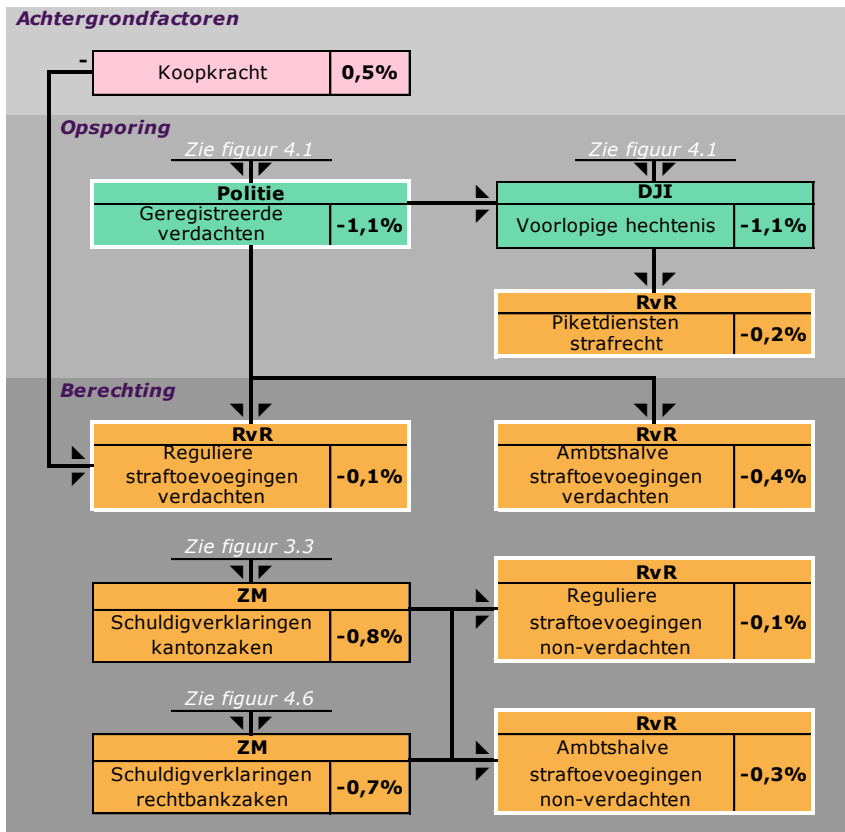
6.2 Rechtsbijstand in strafzaken

Indien een persoon in contact komt met justitie heeft hij recht op rechtsbijstand. Deze persoon dient dit zelf te bekostigen, tenzij hij aan bepaalde criteria voldoet. Indien hij minder draagkrachtig is of hem de vrijheid is ontnomen (bijvoorbeeld bij voorlopige hechtenis), komt hij in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand. In het eerste geval is er sprake van een reguliere toevoeging, in het tweede geval van een ambtshalve toevoeging. Bij een reguliere toevoeging is er een eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen en/of vermogen. Bij een ambtshalve toevoeging vindt geen inkomens- en/of vermogenstoets plaats en is geen eigen bijdrage verschuldigd. Indien een persoon de vrijheid ontnomen is, wordt het advocatenpiket ingeschakeld (een dienst van advocaten die 24 uur per dag oproepbaar is om rechtsbijstand te verlenen). Ook na een veroordeling of beslissing door de rechter kan er nog steeds beroep worden gedaan op gesubsidieerde rechtsbijstand, bijvoorbeeld bij hoger beroep of bij het indienen van een klacht.

Figuur 6.4 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de tenuitvoerlegging.

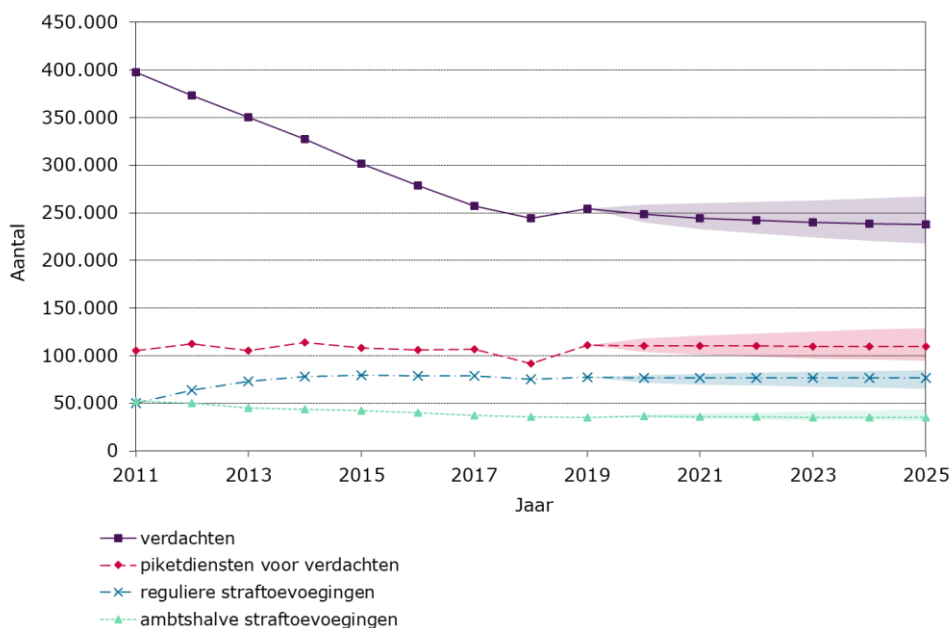
Het aantal reguliere straftoevoegingen blijft vrijwel gelijk in de periode 2019-2025. Dit hangt samen met een daling van het totaal aantal verdachten van misdrijven en de verwachte toename van de koopkracht. Zowel het aantal ambtshalve straftoevoegingen (exclusief BOPZ en vreemdelingenbewaring) als het aantal piketdiensten voor verdachten blijven op vrijwel hetzelfde niveau hangen als gevolg van de afzwakkende daling van het aantal verdachten. Figuur 6.5 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 6.4 Rechtsbijstand in strafzaken in het PMJ



* De ramingen van de wit omlinjende onderdelen zijn weergegeven in figuur 6.5. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 6.5 Rechtsbijstand in strafzaken, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: CBS,RvR, bewerking WODC

7 Civiel recht en bestuursrecht

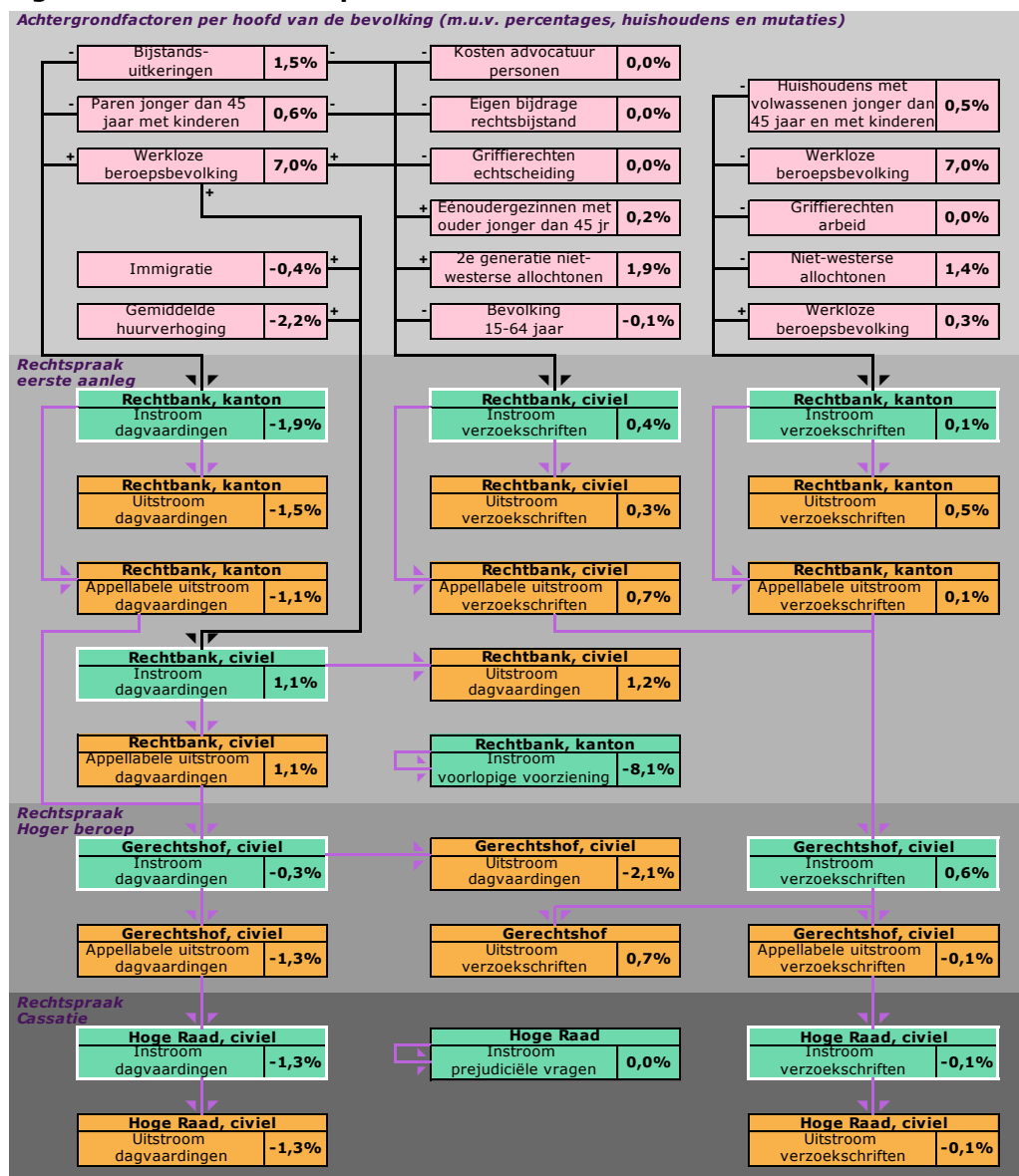
Dit hoofdstuk gaat in op de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke aspecten van de justitieketen. Paragraaf 8.1 behandelt de civiele rechtspraak en paragraaf 7.2 de bestuursrechtelijke rechtspraak. In paragraaf 7.3 komen civiele kinderbeschermingsprocedures aan bod. Paragraaf 7.4 gaat nader in op de vreemdelingenbewaring. Tot slot gaat paragraaf 7.5 in op de rechtsbijstand in civiele en bestuursrechtelijke procedures.

7.1 Civiele rechtspraak

Indien twee of meer private partijen (burgers, bedrijven, organisaties) een conflict hebben en er onderling niet uitkomen, kunnen zij een beroep doen op de civiele rechter. Binnen de gerechtelijke procedures is onderscheid te maken tussen zaken ingeleid door een dagvaarding (bodempcedures en kort gedingen) of een verzoekschrift (alleen bodempcedures). Deze leiden tot uitkomsten met een verschillende juridische status. Bij een dagvaarding resulteert de zaak in een vonnis (bodempcedure) of een voorlopige voorziening (kort geding), bij een verzoekschrift in een beschikking. Bij de sector kanton van de rechtbank worden zaken die instromen via een dagvaarding onderscheiden naar de zaakstypen huur, arbeid en overig handel. Bij de verzoekschriften is daarnaast nog een categorie familiezaken. Verder wordt de instroom van voorlopige voorzieningen geraamd. Bij de sector civiel van de rechtbank wordt de instroom van dagvaardingszaken verder onderverdeeld in de categorieën kort geding en handel. Bij de zaken die instromen via een verzoekschrift wordt onderscheid gemaakt in de categorieën echtscheiding, bijstand, BOPZ, overig familie, faillissementen/surseances, schuldsaneringen, overig handel, uitgesproken insolventies en presidentenrekestes. Figuur 7.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren voorspellers zijn van de civiele rechtspraak.

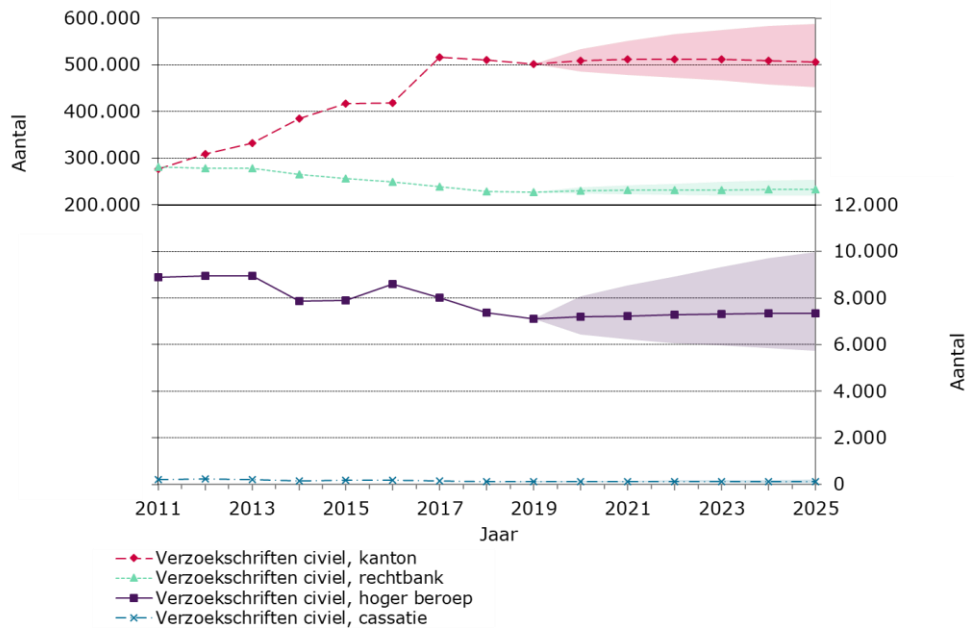
De instroom van civiele zaken bij de sector kanton van de rechtbanken via een dagvaarding daalt met gemiddeld 1% per jaar in de periode 2019-2025. De instroom van civiele zaken bij de sector kanton van de rechtbanken via een verzoekschrift blijft vrijwel gelijk. Het aantal voorlopige voorzieningen neemt af met gemiddeld 8% per jaar. De instroom van zaken ingeleid via een verzoekschrift bij de sector civiel van de rechtbanken blijft vrijwel gelijk, terwijl de instroom van zaken ingeleid via een dagvaarding stijgt met gemiddeld 1% per jaar. De groei van het aantal zaken bij de gerechtshoven en de Hoge Raad volgt met enige vertraging de trend bij de rechtbanken. De ontwikkeling in civiele zaken hangt vooral samen met de economische ontwikkelingen, in het bijzonder de werkloosheid. Figuren 7.2 tot en met 7.5 laten de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 7.1 Civiele rechtspraak in het PMJ



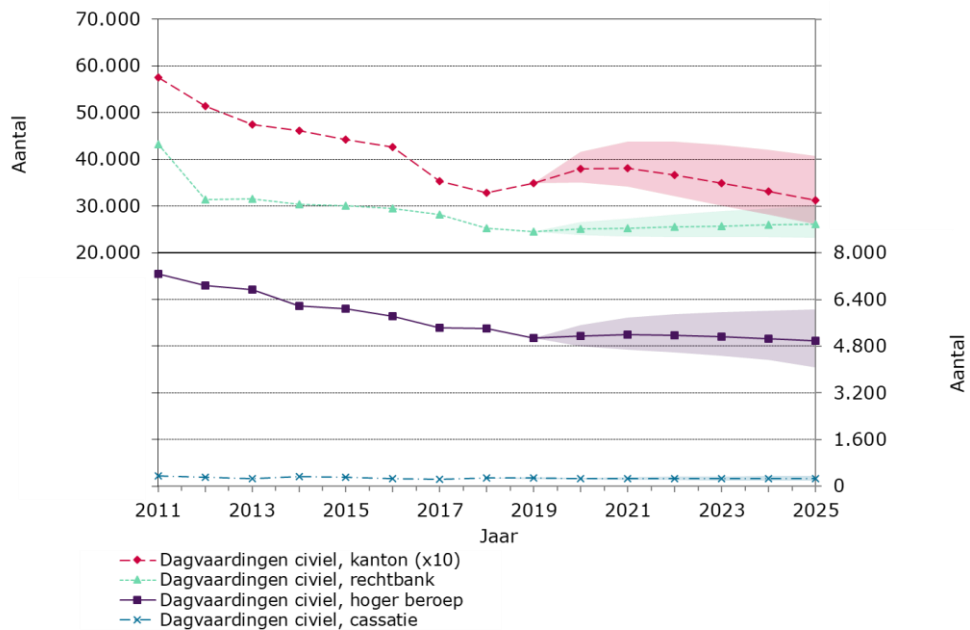
* De ramingen van de wit omlinjnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 7.2 t/m 7.5. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 7.2 Instroom verzoekschriften in civiele zaken in eerste aanleg, 2011-2025



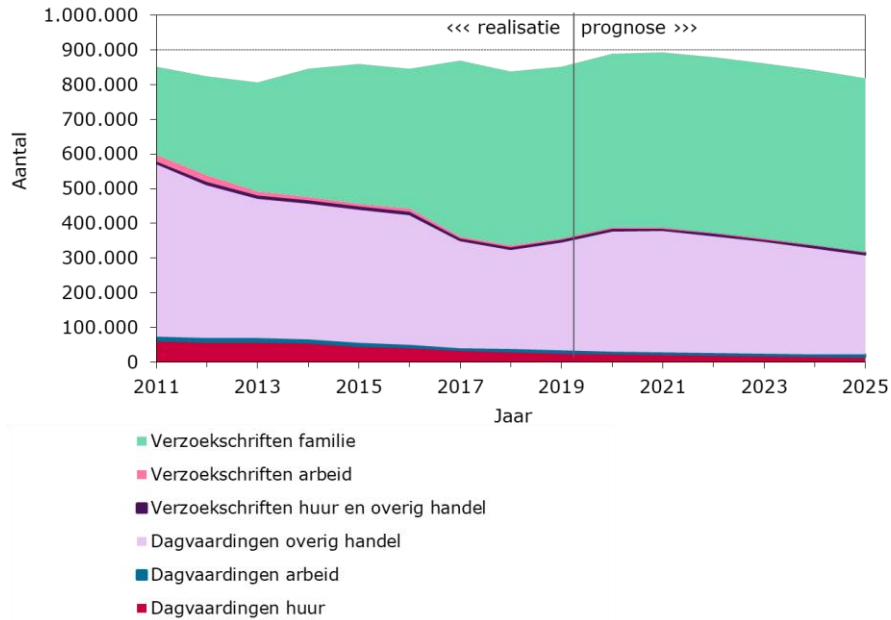
Bron realisatiecijfers: CBS/Rvdr; bewerking WODC/Rvdr

Figuur 7.3 Instroom dagvaardingen in civiele zaken, 2011-2025



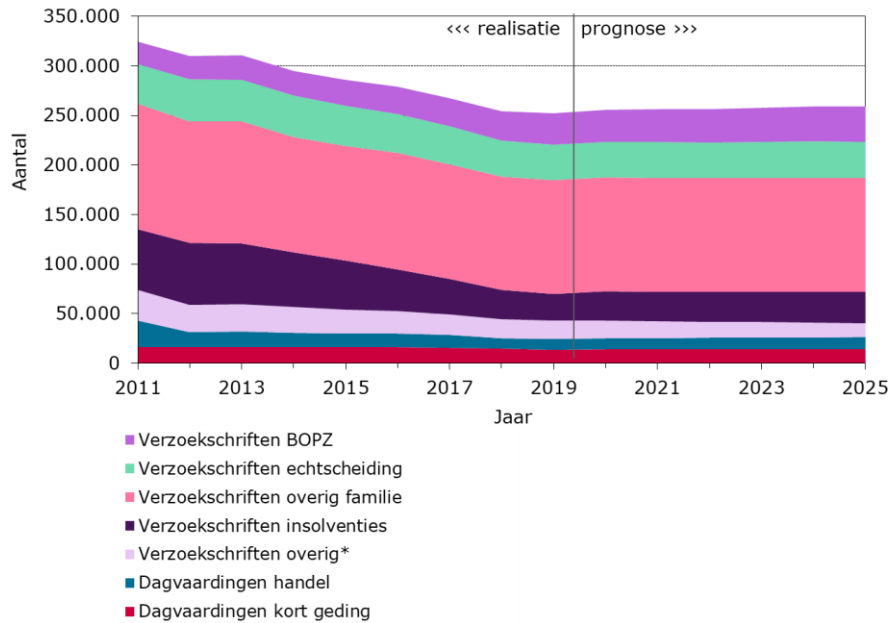
Bron realisatiecijfers: CBS/Rvdr; bewerking WODC/Rvdr

Figuur 7.4 Instroom rechtbank sector kanton naar zaakstype, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: CBS/Rvdr; bewerking WODC/Rvdr

Figuur 7.5 Instroom rechtbank sector civiel naar zaakstype, 2011-2025



* De categorie 'verzoekschriften overig' bestaat uit uitgesproken insolventies en presidentenrekestten.

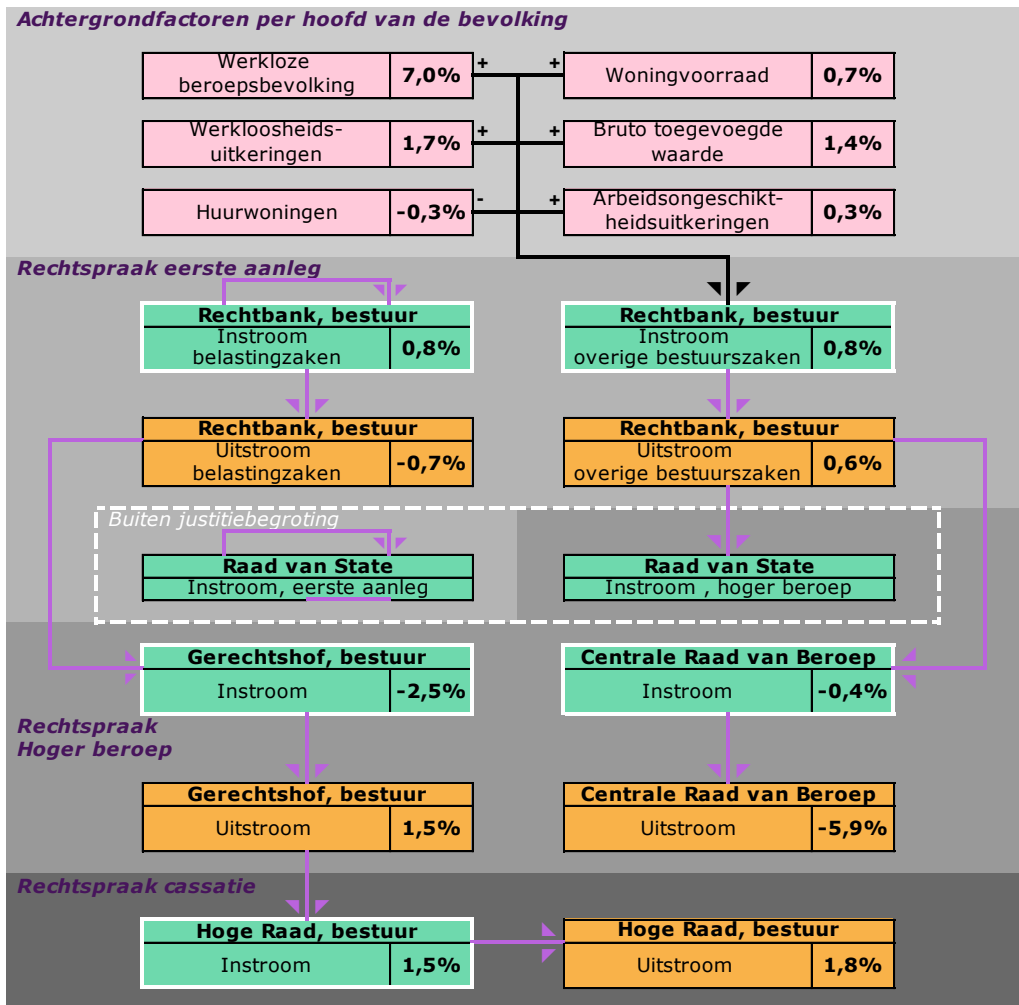
Bron realisatiecijfers: CBS/Rvdr, bewerking WODC/Rvdr

7.2 Bestuursrechtspraak

Een (rechts)persoon die een conflict heeft met een bestuursorgaan over een door het bestuursorgaan genomen besluit, kan bezwaar maken bij dat orgaan. Tegen een besluit op bezwaar kan de betreffende (rechts)persoon vervolgens beroep instellen. Wanneer, via deze beroepsprocedure, een onafhankelijke rechter om een oordeel wordt gevraagd over de rechtmatigheid van besluiten, spreken we van bestuursrechtspraak. In het PMJ worden de in- en uitstroom van zaken bij de bestuursrechtspraak gemodelleerd. De organisatie van de bestuursrechtspraak wijkt iets af van de rechtspraak in het kader van het strafrecht en civiel recht: bijna alle zaken komen tegenwoordig wel in eerste aanleg bij de rechtbank, maar de behandelende hoger beroepsinstantie is afhankelijk van het type bestuurszaak. Figuur 7.6 geeft schematisch weer welke relaties het model van de bestuursrechtspraak bevat. Het model onderscheidt bij zaken in eerste aanleg belastingzaken en de overige bestuurszaken die in eerste aanleg bij de rechtbank komen. De belastingzaken zijn onderscheiden in de rijksbelastingzaken en de zaken rond belastingen van lagere overheden. De overige bestuurszaken in eerste aanleg bestaan uit voorlopige voorzieningen (niet verder uitgesplitst) en bodemzaken, gesplitst in verschillende typen: ambtenarenzaken, sociale verzekeringszaken, bijstandszaken en ex-AROB-zaken (bouwzaken, zaken rond gemeentelijke vergunningen en dergelijke). De Centrale Raad van Beroep (CRvB) behandelt ambtenaren-, bijstands- en sociale verzekeringszaken in hoger beroep en in eerste en enige aanleg bijzondere pensioenzaken. De gerechtshoven behandelen de hoger beroepen in belastingzaken en de Hoge Raad de eventueel daarop volgende cassaties. De afdeling rechtspraak van de Raad van State valt buiten de begroting van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Daarom blijven de daar behandelde zaken, zoals de hoger beroepen in ex-AROB-zaken, buiten dit overzicht. De zaken die het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CvB) behandelt, worden wel door het ministerie van VenJ gefinancierd, maar zijn geen onderdeel van het PMJ. Ook vreemdelingenzaken vallen buiten het PMJ. Ramingen op dit gebied worden gemaakt door de werkgroep MPP (samengesteld uit vertegenwoordiging vanuit IND, DT&V, COA, Rvdr, RvS, DRV), die de zogenoemde Meerjaren Productie Prognose opstellen. Figuur 7.6 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren een rol spelen in het model.

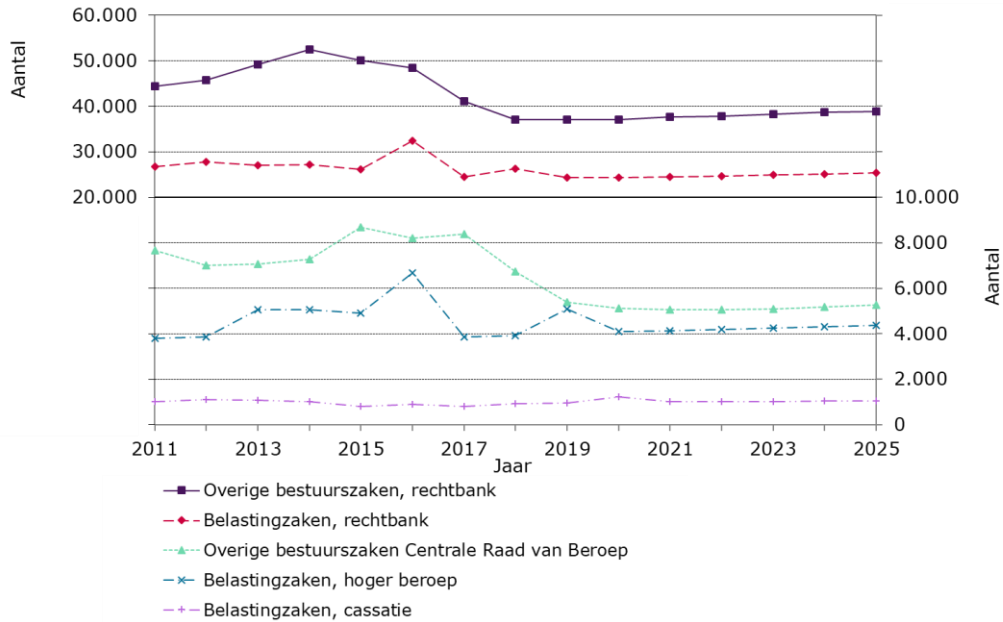
De instroom van belastingzaken en overige bestuurszaken in eerste aanleg zal in de periode 2019-2025 naar verwachting met 1% per jaar toenemen. De instroom van bestuurszaken bij de CRvB (totale aantal zaken in eerste aanleg en appel) blijft vrijwel gelijk. Figuren 7.7 tot en met 7.9 laten de verwachtingen tot en met 2025 zien. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 7.6 Bestuursrechtspraak in het PMJ*



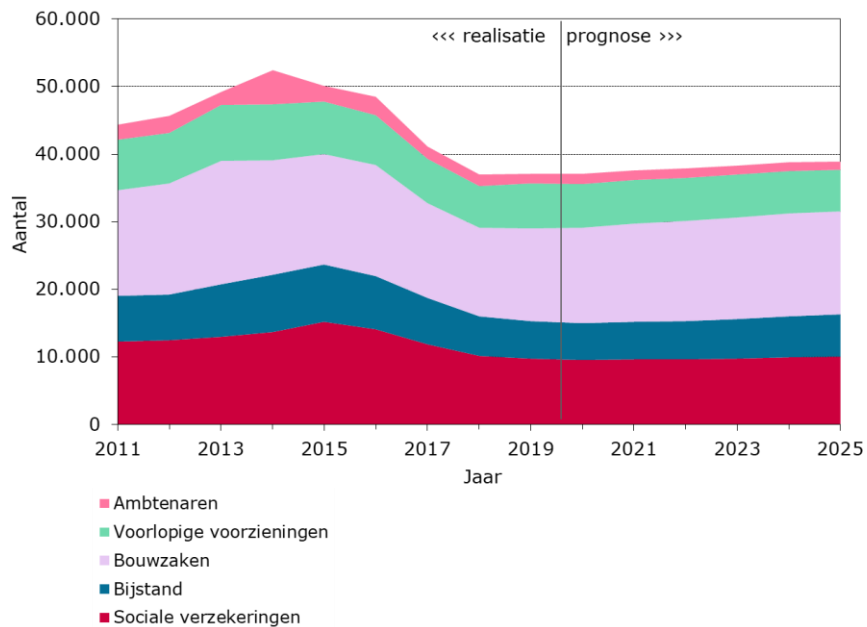
* De ramingen van de wit omlinjnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 7.7 t/m 7.9. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 7.7 Instroom bestuurszaken bij de verschillende gerechten, 2011-2025



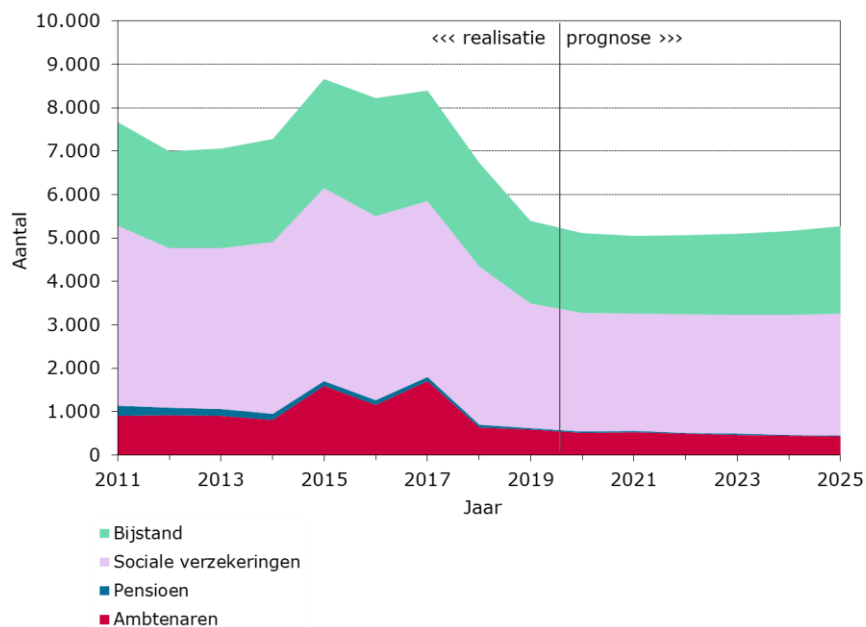
Bron realisatiecijfers: Rvdr

Figuur 7.8 Instroom overige bestuurszaken rechtbanken (exclusief belastingzaken), 2011-2025



Bron realisatiecijfers: Rvdr

Figuur 7.9 Instroom bestuurszaken bij de Centrale Raad van Beroep, 2011-2025



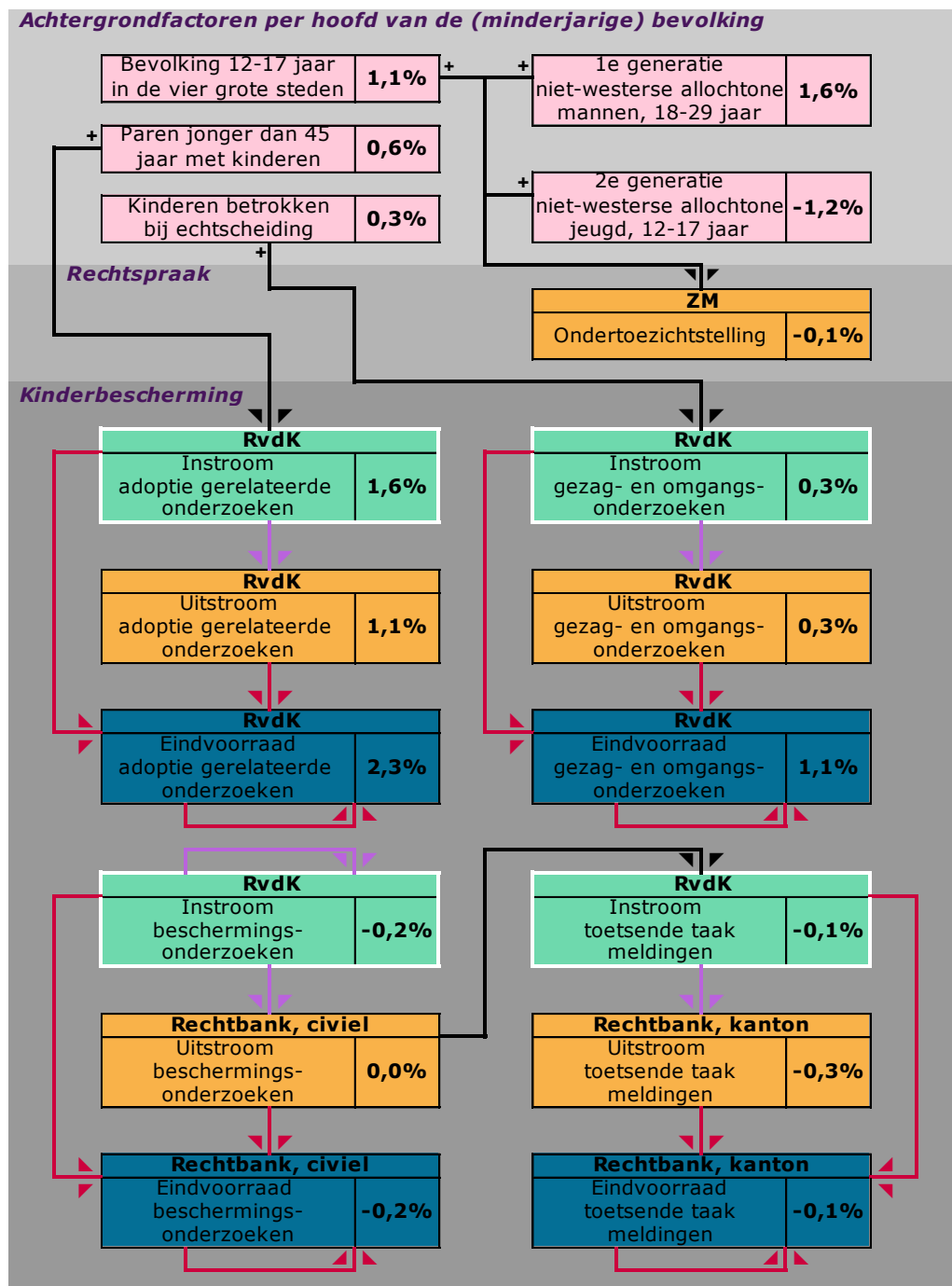
Bron realisatiecijfers: Rvdr

7.3 Kinderbescherming in civiele zaken

Naast strafzaken behandelt de RvdK zaken op het gebied van bescherming, omgangsregelingen en adoptiegerelateerde activiteiten (afstand, screening (van pleeg- en aspirant-adoptiegezinnen), adoptie en afstammingsvragen, kortweg ASAA). Figuur 7.10 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren een rol spelen in het model.

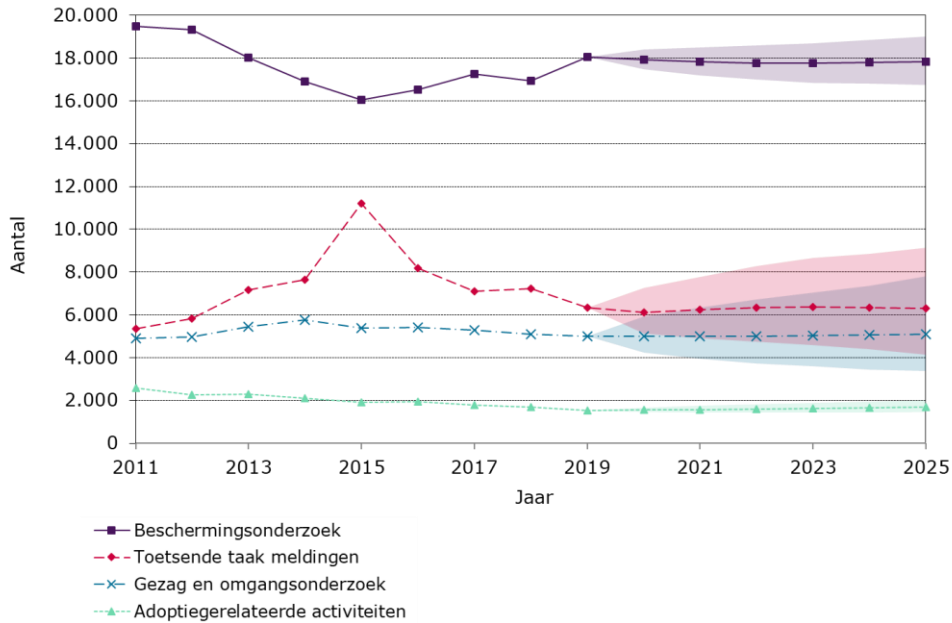
Bij de RvdK verandert de instroom van beschermingsonderzoeken, gezags- en omgangsonderzoeken en toetsende taak meldingen nauwelijks van jaar tot jaar in de periode 2019-2025. Daarentegen stijgt de instroom van adoptie-gerelateerde activiteiten met gemiddeld 2% per jaar. Figuur 7.11 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2

Figuur 7.10 Civielrechtelijke kinderbescherming in het PMJ



* De ramingen van de wit omlinjende onderdelen zijn weergegeven in figuur 7.11. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 7.11 Civielrechtelijke jeugdmaatregelen, instroom 2011-2025



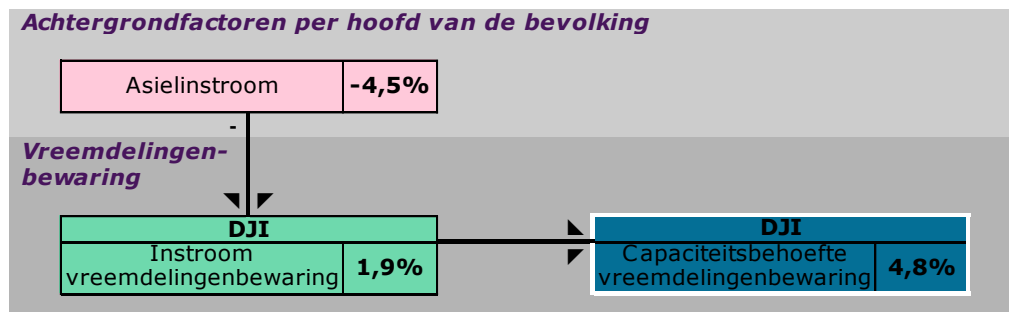
Bron realisatiecijfers: CBS, bewerking WODC

7.4 Vreemdelingenbewaring

In deze paragraaf komt de vreemdelingenbewaring aan de orde. Het betreft alleen volwassen vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven. In afwachting van hun uitzetting verblijven ze in een huis van bewaring. De instroom in de vreemdelingenbewaring hangt af van de instroom van asielzoekers (zie figuur 7.12).

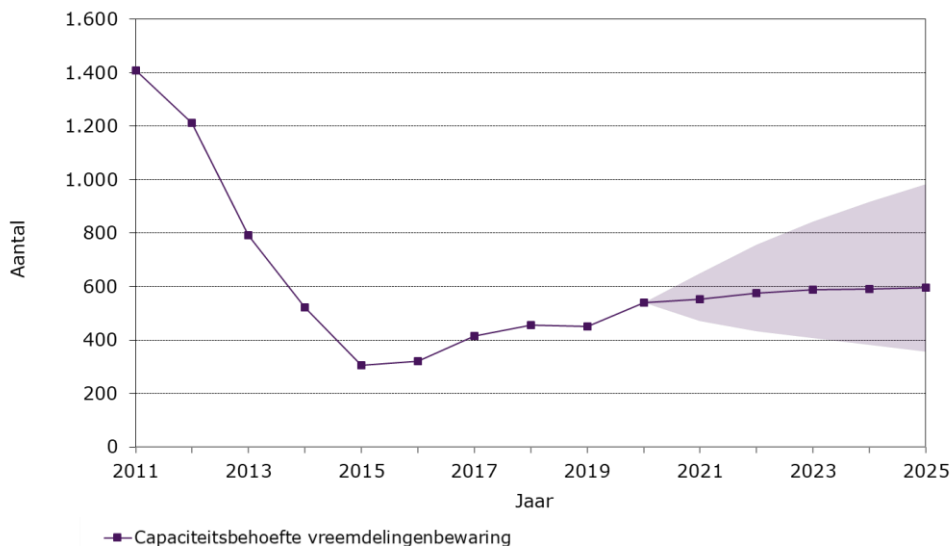
De capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring zal naar verwachting in de periode 2019-2025 stijgen met gemiddeld 5% per jaar. Figuur 7.13 laat de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 7.12 vreemdelingenbewaring in PMJ



* De ramingen van de wit omliggende onderdelen zijn weergegeven in figuur 7.13. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 7.13 Capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring, 2011-2025



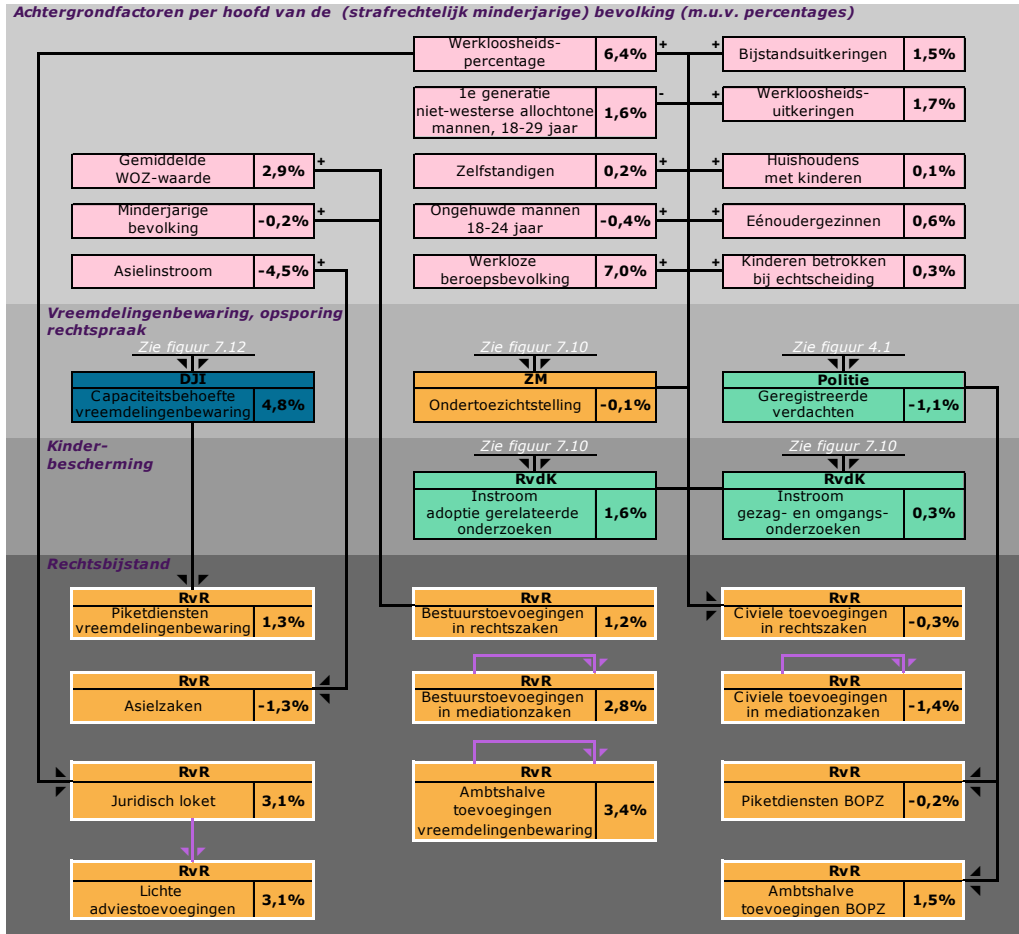
Bron realisatiecijfers: DJI, bewerking WODC

7.5 Rechtsbijstand in civiele en bestuursrechtelijke zaken

Indien een persoon terecht komt in een civiel- of bestuursrechtelijk conflict, heeft hij recht op rechtsbijstand. Deze persoon dient dit zelf te bekostigen, tenzij hij aan bepaalde criteria voldoet. Indien hij minder draagkrachtig is, komt hij in aanmerking van gesubsidieerde rechtsbijstand. Het Juridisch Loket geeft burgers antwoord op eenvoudige juridische vragen. Uit de beantwoording van deze vragen kunnen lichte adviestoevoegingen volgen. Figuur 7.14 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de gesubsidieerde rechtsbijstand.

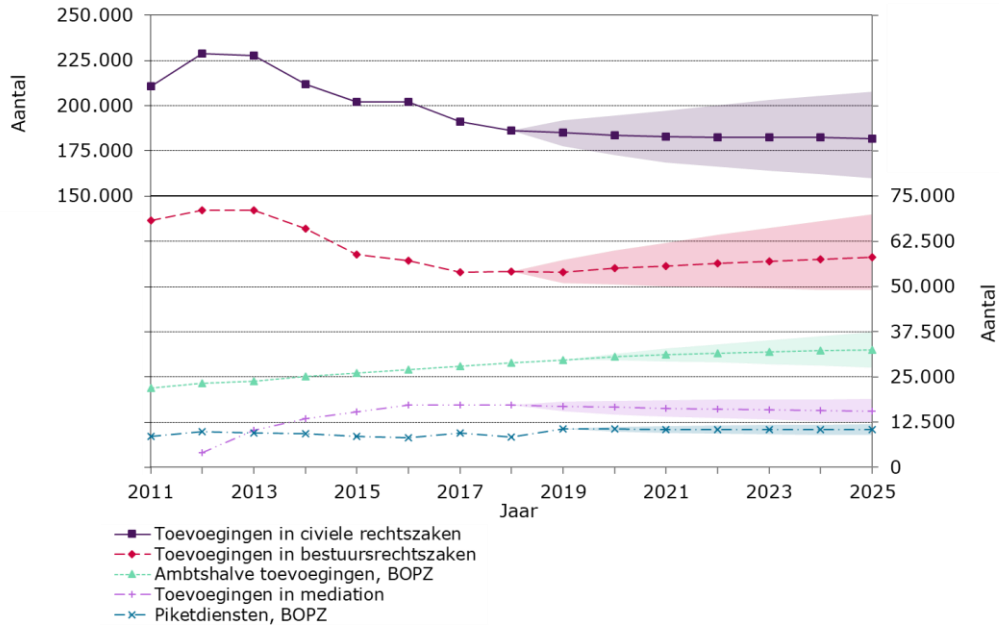
Het aantal civiele toevoegingen (excl. asiel- en vreemdelingenzaken, incl. ambts-halve BOPZ en mediation) blijft constant in de periode 2019-2025. Het aantal bestuursrechtelijke toevoegingen (incl. vreemdelingenbewaring, vreemdelingen-zaken en mediation) zal licht stijgen met gemiddeld 1% per jaar. Het aantal piketdiensten voor vreemdelingenbewaring stijgt met gemiddeld 1% per jaar. Het aantal piketdiensten voor psychiatrische gevallen verandert nauwelijks van jaar tot jaar. Toevoegingen voor asielzaken nemen af met gemiddeld 1% per jaar. Deze toevoegingen zijn gerelateerd aan de verwachte asielinstroom. Het Juridisch Loket krijgt te maken met een stijging van gemiddeld 3% per jaar. Ook het aantal lichte adviestoevoegingen zal toenemen met gemiddeld 3% per jaar in komende jaren. Dit hangt samen met de stijging in het werkloosheidspercentage. Figuren 7.15 tot en met 7.17 laten de verwachtingen tot en met 2025 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 2.

Figuur 7.14 Rechtsbijstand in het PMJ



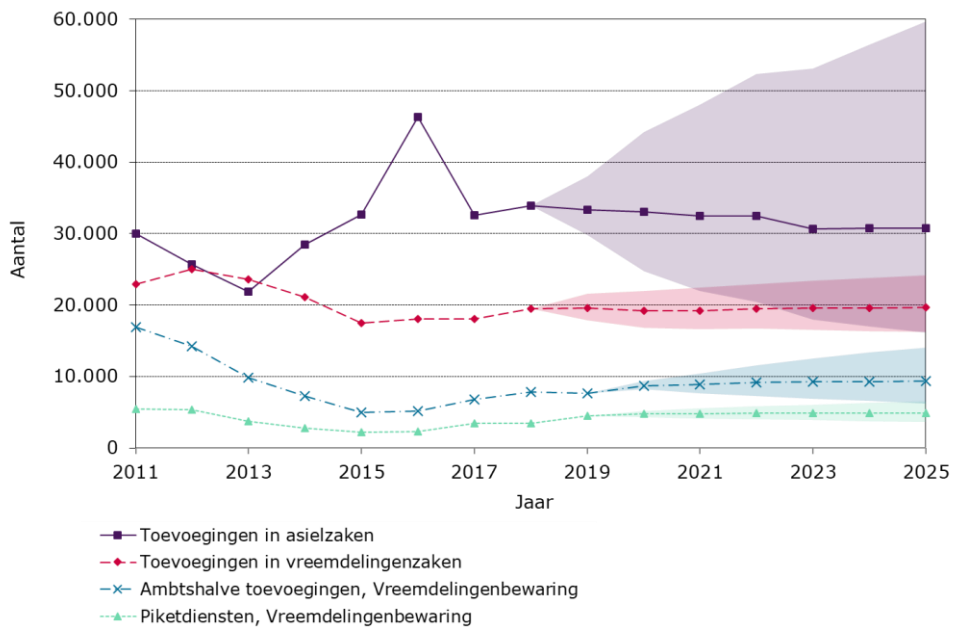
* De ramingen van de wit omlinjnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 7.15 tot en met 7.17. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2019-2025. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 7.15 Rechtsbijstandstoevoegingen in civiele zaken, 2011-2025



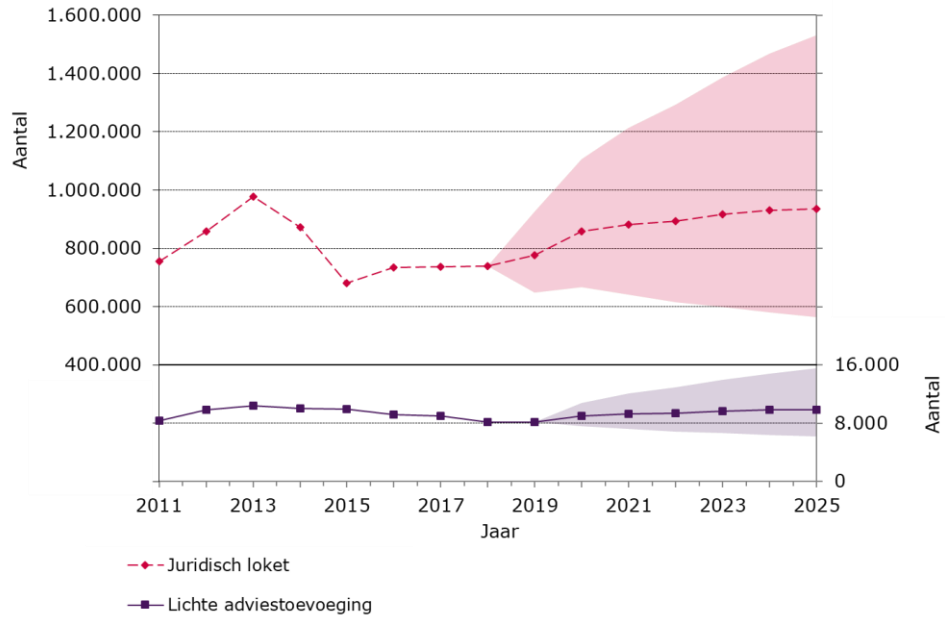
Bron realisatiecijfers: RvR/MinJenV, bewerking WODC

Figuur 7.16 Rechtsbijstandstoevoegingen ten behoeve van vreemdelingen, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: RvR/MinVenJ, bewerking WODC

Figuur 7.17 Overige rechtsbijstand, 2011-2025



Bron realisatiecijfers: RvR/MinJenV, bewerking WODC

8 Nawoord

Dit jaar is de vijftiende keer dat het PMJ gebruikt wordt voor het maken van ramingen voor de justitiële ketens. De ramingen zijn beleidsneutraal, dat wil zeggen dat effecten van nieuw beleid vanaf het laatste meetpunt (in dit geval 2018) niet zijn verdisconteerd in de ramingen. Daarmee geven deze ramingen aan wat op dit moment de meest waarschijnlijke ontwikkeling is, als er geen effecten van wijzigingen in het beleid optreden. Als zodanig kunnen deze ramingen een bouwsteen voor de begroting vormen. De ramingen zijn gebaseerd op de in PMJ gelegde relaties met maatschappelijke achtergrondfactoren en de voorziene ontwikkeling in deze achtergrondfactoren. Door niet in de raming verwerkte effecten van (nieuwe) wet- en regelgeving en beleid kunnen de werkelijke ontwikkelingen afwijken van de ramingen. Verder zijn de PMJ-ramingen ook afhankelijk van onzekerheden in de ramingen van de achtergrondfactoren, zoals de bevolkingscijfers en de economische ontwikkeling. Door onverwachte gebeurtenissen, zoals de Corona-crisis, kunnen de werkelijke ontwikkelingen in achtergrondfactoren anders zijn dan geraamd.

8.1 Voorspelfouten

Het WODC en de Rvdr monitoren de kwaliteit van de ramingen regelmatig, via bepaling achteraf van de voorspelfouten in de ramingen. Dit houdt in dat ramingen uit het verleden vergeleken worden met inmiddels bekende gerealiseerde waarden. Een complicerende factor is dat PMJ leidt tot beleidsneutrale ramingen, terwijl de realisaties beleidseffecten bevatten. Bij de laatste analyse van de voorspelfouten (Moolenaar et al., 2018b) zijn de beleidsrijke ramingen vergeleken met de daadwerkelijke gerealiseerde aantallen. In de praktijk blijkt dat de gemiddelde absolute voorspelfout van de beleidsrijke PMJ-ramingen voor één jaar vooruit 8% bedraagt en geleidelijk toeneemt tot 20% voor drie jaar vooruit (eerste begrotingsjaar) en 58% voor zeven jaar vooruit (laatste begrotingsjaar). Zonder beleidseffecten zouden de voorspelfouten gemiddeld op de (middel-)lange termijn 1 à 1,5 procentpunt lager uitvallen. Gemiddeld is er sprake van enige overschatting, maar over het geheel genomen blijkt het PMJ niet systematisch over of onder te schatten. De voorspelfouten in de beleidsrijke PMJ-ramingen zijn tot en met het eerste begrotingsjaar (drie jaar vooruit) kleiner of vrijwel gelijk aan die van alternatieve eenvoudige tijdreeksmodellen, zoals het constant houden en trendextrapolatie van de te ramen variabelen. Op de korte termijn levert de investering in het PMJ dus winst op. Op de lange termijn blijkt het PMJ relatief minder goed te voldoen. Constant houden op het laatste realisatiejaar of eerste of tweede begrotingsjaar is dan altijd beter. Maar tijdreeksmodellen doen het nog slechter dan PMJ.

Verder blijkt dat de (voorlopige) realisatiecijfers waarmee de prognoses berekend worden, achteraf nog veelvuldig worden bijgesteld. Het laatste bekende realisatiejaar wordt achteraf nog gemiddeld met zo'n 3% naar beneden bijgesteld. Vermoedelijk worden eerdere jaren ook bijgesteld maar dit is niet onderzocht. De gemiddelde bijstelling van de voorlopige realisatiecijfers over het lopende jaar (het jaar waarin de ramingen worden berekend) is nog groter: 7% naar beneden. Kortom, per saldo wordt doorgaans van hogere aantallen uitgegaan dan achteraf het geval is. Deze fout werkt door in de hele prognose: zelfs als de groei volledig juist is ingeschat, leidt dit nog steeds tot een voorspelfout van 7% in elk prognosejaar.

8.2 Coronacrisis

De berekeningen in deze publicatie zijn gemaakt in de periode oktober t/m december 2019. De effecten van de coronacrisis zijn hierin dus niet verwerkt. Op het moment van samenstellen van deze publicatie zijn de gevolgen van de corona crisis nog hoogst onzeker. De te verwachten directe gevolgen zijn een daling van de productie. Door de quarantainemaatregelen is een deel van de justitiële instanties (deels) gesloten en/of werken medewerkers thuis, waardoor de arbeidsproductiviteit wellicht lager ligt of niet alles gedaan kan worden wat gedaan zou moeten worden. Een ander direct gevolg is de wijziging in het aanbod van zaken. Zo zijn de eerste signalen dat er minder high impact criminaliteit is vanwege verminderde gelegenheid daartoe, en daarentegen meer internetoplichting. Ook is het aannemelijk dat er meer faillissementszaken zullen komen. Verwacht wordt dat door meer huiselijke frustratie er in de loop van het jaar meer huiselijk geweld en echtscheidingszaken zullen zijn. De indirecte gevolgen zijn vooral de lange termijn gevolgen van de economische schade van de coronacrisis. Op basis van het PMJ-model is het niet aannemelijk dat verslechterde economische omstandigheden op lange termijn grote gevolgen zullen hebben voor het aantal misdrijven, maar wellicht wel voor het aantal overtredingen. De verslechterde economische omstandigheden hebben waarschijnlijk wel grote gevolgen voor het aantal civielrechtelijk en bestuursrechtelijke zaken, bijvoorbeeld geschillen over bijstands- of werkloosheidsuitkeringen. Bij economisch herstel kunnen deze effecten weer wegebben. Zowel de ernst van de economische crisis als de snelheid van herstel daarvan zijn op dit moment nog volstrekt onduidelijk.

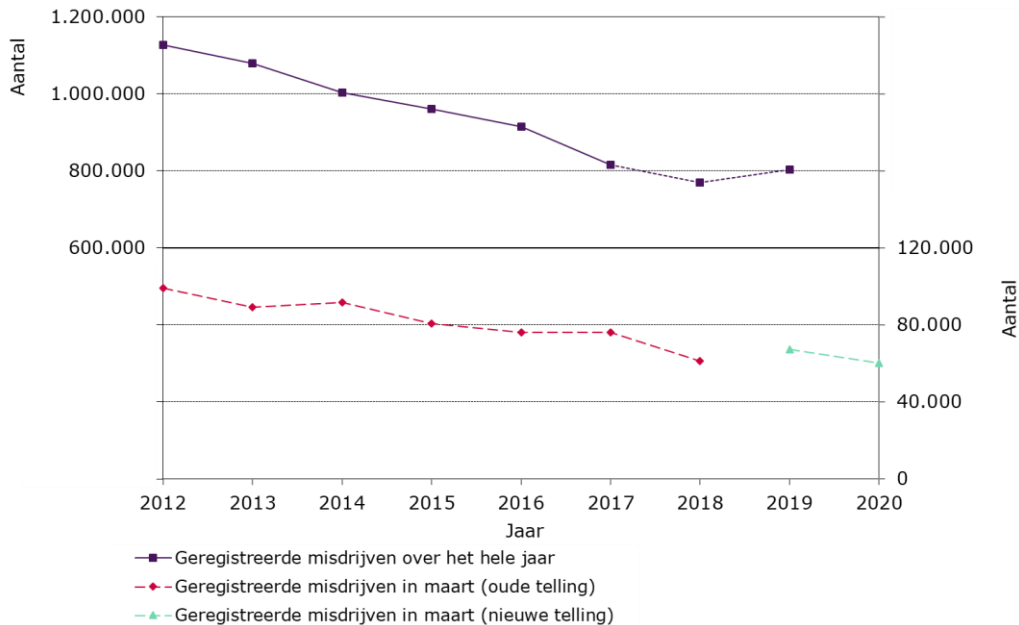
De berekeningen in deze publicatie zijn gemaakt in de periode oktober t/m december 2019. De effecten van de coronacrisis zijn hierin dus niet verwerkt. Op het moment van samenstellen van deze publicatie zijn de gevolgen van deze crisis nog niet bekend. Weliswaar heeft het CPB vier scenario's uitgewerkt (CPB, maart 2020) maar de aannames daarin en de uitkomsten zijn nog erg onzeker. Het zijn ook nadrukkelijk geen prognoses.

Er kan wel onderscheid gemaakt worden tussen directe en indirecte gevolgen. De te verwachten directe gevolgen zijn een daling van de productie. Door de quarantainemaatregelen is een deel van de justitiële instanties (deels) gesloten en/of werken medewerkers thuis, waardoor de arbeidsproductiviteit wellicht lager ligt of niet alles gedaan kan worden wat gedaan zou moeten worden. Werkvoorraden kunnen oplopen. Een ander direct gevolg is de wijziging in het aanbod van zaken. Zo zijn de eerste signalen dat er minder high impact criminaliteit is vanwege verminderde gelegenheid daartoe, en daarentegen meer internetoplichting. Ook is het aannemelijk dat er meer faillissementszaken zullen komen. De indirecte gevolgen zijn vooral de lange termijn gevolgen van de economische schade van de coronacrisis.

Eerste signalen zijn dat het aantal geregistreerde misdrijven is afgenomen in maart 2020 ten opzichte van maart 2019 (zie figuur 8.1), met name bij woninginbraken, fietsdiefstallen en zakkenrollerij en verkeersongevallen. Maar de politie kreeg wel vaker meldingen van overlast en onrust in wijken (zie persbericht Politie, dd. 24 maart 2020). Hoewel het verleidelijk en wellicht ook aannemelijk is om deze dalingen aan de coronacrisis toe te schrijven, is voorzichtigheid geboden. In het verleden hebben zich ook dalingen van dergelijke omvang voor gedaan. Bovendien

is de telling op 1 juli 2018 gewijzigd waardoor cijfers van voor deze datum niet goed vergelijkbaar zijn met cijfers erna.²

Figuur 8.1 Geregistreerde misdrijven, (maart) 2012-2020



Bron: Politie

Voor de strafrechtketen is het aannemelijk dat door de coronacrisis de instroom- en productieaantallen van bepaalde type zaken in 2020 éénmalig lager zullen uitvallen, met name omdat er minder gelegenheid is tot high impact crime (veel mensen zijn thuis, uitgaansgelegenheden zijn gesloten, zakkenrollen op anderhalve meter afstand is lastig, enz.) en omdat niet-urgente rechtszaken zijn uitgesteld. Wel kunnen zich andere vormen van criminaliteit in hogere mate voordoen, bijvoorbeeld oplichting en misleiding waarbij ingespeeld wordt op de angst voor corona, huiselijk geweld, enz. Daarom is het niet duidelijk hoe het totale criminaliteitscijfers voor 2020 gaan uitpakken. Vanwege doorlooptijden zal een eventueel effect bij ketenpartners achteraan in de keten veelal pas in 2021 of later plaatsvinden. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat de coronacrisis nog een direct effect zal hebben op de instroom- en productieaantallen in de jaren na 2021.

Op basis van het PMJ-model is het niet aannemelijk dat verslechterde economische omstandigheden op lange termijn grote gevolgen zullen hebben voor het aantal misdrijven. De elasticiteiten van de economische variabelen zijn vrij klein (zie tabel B3.4 in bijlage 3). Voor overtredingen zijn de elasticiteiten iets groter en daar is dus

2 Volgens de toelichting bij de politiedata op data.politie.nl: 'Sinds juli 2018 is het niet meer mogelijk om meerdere delicten, die verband met elkaar houden (samenloop), in één registratie vast te leggen. Een voorbeeld hiervan is een straatroof waarbij een vuurwapen (wapenbezit) wordt gebruikt. Indien in één registratie meerdere delicten voorkomen, werd vóór juli 2018 alleen het zwaarste delict geteld. Als gevolg van deze aanpassing is bij een aantal delicten een toename zichtbaar ten opzichte van 2018. Het gaat voornamelijk om huisvredebreuk (10%), bijzondere wetten (9%) waaronder witwassen, wapenhandel (16%) waaronder wapenbezit, drugshandel (5%), aantasting openbare orde (8%) en maatschappelijke integriteit overig (9%) waaronder belediging. Hierbij was de toename dan ook vooral zichtbaar in de laatste 6 maanden van 2018. Op het totaal aantal misdrijven heeft deze aanpassing maar een beperkt effect. Voor 2018 veroorzaakt dit een stijging van circa 0,5%.'

wel een effect te verwachten. Hoe lang dit effect gaat aanhouden, is afhankelijk van de snelheid van economisch herstel. Zowel de ernst van de economische crisis als de snelheid van herstel daarvan zijn op dit moment nog volstrekt onduidelijk.

Voor civiel en bestuursrecht zijn de directe gevolgen zichtbaar enerzijds in de vorm van meer instroom van bepaalde zaakstypen. Zo is te verwachten dat door de quarantainemaatregelen huiselijke frustraties oplopen en in de loop van het jaar tot meer echtscheidingszaken zouden kunnen leiden. Ook de vele internetaankopen zouden meer handelsgeschillen tot gevolg kunnen hebben. Anderzijds zijn de rechtbanken grotendeels gesloten en worden niet-urgente zaken uitgesteld. Deze effecten kunnen nog lang naijlen. De indirecte gevolgen als gevolg van de verslechterde economische omstandigheden zullen pas op langere termijn zichtbaar worden, bijvoorbeeld via een toename van geschillen over bijstands- of werkloosheidsuitkeringen. Bij economisch herstel kunnen deze effecten weer wegebben.

8.3 Behoeftte van de PMJ-gebruikers

In de JenV begrotingsbehandeling 2019 heeft de Minister voor Rechtsbescherming de mondelinge toezegging gedaan dat hij bereid is nog eens naar het PMJ-model te kijken en daar waar nodig te verfijnen dan wel aan te passen. Om te beoordelen op welke punten verfijning en/of aanpassing nodig is, is er een inventarisatie gemaakt van de behoefte van de eindgebruikers van PMJ (De Poot et al., 2020). Het doel was het in kaart brengen van de (impliciete) wensen van de huidige PMJ eindgebruikers ten aanzien van prognoses, prognosemodel(len) en rapportagemethoden, het proces rondom het gebruiken en actueel houden van PMJ. Ook is gekeken naar de uitvoerbaarheid van de geuite wensen.

Als instrument ondersteunt PMJ nu vooral de begrotingsvoorbereiding. Naar mening van de gebruikers functioneert het instrument in technisch opzicht naar behoren, zoals ook steeds is gebleken in diverse reviews. Zie KPMG/BEA (1998), Theeuwes en De Winter (1998), Spapens et al. (2001), Bomhoff et al. (2002), Biermans en Van Leeuwen (2003), Goudriaan (2004), Felsö et al. (2006), Bont et al. (2009) en tot slot Everhardt et al. (2016). Gebruikers zien wel mogelijkheden om het instrument organisatorisch beter in te bedden en inhoudelijk verder te ontwikkelen. Men verwacht dat ramingen meer tot hun recht komen als ze vaker geactualiseerd zouden kunnen worden. De betrokken justitie-organisaties willen meewerken om prognoses trefzekerder te maken door frequentere, meer actuele realisatiecijfers aan te leveren. Ook zouden gebruikers vaker contextrijke scenario-analyses willen zien om inzicht te krijgen in mogelijke ontwikkelingen (naast raming als meest waarschijnlijke ontwikkeling).

De onderzoekers hebben vervolgens bepaald hoe realistisch en haalbaar de gebruikerswensen zijn. In veel gevallen is de technische haalbaarheid niet het probleem, maar ligt er een organisatorisch vraagstuk. Een eerste noodzaak is dat PMJ robuuster wordt georganiseerd zodat de continuïteit niet in gevaar komt. De gebruikers moeten meer tijd krijgen voor training en duiding om thuis te raken in het werken met ramingen. Thans zijn veel bestaande ketenmanagement initiatieven primair operationeel terwijl PMJ vooral strategisch is. Gebruikers ervaren nu nog belemmeringen doordat ze ramingen niet goed kunnen vertalen in adequate capaciteitsbudgetten en de impliciete veelal onjuiste veronderstelling is dat organisatiebelasting gedurende een jaar constant en onveranderlijk is. Onjuiste aannamen leiden vervolgens tot budgetten die in praktijk ontoereikend zijn.

Het beste voor de keten zijn organisaties die hun werkbelasting weten te beheersen en werken zonder lange wachttijden. Volgens de onderzoekers laat zich dit organiseren in een managementlaag op tactisch niveau. De gebruikerswens dat updates frequenter worden en integratie met viermaandelijke rapportages en planning & control systemen mogelijk wordt, verdient te worden onderzocht. Hier liggen handvatten voor de ontwikkeling van een tactische managementlaag. In ketenschakels waar de werklast middels tactisch management wordt beheerst, neemt de voorspelbaarheid toe, neemt organisatiestress af en kunnen ramingen nauwkeuriger worden.

Summary

Forecasting the demand on the Dutch justice system until 2025

In this report, the forecasts of the 'demand' for services of the police, prosecutors, courts and prisons until the end of 2025 are described. The forecasts were obtained by applying the so-called forecasting model PMJ that is developed for the Dutch criminal justice system and the civil and administrative justice systems. The base year for our forecasts was 2016. Any changes in law or policy later than 2017 could therefore not be incorporated.

PMJ is based on developments in society that fall outside the sphere of influence of the Ministry of Security and Justice. The model assumes that developments in society are the driving forces behind the trends in crime and private disputes. Four groups of factors can be distinguished: demographic structure of the population, economic conditions, social problems and other changes. Within each category, a number of background factors are distinguished. The combination of these factors represents certain classes of problems like social inequality, cultural conflicts, social isolation, and economic inequality.

The demographic factors used in the model are: the size of the population, the size of different age groups, the number of non-western immigrants in various age groups, the number of minors (in the four main Dutch cities) and the number of migrant men in various age groups. The economic factors are the number of employed and unemployed in the labour force split along the age group of 15-24 years in particular, average annual income, purchasing power, the number of social benefits (including those for the unemployed), gross value added, rental costs, the hourly rate of lawyers, the number of motor vehicles and mopeds, and the number of self-employed people. The social factors are the number of immigrants, the number of applications for political asylum, the number of underage refugees, the number of drug addicts, the yearly number of divorced people, the number of single parent families, the number of families with children, the level of education of children, internet usage and the percentage of people connected to a church. The other factors are the number of police officers and the money that people have to pay when applying for subsidized legal aid.

The forecasts of developments within the justice system are based on forecasts of the above-mentioned factors. If there are no changes in policy or legislation, the number of reported crimes is expected to decrease by 1% per year in the period 2019-2025, and the number of suspects will decrease by 1% per year. This decrease will affect the workflow for all partners in the judicial system. Although the decrease cannot be extrapolated in a straightforward fashion, the inflow of cases into the prosecutorial system will decrease by 1% per year and the number of summonses are expected to decrease by 1% per year as well.

The decrease in the influx at the prosecution leads to a decline of the number of cases brought to court as well. The number of criminal cases in court is expected to fall by 1% per year in the period 2019-2025. However, the demand for prison capacity for adults will increase with 2%. The demand for prison capacity for minors will remain the same.

The inflow at the prosecution level of minor offences (misdemeanours) will decrease by 2% per year. However, the number of traffic offences will increase by 2% per year.

While the number of new civil cases at the sub district courts with a request is expected to remain constant, civil cases with a summons will decrease by 1% per year in the period 2017-2025. The number of new civil cases at the district courts with request will remain constant, while the number of civil cases with a summons will increase with 1% annually. The number of new administrative cases (including tax cases) at the district courts will increase by 1% per year.

The expected developments in the number of applications for subsidized legal aid in criminal, civil, and administrative cases varies depending on the kind of cases. Overall there is a slight increase.

We note that the forecasts are based on information available at the moment. Both the PMJ forecasts as well as the forecasts of the factors are surrounded by uncertainty. Due to the recent economic crisis this especially holds for the economic forecasts. Therefore, the forecasts should be seen as a signal of what might happen if nothing changes. Unexpected events and new policy or legislation will probably alter the outcomes.

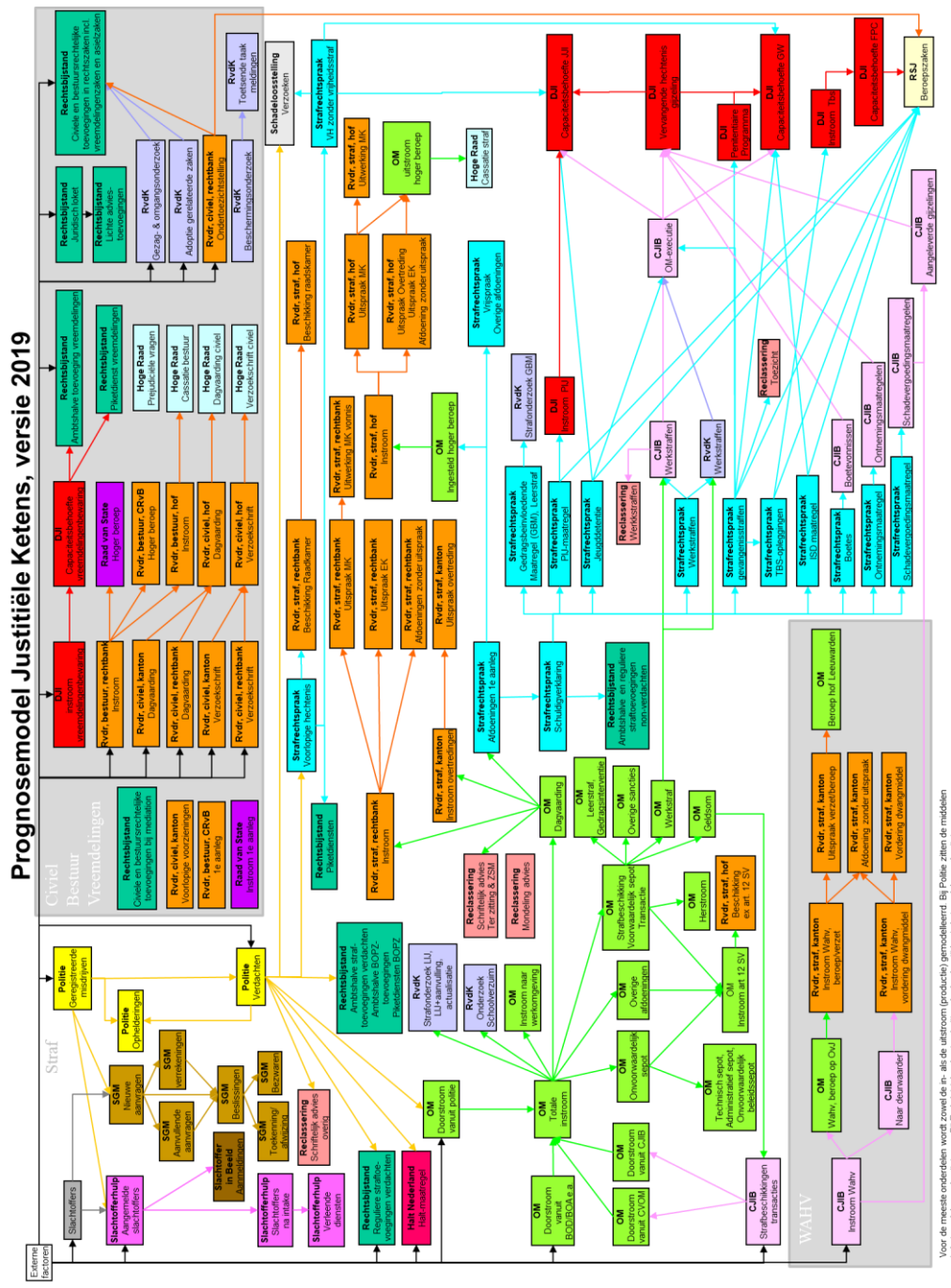
Literatuur

- Becker, G.S. (1968). Crime and punishment: An economic approach. *Journal of Political Economy*, 76(2), 169-217.
- Becker, G.S. (1974). Crime and punishment: An economic approach. In G.S. Becker, W.M. Landes (red.), *Essays in the economics of crime and punishment*. New York: National Bureau of Economic Research.
- Biermans, M., & Leeuwen, M. van (2003). *SWOT-analyse modellen veiligheidsketen*. Amsterdam: SEO.
- Bomhoff, E.J., Voort van der Kleij, G.T. van der, & Sadiraj, K. (2002). *Tekort aan cellen*. Breukelen: Nyfer.
- Bont, P.F.H., Homburg, G.H.J., & Rij, C. van (2009). *Evaluatie PMJ-systeem: Van beleidsneutraal naar beleidsrijk*. Amsterdam: Regioplan.
- CPB (Centraal Planbureau) (2019). *Macro Economische Verkenningen (MEV) 2020*. Den Haag: CPB.
- CPB (Centraal Planbureau) (2019). *Verkenning Middellangetermijn 2022-2025*. Den Haag: CPB.
- CPB (Centraal Planbureau) (2020). *Scenario's economische gevolgen coronacrisis*. Den Haag: CPB.
- Decae, R.J. (2011). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2016: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC. Cahier 2011-7.
- Everhardt, T., Vonk, J., & Wilms, P. (2016). *Review PMJ ramingen: Second opinion van de beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: APE. Rapport nr. 1477.
- Felsö, F., Scheele, D., Bremer, S., & Baarsma, B. (2006). *Evaluatie prognosemodellen justitiële ketens: Civiel en bestuur*. Amsterdam: SEO
- Goudriaan, R. (2004). *Beoordeling prognosemodel voor de veiligheidsketen*. Den Haag: APE.
- Heide, W. van der, Moolenaar, D.E.G., & Tulder, F.P. van (2001). *Prognose van de sanctiecapaciteit 2000-2005*. Den Haag: WODC. Onderzoeksnotitie 2001-2.
- Horst, A. van der, Kranendonk, H. (2014). *Drie herstelscenario's voor de periode 2017-2025*. Den Haag: CPB.
- Huijbregts, G.L.A.M., Tulder, F.P. van, & Moolenaar, D.E.G. (2001). *Model van justitiële jeugdvoorzieningen voor prognose van de capaciteit*. Den Haag: WODC. Onderzoek en beleid 192.
- Huizinga, F., & Smid, B. (2004). *Vier vergezichten op Nederland: Productie, arbeid en sectorstructuur in vier scenario's tot 2040*. Den Haag: CPB. Bijzondere publicaties nr. 55.
- Janssen, L.H.J.M., Okker, V.R., & Schuur, J. (red.) (2006). *Welvaart en Leefomgeving: Een scenariostudie voor Nederland in 2040*. Den Haag: Centraal Planbureau/Milieu- en Natuurplanbureau/Ruimtelijk Planbureau.
- Klijn, A. (1996). Vraag en aanbod op de markt voor rechtshulp. In J. Griffiths (red.), *De sociale werking van het recht: Een kennismaking met de rechtssociologie en rechtsantropologie* (3e druk, pp. 191-254). Nijmegen: Ars Aequi.
- KPMG/BEA (1998). *De plausibiliteit van het prognosemodel sanctiecapaciteit*. Hoofddorp: KPMG/BEA.
- Kruize, P., Gruter, P. (2018). *Op 't goede spoor. Naar een nieuw prognosemodel voor forensische producten binnen justitiële ketens*. Amsterdam: Ateno.
- Laan, A.M. van der, & Blom, M. (2011). *Meer jeugdige verdachten, maar waarom?* Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 292.
- Leertouwer, E.C., & Huijbregts, G.L.A.M. (2004). *Sanctiecapaciteit 2008*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 221.

- Leertouwer, E.C., Tulder, F.P. van, Diephuis, B.J., Folkeringa, M., & Eshuis, R.J.J. (2005). *Prognosemodellen Justitiële Ketens: Civiel en Bestuur*. Den Haag: WODC. Cahier 2005-13.
- Leertouwer, E.C., Tulder, F.P. van, Diephuis, B.J., Folkeringa, M., & Gammeren-Zoetewij, M. van (2007). *Prognosemodel Justitiële Ketens 2006: Civiel en Bestuur*. Den Haag: WODC. Cahier 2007-11.
- Lilly R.J., Cullen, F.T., Ball, R.A., & Inciardi, J.A. (red.) (1995). *Criminological theory: Context and consequences*. Thousand Oaks: Sage.
- Moolenaar, D.E.G., Tulder, F.P. van, Huijbregts, G.L.A.M., & Heide, W. van der (2002). *Prognose van de sanctiecapaciteit tot en met 2006*. Den Haag: WODC. Onderzoek en beleid 196.
- Moolenaar, D.E.G., & Huijbregts, G.L.A.M. (2003). *Sanctiecapaciteit 2007: Een beleidsneutrale prognose*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 208.
- Moolenaar, D.E.G., Huijbregts, G.L.A.M., & Velden, H. van de (2005). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2010: Toelichting op de beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC. Cahier 2005-14.
- Moolenaar, D.E.G. (2006). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2011: Toelichting op de beleidsneutrale ramingen voor de veiligheidsketen*. Den Haag: WODC. Cahier 2006-7.
- Moolenaar, D.E.G., Leertouwer, E.C., Tulder, F.P. van, & Diephuis, B. (2007). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2012: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC. Cahier 2007-14.
- Moolenaar, D.E.G., Diephuis, B., Gammeren-Zoetewij, M. van, Kalidien, S., Leertouwer, E.C., & Tulder, F.P. van (2008). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2013: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC. Cahier 2008-6.
- Moolenaar, D.E.G., Diephuis, B.J., Kalidien, S.N., Leertouwer, E.C., & Tulder, F.P. van (2009). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2014: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC. Cahier 2009-8.
- Moolenaar, D.E.G. (2010). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2015: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC. Cahier 2010-9.
- Moolenaar, D.E.G., Decae, R., Tulder, F.P. van, & Diephuis, B.J. (2017). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2022: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC/Rvdr. Cahier 2017-6.
- Moolenaar, D.E.G., Smit, P.R., Decae, R.J., Tulder, F.P. van, & Diephuis, B.J. (2018a). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2023: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC/Rvdr. Cahier 2018-10.
- Moolenaar, D.E.G., Decae, R.J., Tulder, F.P. van, Smit, P.R., Kriege, A.G. (2019). *Capaciteitsbehoefte Justitiële ketens t/m 2024: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC/Rvdr. Cahier 2019-7.
- Moolenaar, D.E.G., Huijbregts, G.L.A.M., & Heide, W. van der (2004). *Prognosemodel Justitiële Ketens*. Den Haag: WODC. Cahier 2004-8.
- Moolenaar, D.E.G., Tulder, F.P. van, Decae, R., Smit, P.R., Diephuis, B. (2018b). *Terug naar de toekomst II: Het beroep op justitiële voorzieningen 2008-2017: raming en realisatie*. Den Haag: WODC. Cahier 2018-6.
- Moolenaar, D.E.G., Vlemmings, M., Tulder, F.P. van, & Winter, J. de (2015). Kosten van criminaliteit. In S.N. Kalidien & N.E. de Heer-de Lange (red.), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2014: Ontwikkelingen en samenhangen* (pp. 71-78). Den Haag: Boom criminologie. Justitie in Statistiek 5.
- Tweede Kamer (2010). Rechtsstaat en rechtsorde: Brief van de minister van Veiligheid en Justitie. *Kamerstukken II* 2010/11, 29 279, nr. 117.

- Poot, H. de, McKim, M., Dieleman, R., Bonenberg, B., & Brussee, R. (2020). *Klant en Keten: Het Prognosemodel Justitiële Ketens gezien door gebruikers*. Enschede: Nobis Policy Lab.
- Pratt, T.C., & Cullen, F.T. (2005). Assessing macro-level predictors and theories of crime: a meta-analysis. *Crime and Justice: a review of research*, 32, 373-450.
- Roodenburg, H., & Vuuren, D. van (2004). *Arbeidsaanbod in de lange-termijn-scenario's voor Nederland*. Den Haag: CPB. CPB-document nr. 71.
- Schuyt, C.J.M., Groenendijk, C.A., Sloot, B. (1976). *De weg naar het recht: Een rechtssociologisch onderzoek naar de samenhangen tussen maatschappelijke ongelijkheid en juridische hulpverlening*. Deventer: Kluwer.
- Smid, B. (2007). *Actualisatie Economische Verkenning 2008-2011*. Den Haag: CPB. CPB-document nr. 151.
- Smit, P.R. (red.) (2012). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2017: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC/Rvdr. Cahier 2012-9.
- Smit, P.R. (red.) (2013). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2018: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC/Rvdr. Cahier 2013-5.
- Smit, P.R. (red.) (2014). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2019: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC/Rvdr. Cahier 2014-13.
- Smit, P.R. (red.) (2015). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2020: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC/Rvdr. Cahier 2015-7.
- Smit, P.R., Moolenaar, D.E.G., Tulder, F.P. van, & Diephuis, B.J. (2016). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2021: Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC/Rvdr. Cahier 2016-2.
- Sonnenschein, A., Braak, S.W. van den, Moolenaar, D.E.G., & Smit, P.R. (2011). *Trendwatch: Introductie en eerste resultaten van een instrument ter verbetering van justitiële capaciteitsramingen*. Den Haag: WODC. Cahier 2011-4.
- Spapens, A.C., Hoogeveen, C.E., & Tits, M. van (2001). *Evaluatie van het model Jukebox 2: Plausibiliteit van de variabelen en verklaringsrelaties in het model*. Tilburg: IVA.
- Steinmann, P.L.M., Tulder, F.P. van, & Heide, W. van der (1999). *Prognose van de sanctiecapaciteit 1999-2003*. Den Haag: WODC. Onderzoek en beleid 181.
- Theeuwes, J.J.M., & Winter, J.M. de (1998). *Econometrische evaluatie Prognose Sanctiecapaciteit*. Amsterdam: SEO.
- Torre, A.G.J. van der, & Tulder, F.P. van (2001). *Een model voor de strafrechtelijke keten*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Tulder, F.P. van, S. Janssen (1988), *De prijs van de weg naar het recht*. Rijswijk: SCP. Stukwerk, nr. 45.
- Tulder, F.P. van (1994). *Van misdaad tot straf*. Rijswijk: SCP. Sociale en Culturele Studies 21.
- Velthoven, B.C.J. van (2002). *Civiele en administratieve rechtspleging in Nederland 1951-2000*. Leiden: Department of Economics, Leiden University. Research Memoranda 2002.01 (deel 1 tijdreeksdata) en 2002.02 (deel 2 tijdreeksanalyse).
- Werkgroep Prognose Sanctiecapaciteit (1997). *Prognose Sanctiecapaciteit: Herijking methodieken*. Den Haag: WODC.

Bijlage 1 Vereenvoudigd schema van het PMJ



Bijlage 2 Beleidsneutrale ramingen t/m 2025 per ketenpartner

De tabellen in deze bijlage geven een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen. In de eerste kolom met cijfers staat de totale groei over de periode 2019-2025. De tweede kolom bevat het 95%-betrouwbaarheidsinterval. Dat wil zeggen dat de totale over de periode 2019-2025 met een kans van 95% binnen dit interval zal vallen. De derde kolom bevat de gemiddelde groei per jaar. Tot slot bevatten de laatste zes kolommen de groei voor het bovenvermelde jaar ten opzichte van het voorafgaande jaar.

Tabel B2.1 Verwachte ontwikkeling op het gebied van opsporing, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025				2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Totaal	95%- interval	Gem. p.j.*	95%- interval	Ten opzichte van voorafgaande jaar					
<i>Instroom</i>										
Geregistreerde misdrijven	-7,9	(-19,+8)	-1,4	(-3,+1)	-2,9	-2,1	-1,4	-0,9	-0,5	-0,2
<i>Uitstroom</i>										
Ophelderingen	-6,2	(-12,+1)	-1,1	(-2,0)	-2,3	-1,4	-0,9	-0,8	-0,5	-0,4
Verdachten	-6,7	(-14,+5)	-1,1	(-3,+1)	-2,3	-1,6	-1,0	-0,9	-0,6	-0,4
w.v. minderjarigen	-8,1	(-23,+11)	-1,4	(-4,+2)	-2,6	-2,4	-1,7	-0,9	-0,6	-0,3
w.v. meerderjarigen**	-6,5	(-14,+5)	-1,1	(-3,+1)	-2,3	-1,5	-0,9	-0,9	-0,6	-0,4
Afgehandelde verdachten	-6,8	(-22,+8)	-1,2	(-4,+1)	-2,5	-1,6	-1,0	-0,9	-0,6	-0,4

* De gemiddelde procentuele verandering per jaar wordt berekend als: $(\text{prognose 2025}/\text{prognose 2018})^{1/6}-1$.

** Inclusief niet-natuurlijke personen.

- De opsporingsactiviteiten van de bijzondere opsporingsdiensten en bijzondere opsporingsambtenaren zijn niet in het PMJ opgenomen.
- Het aantal minderjarige verdachten wordt vooral geraamd op basis van de ontwikkelingen in de achtergrondfactoren. De raming van het aantal meerderjarige verdachten vloeit voornamelijk voort uit de raming van het aantal geregistreerde misdrijven.
- Aangenomen wordt dat de materiële middelen van de politie in de prognose recht evenredig stijgen met de instroom bij de politie zodat deze geen belemmering vormen voor het aantal afdoeningen door de politie. Voor de prognose van de personele middelen is uitgegaan van de begroting.

Tabel B2.2 Verwachte ontwikkelingen in slachtofferzorg, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025				2020 2021 2022 2023 2024 2025						
	Totaal	95%- interval	Gem. p.j.*	95%- interval	Ten opzichte van voorafgaande jaar						
<i>Slachtoffers</i>											
Ondervonden delicten	7,5	(-9,+33)	1,2	(-2,+5)	4,5	0,4	0,7	0,5	0,7	0,5	
<i>Slachtofferhulp</i>											
<i>Instroom</i>											
Verrichte intakes	-1,4	(-18,+24)	-0,2	(-3,+4)	-0,3	-0,6	-0,2	-0,2	0,0	0,0	
<i>Uitstroom</i>											
Slachtoffers na intake	-3,8	(-24,+27)	-0,6	(-4,+4)	-2,1	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	0,0	
Telefonische informatie- verstrekking	-3,8	(-24,+27)	-0,6	(-4,+4)	-2,1	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	0,0	
Praktische en emotionele ondersteuning	-40,0	(-53,-20)	-8,2	(-12,-4)	-9,5	-8,2	-8,2	-7,8	-7,7	-7,6	
Doorverwijzingen	-3,8	(-24,+27)	-0,6	(-4,+4)	-2,1	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	0,0	
Verhalen schade/voegen	-3,8	(-25,+25)	-0,6	(-5,+4)	-2,1	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	0,0	
Begeleiding strafproces	-3,8	(-82,+48)	-0,6	(-25,+7)	-2,1	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	0,0	
Slachtofferverklaring/ spreekrecht	-3,8	(-24,+26)	-0,6	(-4,+4)	-2,1	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	0,0	
Online dienstverlening	-3,8	(-24,+27)	-0,6	(-4,+4)	-2,1	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	0,0	
Casemanagement	-0,8	(-26,+29)	-0,1	(-5,+4)	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	
<i>Perspectief Herstelbemiddeling</i>											
<i>Instroom</i>											
Aanmeldingen	-10,2	(-35,+23)	-1,8	(-7,+3)	-5,8	-3,1	-0,4	-0,7	-0,3	-0,2	
<i>Uitstroom</i>											
Afgesloten zaken	-9,8	(-32,+21)	-1,7	(-6,+3)	-4,4	-3,4	-1,4	-0,4	-0,4	-0,2	
<i>Schadefonds Geweldsmisdrijven</i>											
<i>Instroom</i>											
Nieuwe aanvragen**	-14,7	(-35,+15)	-2,6	(-7,+2)	-1,8	-14,1	-0,9	-2,0	4,0	0,1	
Aanvullende aanvragen	71,9	(-100,+314)	9,5	(-100,+27)	19,8	7,5	4,4	-4,2	35,9	-1,8	
Verrekeningen	6,8	(-38,+55)	1,1	(-8,+8)	-4,2	35,9	-1,8	-14,1	-0,9	-2,0	
<i>Uitstroom</i>											
Nieuwe aanvragen**	-9,2	(-25,+11)	-1,6	(-5,+2)	0,5	-9,1	-1,1	-1,8	2,2	0,0	
w.v. toekenning	-9,2	(-25,+10)	-1,6	(-5,+2)	0,5	-9,1	-1,1	-1,8	2,2	0,0	
w.v. afwijzing	-9,2	(-26,+14)	-1,6	(-5,+2)	0,5	-9,1	-1,1	-1,8	2,2	0,0	
Aanvullende aanvragen	81,9	(-100,+192)	10,5	(-100,+20)	20,1	10,7	6,5	-0,9	25,2	3,6	
w.v. toekenning	81,9	(-100,+218)	10,5	(-100,+21)	20,1	10,7	6,5	-0,9	25,2	3,6	
w.v. afwijzing	81,9	(-100,+174)	10,5	(-100,+18)	20,1	10,7	6,5	-0,9	25,2	3,6	
Verrekeningen	6,9	(-34,+44)	1,1	(-7,+6)	-3,9	31,2	-0,3	-12,0	-1,3	-2,1	
w.v. toekenning	6,9	(-33,+42)	1,1	(-6,+6)	-3,9	31,2	-0,3	-12,0	-1,3	-2,1	
w.v. afwijzing	6,9	(-100,+120)	1,1	(-100,+14)	-3,9	31,2	-0,3	-12,0	-1,3	-2,1	
Behandelde bezwaren	12,1	(-13,+42)	1,9	(-2,+6)	17,4	0,3	-3,4	-0,6	-2,7	1,9	

* De gemiddelde procentuele verandering per jaar wordt berekend als: (prognose 2025/prognose 2018)^(1/6)-1.

** Inclusief herzieningen

Tabel B2.3 Verwachte ontwikkelingen in het vervolgingstraject, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025				2020 2021 2022 2023 2024 2025					
	Totaal	95%- interval	Gem. p.j.*	95%- interval	Ten opzichte van voorafgaande jaar					
<i>Rechtbankzaken</i>										
<i>Instroom**</i>	-5,8	(-19,+33)	-1,0	(-3,+5)	-2,2	-1,4	-1,0	-0,8	-0,4	-0,1
w.o. retour	-1,3	(-64,+136)	-0,2	(-16,+15)	0,1	0,0	-0,5	-0,4	-0,3	-0,2
Naar werkomgeving										
werkomgeving 1	-9,4	(-65,+247)	-1,6	(-16,+23)	-3,7	-2,9	-2,1	-1,2	-0,3	0,5
werkomgeving 2	-5,2	(-17,+9)	-0,9	(-3,+1)	-2,1	-1,2	-0,8	-0,7	-0,3	-0,2
werkomgeving 3	-4,1	(-13,+6)	-0,7	(-2,+1)	-1,6	-0,9	-0,6	-0,6	-0,3	-0,2
werkomgeving 4	-8,7	(-28,+32)	-1,5	(-5,+5)	-1,6	-1,6	-1,6	-1,5	-1,4	-1,4
<i>Beslissingen***</i>	-2,8	(-14,+28)	-0,5	(-2,+4)	1,8	-1,7	-1,0	-1,0	-0,5	-0,3
w.o. strafbeschikkingen****	-3,7	(-19,+30)	-0,6	(-3,+4)	1,5	-1,8	-1,2	-1,1	-0,6	-0,4
w.o. taakstraffen	4,4	(-13,+24)	0,7	(-2,+4)	4,3	-0,8	-0,1	0,0	0,4	0,5
w.o. onvoorw. sepots	-2,4	(-16,+21)	-0,4	(-3,+3)	2,0	-1,6	-1,0	-0,9	-0,5	-0,3
w.o. dagvaardingen	-2,6	(-11,+29)	-0,4	(-2,+4)	1,9	-1,7	-1,0	-1,0	-0,5	-0,3
Naar werkomgeving										
werkomgeving 1	-3,1	(-53,+196)	-0,5	(-12,+20)	3,7	-2,8	-1,4	-1,8	-0,3	-0,3
werkomgeving 2	-2,3	(-12,+10)	-0,4	(-2,+2)	1,9	-1,5	-1,0	-0,8	-0,5	-0,3
werkomgeving 3	-0,9	(-8,+8)	-0,1	(-1,+1)	1,7	-0,9	-0,6	-0,5	-0,4	-0,2
werkomgeving 4	-14,0	(-29,+18)	-2,5	(-6,+3)	-4,2	-3,0	-2,1	-2,2	-1,7	-1,8
<i>Kantonzaken</i>										
<i>Instroom**</i>	-9,0	(-44,+82)	-1,6	(-9,+10)	-3,5	-2,6	-2,2	-1,0	-0,5	0,4
w.o. retour	-2,5	(-73,+192)	-0,4	(-20,+20)	-1,2	2,0	-2,5	0,4	-1,8	0,7
Naar werkomgeving										
werkomgeving 1	-9,3	(-50,+91)	-1,6	(-11,+11)	-3,9	-2,8	-2,3	-1,0	-0,3	0,7
werkomgeving 2	-6,4	(-26,+39)	-1,1	(-5,+6)	0,2	-0,5	-1,5	-1,3	-1,7	-1,7
<i>Beslissingen***</i>	-3,2	(-31,+66)	-0,5	(-6,+9)	6,2	-5,3	0,6	-3,6	1,1	-1,8
w.o. strafbeschikkingen****	-0,3	(-26,+56)	-0,1	(-5,+8)	7,8	-4,9	0,8	-3,1	0,9	-1,4
w.o. taakstraffen	2,2	(-23,+39)	0,4	(-4,+6)	5,6	-0,9	-0,6	-1,0	-0,4	-0,4
w.o. onvoorw. sepots	-3,9	(-38,+63)	-0,7	(-8,+8)	6,9	-6,0	1,2	-4,6	1,9	-2,7
w.o. dagvaardingen	-4,6	(-34,+68)	-0,8	(-7,+9)	4,8	-5,1	0,0	-3,3	0,7	-1,4
Naar werkomgeving										
werkomgeving 1	-2,6	(-38,+79)	-0,4	(-8,+10)	7,2	-5,7	0,7	-3,9	1,4	-1,8
werkomgeving 2	-8,7	(-17,+8)	-1,5	(-3,+1)	-1,9	-1,8	-0,4	-1,8	-1,3	-1,9
<i>Beroep op de OvJ in WAHV-zaken</i>										
<i>Instroom</i>	9,2	(-38,+82)	1,5	(-8,+11)	-0,5	2,5	1,7	1,7	1,7	1,7
<i>Uitstroom</i>	9,2	(-36,+77)	1,5	(-7,+10)	-0,5	2,5	1,7	1,7	1,7	1,7
<i>Beroep op de kantonrechter in WAHV-zaken</i>										
<i>Instroom</i>	10,5	(-45,+101)	1,7	(-9,+12)	-0,5	2,8	2,0	2,0	2,0	2,0
<i>Uitstroom</i>	9,1	(-42,+84)	1,5	(-9,+11)	-1,3	2,5	1,8	1,9	1,9	1,9
<i>Hofzaken</i>										
<i>Instroom</i>										
Rechtbankzaken	-1,3	(-11,+16)	-0,2	(-2,+3)	0,9	-0,7	-0,6	-0,5	-0,3	-0,2
Kantonzaken	-1,7	(-24,+32)	-0,3	(-4,+5)	1,2	-1,2	-0,3	-0,9	0,0	-0,4
WAHV-zaken	-3,9	(-28,+31)	-0,7	(-5,+5)	-4,9	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
<i>Uitstroom</i>										
Rechtbankzaken	-1,3	(-7,+10)	-0,2	(-1,+2)	0,9	-0,7	-0,6	-0,5	-0,3	-0,2
Kantonzaken	9,0	(-5,+30)	1,4	(-1,+4)	7,3	2,0	0,4	-0,4	-0,3	-0,3
WAHV-zaken	-7,1	(-33,+31)	-1,2	(-6,+5)	-5,9	-2,1	0,2	0,2	0,2	0,2

* De gemiddelde procentuele verandering per jaar wordt berekend als: (prognose 2025/prognose 2018)^{1/6}-1.

** De instroom is exclusief overdracht naar andere parketten. maar inclusief overdracht naar andere organisaties.

*** Het verschil tussen instroom en beslissing wordt veroorzaakt door de herinstroom van zaken waarin reeds eerder een beslissing is genomen. Deze tellen in de instroom niet opnieuw mee, maar bij de beslissingen wel

**** Inclusief transacties en voorwaardelijke sepots.

- Het OM mag sinds 2008 voor een aantal veel voorkomende strafbare feiten zelf straffen opleggen, namelijk de zogeheten OM-strafbeschikking. Met uitzondering van vrijheidsbenemende straffen zijn alle sanctievormen toegestaan. Deze nieuwe bevoegdheid werd in 2009 gefaseerd ingevoerd. Naast de strafbeschikking kan het OM de verdachte nog steeds een transactie aanbieden. Door invoering van de OM-strafbeschikking is deze stroom echter in belang gaan afnemen.
- Aangenomen wordt dat de middelen van het OM in de prognose recht evenredig stijgen met de instroom bij het OM zodat deze geen belemmering vormen voor het aantal afdoeningen door het OM.
- In het model is gecorrigeerd voor het structurele GPS-effect, hetgeen betekent dat zaken die voorheen als technische sepots werden afgedaan nu niet meer instromen.

Tabel B2.4 Verwachte ontwikkelingen in de strafrechtspraak, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025				2020 2021 2022 2023 2024 2025					
	Totaal	95%- interval	Gem. p.j.*	95%- interval	Ten opzichte van voorafgaande jaar					
<i>Rechtbankzaken</i>										
<i>Instream</i>	-1,8	(-10,+21)	-0,3	(-2,+3)	1,2	-1,1	-0,7	-0,6	-0,3	-0,2
Strafzaken	-2,4	(-14,+29)	-0,4	(-2,+4)	1,7	-1,5	-0,9	-0,9	-0,5	-0,3
Raadkamer	-0,4	(-7,+7)	-0,1	(-1,+1)	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Uitwerken appel MK- zaak	-2,0	(-18,+30)	-0,3	(-3,+5)	1,7	-1,5	-0,8	-0,8	-0,4	-0,3
<i>Uitstream</i>	-1,3	(-9,+19)	-0,2	(-1,+3)	1,3	-1,0	-0,6	-0,6	-0,3	-0,2
Strafzaken	-2,0	(-12,+26)	-0,3	(-2,+4)	1,6	-1,4	-0,8	-0,8	-0,4	-0,3
Enkelvoudige kamer	-6,9	(-17,+20)	-1,2	(-3,+3)	0,8	-2,3	-1,6	-1,6	-1,2	-1,1
Meervoudige kamer	-2,0	(-16,+29)	-0,3	(-3,+4)	1,6	-1,4	-0,8	-0,8	-0,4	-0,3
Raadkamer	18,0	(4,+51)	2,8	(1,+7)	5,1	1,8	2,4	2,3	2,6	2,6
Afdoening zonder uitspraak	-0,3	(-9,+10)	-0,1	(-2,+2)	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitwerken appel MK- zaak	2,3	(-14,+34)	0,4	(-3,+5)	5,6	-0,6	-1,0	-0,8	-0,5	-0,3
<i>Kantonzaken sector straf</i>										
<i>Instream</i>	-3,0	(-29,+57)	-0,5	(-6,+8)	2,8	-3,2	0,1	-2,2	0,5	-0,9
WAHV-zaken	-4,8	(-41,+85)	-0,8	(-8,+11)	5,0	-5,3	0,0	-3,5	0,7	-1,5
Overtredingen	0,1	(-27,+51)	0,0	(-5,+7)	-0,9	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1
<i>Uitstream</i>	-6,5	(-31,+51)	-1,1	(-6,+7)	-1,2	-2,7	-0,2	-1,9	0,2	-0,8
Overtredingen	-6,9	(-42,+80)	-1,2	(-9,+10)	2,2	-4,4	-0,6	-3,1	0,3	-1,3
Overtredingen	-6,9	(-42,+80)	-1,2	(-9,+10)	2,2	-4,4	-0,6	-3,1	0,3	-1,3
Afdoening zonder uitspraak	-6,9	(-93,+172)	-1,2	(-36,+18)	2,2	-4,4	-0,6	-3,1	0,3	-1,3
WAHV-zaken	-5,9	(-31,+39)	-1,0	(-6,+6)	-6,9	0,3	0,4	0,1	0,1	0,1
Beroep/ verzet	-5,0	(-29,+23)	-0,9	(-6,+3)	-6,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Vordering dwangmiddel	-14,4	(-100,+479)	-2,5	(-100,+34)	-12,9	0,7	0,7	-1,1	-1,0	-0,9
Afdoening zonder uitspraak	-11,5	(-100,+100)	-2,0	(-100,+12)	-10,8	0,5	0,6	-0,6	-0,6	-0,6
<i>Gerechtshof</i>										
<i>Instream</i>	-0,1	(-6,+6)	0,0	(-1,+1)	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Strafzaken	-0,1	(-8,+9)	0,0	(-1,+1)	0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Raadkamer	0,0	(-7,+7)	0,0	(-1,+1)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitwerken appel MK- zaak	0,0	(-14,+13)	0,0	(-2,+2)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Uitstream</i>	0,5	(-8,+9)	0,1	(-1,+1)	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Strafzaken	0,0	(-12,+13)	0,0	(-2,+2)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Enkelvoudige kamer	0,0	(-61,+69)	0,0	(-15,+9)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Meervoudige kamer	0,0	(-13,+13)	0,0	(-2,+2)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overtreding	0,0	(-49,+57)	0,0	(-11,+8)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afdoening zonder uitspraak	0,0	(-17,+21)	0,0	(-3,+3)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raadkamer	0,0	(-8,+9)	0,0	(-1,+1)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Artikel 12 Sv	0,0	(-13,+15)	0,0	(-2,+2)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overig raadkamer	0,0	(-9,+11)	0,0	(-2,+2)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitwerken appel MK- zaak	4,9	(-10,+18)	0,8	(-2,+3)	4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Hoge Raad</i>										
<i>Instream</i>	0,0	(-8,+11)	0,0	(-1,+2)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Uitstream</i>	-3,6	(-7,+4)	-0,6	(-1,+1)	-2,0	-0,3	-0,7	-0,3	-0,3	-0,1

* De gemiddelde procentuele verandering per jaar wordt berekend als: (prognose 2025/prognose 2018)^(1/6)-1.

- Het verschil tussen dagvaardingen en instroom bij de rechtbank wordt vooral verklaard door nietigverklaringen. Een zaak waarin de dagvaarding in eerste instantie nietig wordt verklaard en vervolgens opnieuw wordt gedagvaard, telt voor het OM als één zaak en voor de Raad voor de rechtspraak als twee uitspraken.
- In het model is rekening gehouden met de in het jaarverslag van de Rvdr vermelde doorlooptijden in strafzaken.
- Aangenomen wordt dat de middelen van de ZM in de prognose recht evenredig stijgen met de instroom bij de ZM zodat deze geen belemmering vormen voor het aantal afdoeningen door de ZM.

Tabel B2.5 Verwachte ontwikkelingen in de civiele rechtspraak, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025				2020 2021 2022 2023 2024 2025					
	Totaal	95%- interval	Gem. p.j.*	95%- interval	Ten opzichte van voorafgaande jaar					
<i>Rechtbank sector kanton</i>										
<i>Instroom</i>	-4,1	(-12,+11)	-0,7	(-2,+2)	4,3	0,5	-1,6	-2,0	-2,4	-2,7
Dagvaardingen	-10,7	(-25,+16)	-1,9	(-5,+3)	8,7	0,4	-3,9	-4,6	-5,2	-5,9
Verzoekschriften	0,9	(-10,+17)	0,1	(-2,+3)	1,3	0,6	0,2	-0,2	-0,4	-0,6
Voorlopige voorzieningen	-39,8	(-60,-10)	-8,1	(-14,-2)	-8,5	-8,4	-8,2	-8,0	-7,9	-7,7
<i>Uitstroom</i>	-2,2	(-10,+12)	-0,4	(-2,+2)	3,7	1,9	-0,8	-1,9	-2,3	-2,6
Dagvaardingen	-8,8	(-23,+17)	-1,5	(-4,+3)	4,9	3,5	-2,2	-4,3	-4,9	-5,6
Verzoekschriften	2,9	(-8,+19)	0,5	(-1,+3)	2,9	0,8	0,3	-0,1	-0,4	-0,6
<i>Appellabele uitstroom</i>	-5,2	(-15,+14)	-0,9	(-3,+2)	6,0	2,8	-1,7	-3,5	-4,0	-4,5
<i>Rechtbank sector civiel</i>										
<i>Instroom</i>	2,9	(-3,+12)	0,5	(0,+2)	1,4	0,3	0,1	0,5	0,4	0,1
Dagvaardingen	6,8	(-5,+23)	1,1	(-1,+4)	2,6	0,6	0,9	1,0	0,9	0,6
Verzoekschriften	2,5	(-4,+12)	0,4	(-1,+2)	1,3	0,3	0,0	0,5	0,4	0,1
<i>Uitstroom</i>	2,3	(-4,+11)	0,4	(-1,+2)	0,4	0,6	0,2	0,5	0,5	0,2
Dagvaardingen	7,2	(-4,+22)	1,2	(-1,+3)	1,2	2,1	0,8	0,9	1,0	0,9
Verzoekschriften	1,7	(-4,+11)	0,3	(-1,+2)	0,3	0,4	0,1	0,4	0,4	0,1
<i>Appellabele uitstroom</i>	4,4	(0,+12)	0,7	(0,+2)	1,2	0,9	0,5	0,7	0,7	0,5
<i>Gerechtshof</i>										
<i>Instroom</i>	1,2	(-13,+27)	0,2	(-2,+4)	1,1	0,9	0,0	-0,1	-0,3	-0,5
Dagvaardingen	-1,9	(-20,+19)	-0,3	(-4,+3)	1,2	1,0	-0,6	-1,0	-1,1	-1,3
Verzoekschriften	3,3	(-19,+40)	0,6	(-3,+6)	1,1	0,8	0,5	0,5	0,4	0,2
<i>Uitstroom</i>	-2,8	(-16,+19)	-0,5	(-3,+3)	-3,9	0,5	0,9	0,1	-0,1	-0,3
Dagvaardingen	-11,8	(-24,+5)	-2,1	(-4,+1)	-10,4	-0,2	1,1	-0,3	-1,0	-1,1
Verzoekschriften	4,5	(-17,+38)	0,7	(-3,+6)	1,4	1,0	0,7	0,5	0,5	0,4
<i>Appellabele uitstroom</i>	-3,1	(-17,+18)	-0,5	(-3,+3)	-3,9	0,5	0,8	0,1	-0,1	-0,3
<i>Hoge Raad</i>										
<i>Instroom</i>	-5,1	(-21,+19)	-0,9	(-4,+3)	-4,4	0,1	0,8	-0,2	-0,6	-0,7
Prejudiciële vragen	0,0	(-29,+24)	0,0	(-6,+4)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dagvaardingen	-7,4	(-26,+18)	-1,3	(-5,+3)	-5,0	-0,4	0,8	-0,5	-1,1	-1,3
Verzoekschriften	-0,3	(-29,+42)	-0,1	(-6,+6)	-3,2	1,0	0,7	0,4	0,5	0,3
<i>Uitstroom</i>	-4,7	(-31,+30)	-0,8	(-6,+4)	-4,3	0,1	0,8	-0,2	-0,5	-0,7
Prejudiciële vragen	0,0	(-49,+41)	0,0	(-11,+6)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dagvaardingen	-7,4	(-43,+33)	-1,3	(-9,+5)	-5,0	-0,4	0,8	-0,5	-1,1	-1,3
Verzoekschriften	-0,3	(-42,+45)	-0,1	(-9,+6)	-3,2	1,0	0,7	0,4	0,5	0,3

* De gemiddelde procentuele verandering per jaar wordt berekend als: (prognose 2025/prognose 2018)^(1/6)-1.

- De voorlopige voorzieningen, dagvaardingen in huurzaken in de sector kanton, de presidentsrekenen en prejudiciële vragen bij de Hoge Raad worden geraamd met behulp van trendextrapolatie.
- In de modellen voor de appellabele uitstroom is rekening gehouden met doorlooptijden.

Tabel B2.6 Verwachte ontwikkelingen in de bestuursrechtspraak, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025		2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Totaal	Gem. p.j.*	Ten opzichte van voorafgaande jaar					
<i>Rechtbank</i>								
<i>Instroom</i>	4,8	0,8	0,1	1,0	0,7	1,0	1,2	0,7
Belastingzaken, 1e aanleg**	4,7	0,8	0,3	0,5	0,7	0,9	1,0	1,2
Overige bestuurszaken	4,9	0,8	0,0	1,3	0,7	1,1	1,3	0,4
<i>Uitstroom</i>	0,5	0,1	-3,6	0,4	0,9	0,7	1,1	1,1
Belastingzaken, 1e aanleg**	-4,4	-0,7	-7,6	0,1	0,6	0,8	0,9	1,1
Overige bestuurszaken	3,9	0,6	-0,8	0,5	1,1	0,7	1,2	1,1
<i>Gerechtshof, belastingzaken</i>								
<i>Instroom</i>	-14,3	-2,5	-19,8	1,1	1,2	1,4	1,5	1,5
<i>Uitstroom</i>	9,4	1,5	28,5	-18,3	0,1	1,2	1,3	1,5
<i>Hoge Raad</i>								
<i>Instroom</i>	9,3	1,5	28,6	-18,3	0,1	1,3	1,3	1,4
<i>Uitstroom</i>	11,6	1,8	11,4	12,5	-13,7	0,4	1,3	1,4
<i>Centrale Raad van Beroep</i>								
<i>Instroom</i>	-2,3	-0,4	-5,2	-1,2	0,2	0,4	1,5	2,2
<i>Uitstroom</i>	-30,7	-5,9	-19,8	-11,9	-2,9	-0,4	0,3	1,1

* De gemiddelde procentuele verandering wordt berekend als: $(\text{prognose 2025/prognose 2018})^{1/6} - 1$.

** Inclusief een steeds kleiner wordend aantal belastingzaken dat nog in eerste aanleg bij de hoven komt.

- Trendmatige ontwikkelingen die niet worden verklaard door ontwikkelingen in de achtergrondfactoren blijven van groot belang in het PMJ. Voor de instroom van lokale belastingzaken en bouwzaken (ex-Arob) bij de rechtbanken kon geen verklaringsmodel worden gevonden: prognoses hiervan zijn geheel gebaseerd op trendextrapolatie. Bij andere typen zaken is de invloed van de financiële en economische crisis en het daarop volgende bezuinigingsbeleid van de overheid de komende jaren nadrukkelijk aanwezig.
- Sinds 1 oktober 2015 geldt dat de WOZ-waarde ook mede bepalend is voor de maximale huur(verhoging). Dat heeft sindsdien een aantal geclusterde pieken aan instroom van WOZ-zaken opgeleverd. Deze zijn soms van behoorlijk grote omvang en zijn zeer moeilijk te voorspellen. Het optreden van deze onverwachte pieken en hun doorstromen van eerste aanleg naar hoger beroep en eventueel cassatie, bemoeilijkt modellering en prognoses en compliceert de planning bij gerechten.
- In de modellen is rekening gehouden met doorlooptijden bij de doorwerking van de ontwikkelingen in instroom naar uitstroom en van eerste aanleg naar hoger beroep en cassatie.

Tabel B2.7 Verwachte ontwikkelingen in de tenuitvoerlegging, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025				2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Totaal	95%- interval	Gem. p.j.*	95%- interval	Ten opzichte van voorafgaande jaar					
<i>Halt Nederland</i>										
<i>Instroom</i>										
HALT-verwijzingen	-9,1	(-18,+3)	-1,6	(-3,0)	-2,9	-2,5	-1,7	-0,6	-0,6	-1,1
<i>Capaciteitsbehoefte</i>										
Te starten Halt-afdoeningen	-9,1	(-18,+3)	-1,6	(-3,0)	-2,9	-2,5	-1,7	-0,6	-0,6	-1,1
<i>Uitstroom</i>										
Halt-afdoeningen	-12,7	(-28,+8)	-2,2	(-5,+1)	-6,0	-1,6	-3,5	0,0	-1,7	-0,4
<i>CJIB</i>										
<i>Instroom</i>										
WAHV-zaken	12,3	(-44,+125)	2,0	(-9,+14)	-0,6	3,3	2,3	2,3	2,3	2,3
OM-Executie	-1,9	(-20,+37)	-0,3	(-4,+5)	1,2	-1,4	-0,5	-0,7	-0,3	-0,2
Ontnemingsmaatregelen	26,6	(-28,+112)	4,0	(-5,+13)	6,0	2,8	4,3	3,5	3,9	3,6
Schadevergoedingsmaatregelen	17,8	(-2,+59)	2,8	(0,+8)	5,6	1,6	2,3	2,2	2,4	2,5
Geldboetevonnissen	-27,6	(-49,+36)	-5,2	(-11,+5)	-5,7	-7,3	-3,8	-6,3	-3,3	-5,0
Strafbeschikkingen**	-6,3	(-26,+101)	-1,1	(-5,+12)	-3,2	-3,5	-1,7	-0,7	0,9	1,7
Taakstraffen meerderjarigen	1,7	(-11,+31)	0,3	(-2,+5)	1,9	-0,7	0,0	-0,1	0,3	0,4
Voorw. invrijheidsstelling	-1,9	(-10,+12)	-0,3	(-2,+2)	0,3	-0,8	-0,3	-0,5	-0,3	-0,3
Routeren toezicht	-11,0	(-33,+13)	-1,9	(-6,+2)	-2,9	-2,3	-2,0	-1,7	-1,4	-1,2
<i>Uitstroom</i>										
WAHV-zaken	10,3	(-43,+113)	1,7	(-9,+13)	-1,9	2,5	2,5	2,3	2,3	2,3
OM-Executie	0,2	(-14,+31)	0,0	(-2,+5)	1,9	0,5	-0,8	-0,6	-0,5	-0,3
Ontnemingsmaatregelen	28,4	(-4,+72)	4,3	(-1,+9)	4,9	4,1	4,3	4,1	4,1	4,0
Schadevergoedingsmaatregelen	12,3	(1,+35)	2,0	(0,+5)	2,5	1,3	1,8	1,9	2,1	2,2
Geldboetevonnissen	-22,8	(-40,+23)	-4,2	(-8,+4)	1,1	-6,0	-6,7	-4,2	-5,7	-3,6
Strafbeschikkingen**	-5,5	(-23,+77)	-0,9	(-4,+10)	-2,8	-3,0	-1,4	-0,6	0,8	1,5
Taakstraffen meerderjarigen	0,1	(-10,+23)	0,0	(-2,+3)	0,0	-0,1	-0,2	-0,1	0,1	0,3
Voorw. invrijheidsstelling	0,0	(-28,+19)	0,0	(-5,+3)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Routeren toezicht	-18,3	(-31,-8)	-3,3	(-6,-1)	-5,2	-4,2	-3,4	-2,8	-2,3	-2,0
<i>DJI</i>										
<i>Instroom</i>										
Gevangeniswezen	1,4	(-11,+26)	0,2	(-2,+4)	0,6	2,9	0,6	-1,5	-0,3	-0,8
FPC's	0,4	(-12,+16)	0,1	(-2,+2)	1,6	-0,4	0,2	-0,2	-0,3	-0,3
Justitiële jeugd-inrichtingen	-2,7	(-16,+17)	-0,5	(-3,+3)	0,2	-0,8	-0,9	-0,6	-0,4	-0,3
<i>Capaciteitsbehoefte</i>										
Gevangeniswezen***	10,7	(0,+28)	1,7	(0,+4)	5,4	0,9	1,0	1,2	1,6	0,4
FPC's****	-2,6	(-3,-3)	-0,4	(0,0)	1,5	-1,4	-0,2	-0,5	-0,8	-1,1
Justitiële jeugd-inrichtingen****	0,1	(-25,+37)	0,0	(-5,+5)	2,7	-1,2	-0,5	-0,1	-0,7	0,0
<i>RSJ</i>										
<i>Instroom</i>										
Beroepszaken	23,8	(13,+40)	3,6	(2,+6)	7,2	2,6	3,1	3,3	3,4	2,3
Doorzendingen	5,0	(-15,+47)	0,8	(-3,+7)	7,0	0,9	-1,6	-0,2	-0,9	0,0
Overige zaken	-1,6	(-34,+47)	-0,3	(-7,+7)	-0,3	1,3	-1,2	-0,2	-0,5	-0,7
<i>Uitstroom</i>										
Beroepszaken	26,9	(22,+37)	4,1	(3,+5)	8,6	3,7	3,0	3,2	3,4	2,5
Doorzendingen	5,6	(-11,+43)	0,9	(-2,+6)	7,4	1,1	-1,5	-0,3	-0,9	-0,1
Overige zaken	-0,7	(-31,+41)	-0,1	(-6,+6)	0,6	1,3	-1,2	-0,2	-0,5	-0,7

* De gemiddelde procentuele verandering per jaar wordt berekend als: (prognose 2025/prognose 2018)^(1/6)-1.

** Inclusief transacties.

*** Inclusief capaciteitsmarge, ISD, PP en ED, excl. vreemdelingenbewaring. Het getal voor 2018 is de uitkomst van de DJI-tijdreeksanalyse op maandgegevens.

**** Inclusief capaciteitsmarge.

- Het model doet geen uitspraak over de mate waarin een toename van de behoefte tot een daadwerkelijke bezetting van cellen leidt. Capaciteitsproblemen bij aanleverende instanties en regionale verschillen kunnen ertoe leiden dat de bezetting afwijkt van de behoefte.
- Aangenomen wordt dat de middelen van het CJIB en de RSJ in de prognose recht evenredig stijgen met de instroom bij respectievelijk CJIB en RSJ zodat deze geen belemmering vormen voor de productie.
- De gemiddelde duur van vrijheidsstraffen wordt in de prognose constant gehouden, tenzij de coëfficiënt van de gerealiseerde groei significant is.
- De percentages vervangende hechtenissen (bv. voor niet-betaalde boetes of niet-uitgevoerde taakstraffen) worden in de prognose constant gehouden, tenzij de coëfficiënt van de gerealiseerde groei significant is,
- Bij het ramen van de capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen en justitiële jeugdinrichtingen voor 2018 (de kortetermijnraming) is gebruikgemaakt van een ARIMA-model op de maandelijkse bezetting.
- Van 2000 tot en met 2006 bedroeg de capaciteitsmarge voor gevangenen en huizen van bewaring 3,8%. In 2007 en 2008 werd een capaciteitsmarge gehanteerd van 8,7% en vanaf 2009 is deze opgehoogd naar 13,8%.
- De capaciteitsmarge voor FPC's bedroeg 1% tot en met 2008. In 2009 is deze opgehoogd naar 4% en vanaf 2010 bedraagt de capaciteitsmarge 8,7%.
- De capaciteitsmarge voor de justitiële jeugdinrichtingen bedraagt 13,8% sinds 2010. In de eerdere jaren 2008 en 2009 werd een capaciteitsmarge gehanteerd van 10% en daarvóór een marge van 7,5% voor opvangplaatsen en 5% voor behandelplaatsen.

Tabel B2.8 Verwachte ontwikkelingen op het terrein van reclassering en kinderscherming, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025				2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Totaal	95%- interval	Gem. p.j.*	95%- interval	Ten opzichte van voorafgaande jaar					
<i>Reclassering</i>										
<i>Instroom</i>										
Toezichten	3,4	(-8,+26)	0,6	(-1,+4)	5,7	0,6	-1,4	-0,1	-0,7	-0,5
Schriftelijke adviezen	-2,1	(-13,+10)	-0,4	(-2,+2)	-0,5	-0,7	-0,2	-0,4	-0,2	-0,2
Mondelinge adviezen	0,0	(-96,+98)	0,0	(-42,+12)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Werkstraffen	1,4	(-11,+28)	0,2	(-2,+4)	1,7	-0,6	0,0	-0,1	0,3	0,3
<i>Capaciteitsbehoefte</i>										
Te starten werkstraffen	3,2	(-14,+31)	0,5	(-2,+5)	1,9	-0,4	0,3	0,2	0,5	0,6
<i>Uitstroom</i>										
Toezichten	-0,4	(-5,+3)	-0,1	(-1,0)	-0,7	-0,1	0,2	0,0	0,1	0,1
Schriftelijke adviezen	-1,8	(-12,+8)	-0,3	(-2,+1)	-0,4	-0,6	-0,2	-0,4	-0,1	-0,2
Mondelinge adviezen	0,0	(-85,+72)	0,0	(-27,+9)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Werkstraffen	0,7	(-11,+18)	0,1	(-2,+3)	0,8	-0,3	0,0	-0,1	0,1	0,2
<i>Raad voor de Kinderbescherming</i>										
<i>Instroom</i>										
Coördinatie taakstraffen	9,8	(-8,+42)	1,6	(-1,+6)	9,5	-1,6	1,0	-0,1	0,7	0,3
Strafonderzoek LIJ	-3,7	(-23,+26)	-0,6	(-4,+4)	-0,9	-0,9	-0,7	-0,5	-0,4	-0,3
Strafonderzoek LIJ+aanv.	-5,2	(-36,+38)	-0,9	(-7,+6)	-1,3	-1,2	-1,0	-0,8	-0,6	-0,5
<i>Actualisatie</i>										
strafonderzoek	2,4	(-22,+30)	0,4	(-4,+4)	0,6	0,5	0,4	0,3	0,3	0,2
Strafonderzoek GBM	3,6	(-100,+172)	0,6	(-100,+18)	8,5	-2,0	-1,0	-0,6	-0,6	-0,3
Onderzoek schoolverzuim	-26,2	(-53,+19)	-4,9	(-12,+3)	-5,0	-5,0	-5,0	-4,9	-4,9	-4,9
Beschermingsonderzoek	-1,2	(-7,+5)	-0,2	(-1,+1)	-0,6	-0,5	-0,3	-0,1	0,1	0,3
<i>Gezag & omgangs-</i>										
onderzoek	1,8	(-33,+56)	0,3	(-6,+8)	0,0	0,1	0,2	0,4	0,5	0,6
Adoptiegerel. activiteiten	9,7	(-6,+31)	1,6	(-1,+5)	0,5	1,5	1,7	2,0	1,8	1,8
<i>Toetsende taak</i>										
meldingen	-0,9	(-35,+44)	-0,1	(-7,+6)	-3,6	1,9	1,4	0,5	-0,2	-0,8
<i>Uitstroom</i>										
Coördinatie taakstraffen	8,2	(-7,+36)	1,3	(-1,+5)	4,6	2,3	0,0	0,3	0,4	0,5
Strafonderzoek LIJ	-3,2	(-20,+22)	-0,5	(-4,+3)	-0,8	-0,7	-0,6	-0,5	-0,4	-0,3
Strafonderzoek LIJ+aanv.	-2,2	(-32,+40)	-0,4	(-6,+6)	1,0	-0,9	-0,8	-0,6	-0,5	-0,4
<i>Actualisatie strafonder-</i>										
zoek	3,7	(-19,+28)	0,6	(-4,+4)	0,4	1,2	0,8	0,5	0,4	0,3
Strafonderzoek GBM	3,5	(-100,+152)	0,6	(-100,+17)	8,3	-2,0	-1,0	-0,6	-0,6	-0,3
Onderzoek schoolverzuim	-26,0	(-51,+17)	-4,9	(-11,+3)	-4,6	-5,0	-5,0	-4,9	-4,9	-4,9
Beschermingsonderzoek	0,2	(-4,+4)	0,0	(-1,+1)	1,0	-0,5	-0,4	-0,2	0,1	0,2
<i>Gezag & omgangs-</i>										
onderzoek	1,9	(-25,+41)	0,3	(-5,+6)	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5
Adoptiegerel. activiteiten	6,5	(-4,+22)	1,1	(-1,+3)	-2,1	1,3	1,7	1,9	1,8	1,8
<i>Toetsende taak</i>										
meldingen	-1,7	(-35,+40)	-0,3	(-7,+6)	-4,2	1,5	1,4	0,6	-0,2	-0,7
<i>Civielrechtelijke jeugdmaatregelen</i>										
<i>Instroom</i>										
OTS-maatregelen	-0,7	(-12,+11)	-0,1	(-2,+2)	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	0,0	0,0
Voogdijmaatregelen	-12,1	(-27,+217)	-2,1	(-5,+21)	-4,1	0,5	-9,6	0,4	0,3	0,3
<i>Uitstroom</i>										
OTS-maatregelen	9,5	(2,+20)	1,5	(0,+3)	7,8	1,9	0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Voogdijmaatregelen	-21,0	(-52,+275)	-3,9	(-12,+25)	-0,5	-9,1	-3,6	-9,8	0,1	0,3
<i>Lopend</i>										
OTS-maatregelen	0,1	(-13,+17)	0,0	(-2,+3)	0,8	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1
Voogdijmaatregelen	-6,6	(-18,+78)	-1,1	(-3,+10)	-3,5	-1,0	-2,5	0,1	0,1	0,1

* De gemiddelde procentuele verandering per jaar wordt berekend als: (prognose 2025/prognose 2018)^(1/6)-1.

- De strafonderzoeken LIJ, LIJ plus aanvulling, actualisatie, GBM en schoolverzuim zijn in 2012 ingevoerd. De RvdK heeft oudere cijfers over basisonderzoeken en uitgebreide strafonderzoeken naar de nieuwe indeling geconverteerd.
- De toetsende taakmeldingen en beschermingsonderzoeken worden door middel van een trendextrapolatie geschat.

Tabel B2.9 Verwachte ontwikkelingen in de vreemdelingenbewaring, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025				2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Totaal	95%- interval	Gem. p.j.*	95%- interval	Ten opzichte van voorafgaande jaar					
Instroom	11,8	(-30,+79)	1,9	(-6,+10)	3,9	1,6	4,1	0,7	0,6	0,5
Capaciteitsbehoefte**	32,3	(-21,+118)	4,8	(-4,+14)	20,0	2,6	4,0	2,0	0,7	0,6

* De gemiddelde procentuele verandering per jaar wordt berekend als: $(\text{prognose 2025/prognose 2018})^{1/6}-1$.

** Inclusief capaciteitsmarge.

- De capaciteitsmarge van de vreemdelingenbewaring bedroeg tot en met 1999 5% (behalve voor uitzendcentra). Van 2000 tot en met 2006 was de capaciteitsmarge 3,8%. In 2007 en 2008 was de capaciteitsmarge 8,7% en vanaf 2009 is deze verhoogd naar 13,8%.
- Vreemdelingenbewaring voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) valt onder de justitiële jeugdinrichtingen en is tabel B2.7 meegenomen.
- Bij het ramen van de capaciteitsbehoefte voor 2017 (de korte-termijnraming) is gebruikgemaakt van een ARIMA-model op de maandelijkse bezetting.

Tabel B2.10 Verwachte ontwikkelingen in de gesubsidieerde rechtsbijstand, procentuele verandering 2019-2025

	2019-2025				2020 2021 2022 2023 2024 2025						
	Totaal	95%- interval	Gem. p.j.*	95%- interval	Ten opzichte van voorafgaande jaar						
<i>Strafrechtelijk, totaal**</i>	-0,8	(-14,+14)	-0,1	(-2,+2)	-0,1	-0,3	0,1	-0,3	0,0	-0,1	
Ambtshalve	-0,6	(-11,+24)	-0,1	(-2,+4)	2,4	-1,0	-0,5	-0,8	-0,4	-0,3	
Regulier	-0,8	(-15,+9)	-0,1	(-3,+1)	-1,2	0,0	0,4	-0,1	0,1	-0,1	
<i>Civiele zaken, totaal</i>	-0,8	(-10,+10)	-0,1	(-2,+2)	-0,5	-0,2	0,1	0,1	0,0	-0,2	
Rechtszaken	-1,7	(-10,+8)	-0,3	(-2,+1)	-0,8	-0,4	-0,1	0,0	-0,1	-0,3	
BOPZ	9,1	(-7,+26)	1,5	(-1,+4)	2,6	2,0	1,5	1,1	0,9	0,7	
Mediation	-8,0	(-20,+3)	-1,4	(-4,+1)	-2,0	-1,4	-1,3	-1,2	-1,2	-1,2	
<i>Bestuurszaken, totaal</i>	7,2	(-6,+25)	1,2	(-1,+4)	2,0	1,1	1,6	0,9	0,6	0,8	
Rechtszaken	7,6	(-4,+22)	1,2	(-1,+3)	1,9	1,3	1,4	1,0	0,8	1,0	
Vreemdelingenbewaring	22,4	(-18,+85)	3,4	(-3,+11)	14,1	1,9	2,9	1,4	0,5	0,4	
Vreemdelingenzaken	0,3	(-9,+12)	0,1	(-2,+2)	-2,2	0,4	1,5	0,4	-0,1	0,4	
Mediation	18,3	(-8,+49)	2,8	(-1,+7)	3,9	4,0	2,3	2,3	2,3	2,3	
<i>Inverzekeringstellingen</i>	-0,9	(-15,+17)	-0,2	(-3,+3)	-0,2	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	
Verdachten	-1,3	(-15,+16)	-0,2	(-3,+2)	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	
Vreemdelingenbewaring	8,3	(-19,+44)	1,3	(-3,+6)	5,4	0,7	1,1	0,6	0,2	0,2	
BOPZ	-1,4	(-16,+13)	-0,2	(-3,+2)	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	
<i>Overig</i>											
Lichte adviestoevoeging	20,4	(-25,+90)	3,1	(-5,+11)	10,5	2,7	1,4	2,5	1,7	0,4	
Juridisch Loket	20,4	(-13,+65)	3,1	(-2,+9)	10,5	2,7	1,4	2,5	1,7	0,4	
Asiel	-7,6	(-46,+57)	-1,3	(-10,+8)	-0,6	-2,0	0,3	-5,8	0,3	0,2	

* De gemiddelde procentuele verandering per jaar wordt berekend als: $(\text{prognose 2025}/\text{prognose 2018})^{1/6}-1$.

** Exclusief BOPZ en excl. vreemdelingenbewaring.

- Toevoegingen voor BOPZ worden in een aantal gevallen ten onrechte als reguliere toevoegingen geregistreerd. In het PMJ zijn alle BOPZ-toevoegingen als ambts-halve toevoegingen beschouwd.
- Het model voor mediation is een trendextrapolatie

Bijlage 3 Elasticiteiten

Het grootste gedeelte van het PMJ-model is geformuleerd in de vorm van elasticiteiten. Een elasticiteit geeft aan met hoeveel procent Y toe- of afneemt als X met 1% toeneemt. Bij directe relaties (bv. uitstroom Politie en instroom OM of dagvaardingen OM en instroom ZM) wordt de elasticiteit direct geschat. Maar vanwege allerlei vertragingen in het model zegt dat niets over het effect verderop in de keten. Daarom zijn de elasticiteiten ook numeriek berekend. De tabellen in deze bijlage bevatten het gemiddeld jaarlijks effect berekend over de periode 2019-2025. Effecten kleiner dan 0,05% zijn weggelaten. Het model voor de veiligheidsketen bevat circa 50 achtergrondfactoren. Ongeveer de helft daarvan heeft een effect van minder dan 0,05% en wordt hier niet gerapporteerd.

Bijvoorbeeld, een 1% toename in het aantal motorvoertuigen leidt tot een 9,9% toename in de instroom van WAHV-zaken. Een toename van de instroom van WAHV-zaken leidt tot een 0,8% toename van het aantal beroepen op de officier van justitie (zie tabel B3.1).

Tabel B3.1 geeft de elasticiteiten voor WAHV-zaken. Tabellen B3.2 t/m B3.5 geven de elasticiteiten tussen de achtergrondfactoren (respectievelijk bevolking, bevolkingssamenstelling en huishoudens, economische achtergrondfactoren en overige achtergrondfactoren) en misdrijven en overtredingen. Tabel B3.6 geeft de elasticiteiten tussen de instroom van misdrijfzaken en de rest van de strafrechtsketen. Tabel B3.7 geeft de elasticiteiten tussen de instroom van kantonzaken en de rest van de strafrechtsketen.

Tabel B3.1 Elasticiteiten voor WAHV-zaken (%)

Effect op...	Effect van 1% verhoging van...			
	Bevolking	Motorvoertuigen	Bijstands- uitkeringen	WAHV-instroom
<i>CJIB</i>				
Instroom	-4,4	9,9	-2,4	
Uitstroom	-4,2	9,2	-2,2	1,0
<i>OM</i>				
Instroom Beroep op de OvJ	-3,4	7,4	-1,8	0,8
Uitstroom Beroep op de OvJ	-3,4	7,4	-1,8	0,8
<i>Rvdr</i>				
Instroom	-0,3	0,7	-0,2	0,1
Uitstroom	-0,2	0,5	-0,1	0,1

Tabel B3.2 Elasticiteiten voor bevolking (%)

Effect op...	Effect van 1% verhoging van...				
	Bevolking	Bevolking, 18 jaar en ouder	Bevolking, 35-49 jaar	Bevolking, 12-17 jaar	Bevolking in vier grote steden, 12-17 jaar
<i>Politie</i>					
Geregistreerde misdrijven	-6,8		0,7		
Verdachten	-5,6		0,9		
<i>Halt</i>					
Instream halt	-1,4		0,1	4,7	-3,2
<i>OM, rechtbankzaken</i>					
Instream OM	-2,9	-0,5	1,8		
Dagvaarding	-3,0	-0,4	1,3		
<i>OM, kantonzaken</i>					
Instream OM		-5,0	6,1	0,1	
Dagvaarding		-3,9	4,8	0,1	
<i>Rvdr, rechtbank</i>					
Instream, rechtbankzaken	-5,5	-0,7	2,4		
Instream, kantonzaken		-8,2	10,0	0,1	
<i>Rvdr, gerechtshof</i>					
Instream	-0,1		0,1		
<i>CJIB</i>					
Uitstroom CJIB strafbeschikking	-0,1	-5,0	7,2	0,3	
Uitstroom CJIB geldboete	-0,4	-2,6	3,3		
Uitstroom CJIB ontnemingsmaatregel	-2,5	0,1			
Uitstroom CJIB schadevergoedingsmaatregel	-1,8	-0,2	0,9		
Uitstroom CJIB werkstraffen	-1,6	-0,5	1,1		
Instream CJIB OM-executie	-2,9	-0,2	0,9		
<i>DJI</i>					
Capaciteitsbehoefte GW	-2,3		0,3		
Capaciteitsbehoefte JJI	-1,8		0,3		
<i>Reclassering</i>					
Uitstroom Reclassering werkstraffen	-0,8	-0,2	0,6		
Uitstroom reclassering toezicht	0,3		-0,1		
<i>Raad voor de kindbescherming</i>					
Uitstroom rvdk lij onderzoek	-4,2			0,3	
Uitstroom rvdk lij aanvullend	-6,6			0,5	
Uitstroom rvdk lij actualisatie	2,9			-0,2	
Uitstroom rvdk werkstraffen	-1,6		0,4	0,1	
Uitstroom rvdk onderzoek leerplichtwet				0,2	
<i>Rechtsbijstand</i>					
Rechtsbijstand ambtshalve	-2,1	-0,2	0,9		
Rechtsbijstand regulier	0,3				
Rechtsbijstand piket					

Tabel B3.3 Elasticiteiten voor bevolkingsamenstelling en huishoudens (%)

Effect op...	Effect van 1% verhoging van...				
	Mannelijke bevolking, 18-29 jaar	Mannelijke bevolking, 18-49 jaar	1e generatie niet-westerse alloctonen, 12-17 jaar	1e generatie niet-westerse alloctone mannen, 18-49 jaar	Eénoudergezinnen
<i>Politie</i>					
Geregistreerde misdrijven		8,5		0,2	
Verdachten		4,1		0,3	
<i>Halt</i>					
Instroom halt		1,7	0,9		
<i>OM, rechtbankzaken</i>					
Instroom OM		2,4		0,1	
Dagvaarding		2,6		0,1	
<i>OM, kantonzaken</i>					
Instroom OM	0,8				0,3
Dagvaarding	0,6				0,3
<i>Rvdr, rechtbank</i>					
Instroom, rechtbankzaken		4,7		0,1	
Instroom, kantonzaken	1,2				0,6
<i>Rvdr, gerechtshof</i>					
Instroom		0,1			
<i>CJIB</i>					
Uitstroom CJIB strafbeschikking	0,1	0,1			
Uitstroom CJIB geldboete	0,4	0,3			0,2
Uitstroom CJIB ontnemingsmaatregel		3,1			
Uitstroom CJIB schadevergoedingsmaatregel		1,5			
Uitstroom CJIB werkstraffen		1,3			
Instroom CJIB OM-executie		2,9			
<i>DJI</i>					
Capaciteitsbehoefte GW		2,5			
Capaciteitsbehoefte JJI		2,0			
<i>Reclassering</i>					
Uitstroom Reclassering werkstraffen		0,7			
Uitstroom reclassering toezicht		-0,3			
<i>Raad voor de kindbescherming</i>					
Uitstroom rvdk lij onderzoek		4,6			
Uitstroom rvdk lij aanvullend		7,3			
Uitstroom rvdk lij actualisatie		-3,2			
Uitstroom rvdk werkstraffen		1,7			
Uitstroom rvdk onderzoek leerplichtwet					0,1
<i>Rechtsbijstand</i>					
Rechtsbijstand ambtshalve		1,9			
Rechtsbijstand regulier		-0,3			
Rechtsbijstand piket					

Tabel B3.4 Elasticiteiten voor economische achtergrondfactoren (%)

Effect op...	Effect van 1% verhoging van...				
	Werkzame beroepsbevolking	Werkloze beroepsbevolking, 15-24 jaar	Bijstandsuitkeringen	Gemiddeld gezinsinkomen	Gemiddeld inkomen per persoon
<i>Politie</i>					
Geregistreerde misdrijven					-0,3
Verdachten					
<i>Halt</i>					
Instream halt		0,2			
<i>OM, rechtbankzaken</i>					
Instream OM	-0,1				-0,2
Dagvaarding					-0,1
<i>OM, kantonzaken</i>					
Instream OM				0,4	
Dagvaarding				0,3	
<i>Rvdr, rechtbank</i>					
Instream, rechtbankzaken	-0,1				-0,1
Instream, kantonzaken				0,5	
<i>Rvdr, gerechtshof</i>					
Instream					
<i>CJIB</i>					
Uitstroom CJIB strafbeschikking				4,0	
Uitstroom CJIB geldboete				0,1	
Uitstroom CJIB ontnemingsmaatregel	-0,1				
Uitstroom CJIB schadevergoedingsmaatregel					
Uitstroom CJIB werkstraffen					
Instream CJIB OM-executie	-0,1				
<i>DJI</i>					
Capaciteitsbehoefte GW					
Capaciteitsbehoefte JJI					
<i>Reclassering</i>					
Uitstroom Reclassering werkstraffen					
Uitstroom reclassering toezicht					
<i>Raad voor de kindbescherming</i>					
Uitstroom rvdk lij onderzoek					
Uitstroom rvdk lij aanvullend					
Uitstroom rvdk lij actualisatie					
Uitstroom rvdk werkstraffen				0,5	
Uitstroom rvdk onderzoek leerplichtwet					
<i>Rechtsbijstand</i>					
Rechtsbijstand ambtshalve					
Rechtsbijstand regulier					
Rechtsbijstand piket					

Tabel B3.5 Elasticiteiten voor overige achtergrondfactoren (%)

Effect op...	Effect van 1% verhoging van...				
	Motorvoertuigen	Politiepersoneel	Schoolverzuim	Alcoholconsumptie	Drugsverslaafden
<i>Politie</i>					
Geregistreerde misdrijven	0,7	0,3		0,1	0,1
Verdachten	0,1	0,7		0,1	0,1
<i>Halt</i>					
Instream halt		0,1			
<i>OM, rechtbankzaken</i>					
Instream OM		0,1			
Dagvaarding		0,1			
<i>OM, kantonzaken</i>					
Instream OM					
Dagvaarding			0,1		
<i>Rvdr, rechtbank</i>					
Instream, rechtbankzaken		0,1			0,1
Instream, kantonzaken		-0,1	0,1		
<i>Rvdr, gerechtshof</i>					
<i>Instream</i>					
<i>CJIB</i>					
Uitstroom CJIB strafbeschikking					
Uitstroom CJIB geldboete					
Uitstroom CJIB ontnemingsmaatregel		0,1			0,1
Uitstroom CJIB schadevergoedingsmaatregel					
Uitstroom CJIB werkstraffen					
Instream CJIB OM-executie		0,1			
<i>DJI</i>					
Capaciteitsbehoefte GW		0,2			
Capaciteitsbehoefte JJI					
<i>Reclassering</i>					
Uitstroom Reclassering werkstraffen					
Uitstroom reclassering toezicht					
<i>Raad voor de kindbescherming</i>					
Uitstroom rvdk lij onderzoek		0,2			0,2
Uitstroom rvdk lij aanvullend		0,3			0,4
Uitstroom rvdk lij actualisatie		-0,1			-0,2
Uitstroom rvdk werkstraffen			0,3		
Uitstroom rvdk onderzoek leerplichtwet			2,9		
<i>Rechtsbijstand</i>					
Rechtsbijstand ambtshalve					
Rechtsbijstand regulier					
Rechtsbijstand piket	0,1				

Tabel B3.6 Elasticiteiten voor misdrijven (%)

Effect op...	Effect van 1% verhoging van...					
	Geregistreerde misdrijven	Verdachten	Instroom OM	Beslissing OM	Door de rechter opgelegde sancties	Strafwaarte vrijheidsstraffen volwassenen
<i>Politie</i>						
Verdachten	0,6					
<i>Halt</i>						
Instroom halt		0,3				
<i>OM</i>						
Instroom OM	0,3	0,5				
Sepot	0,3	0,4	0,9			
Strafbeschikking	0,2	0,4	0,8			
Werkstraf OM	0,3	0,5	0,9			
Dagvaarding	0,3	0,4	0,9			
<i>Rvdr</i>						
Instroom rechtbank	0,3	0,4	0,8	0,9		
Instroom gerechtshof	0,0	0,0	0,0	0,0		
<i>Door de rechter opgelegde sancties</i>						
Opgelegde geldboete, (deels) onvoorwaardelijk	0,3	0,4	0,9	1,0		
Opgelegde werkstraf ZM, (deels) onvoorwaardelijk	0,3	0,5	0,9	1,0		
Opgelegde vrijheidsstraf, volwassenen, (deels) onvoorwaardelijk	0,3	0,5	0,9	1,0		
Opgelegde vrijheidsstraf, jeugd, (deels) onvoorwaardelijk	0,3	0,4	0,8	1,0		
Opgelegde tbs-maatregel, onvoorwaardelijk	0,1	0,2	0,5	0,6		
Opgelegde pij-maatregel, onvoorwaardelijk	0,2	0,3	0,5	0,6		
Opgelegde isd-maatregel, onvoorwaardelijk	0,3	0,4	0,9	1,0		
Opgelegde ontnemingsmaatregel	0,3	0,5	0,9	1,0		
Opgelegde schadevergoedingsmaatregel	0,3	0,4	0,9	1,0		
<i>CJIB</i>						
Uitstroom CJIB strafbeschikking	0,0	0,0	0,1	0,1		
Uitstroom CJIB geldboete	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	
Uitstroom CJIB ontnemingsmaatregel	0,2	0,4	0,6	0,7	0,7	
Uitstroom CJIB schadevergoedingsmaatregel	0,2	0,3	0,6	0,7	0,7	
Uitstroom CJIB werkstraffen	0,2	0,3	0,5	0,6	0,4	
Instroom CJIB OM-executie	0,2	0,4	0,7	0,7	0,8	
<i>DJI</i>						
Capaciteitsbehoefte GW	0,2	0,3	0,6	0,7	0,8	0,5
Capaciteitsbehoefte JJI	0,1	0,2	0,4	0,5	0,3	
<i>Reclassering</i>						
Uitstroom Reclassering werkstraffen	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	
Uitstroom reclassering toezicht	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	
<i>Raad voor de kindbescherming</i>						
Uitstroom rvdk lij onderzoek	0,2	0,4	0,9			
Uitstroom rvdk lij aanvullend	0,4	0,7	1,5			
Uitstroom rvdk lij actualisatie	0,2	0,4	0,9			
Uitstroom rvdk werkstraffen	0,2	0,3	0,5	0,6	0,4	
<i>Rechtsbijstand</i>						
Rechtsbijstand ambtshalve	0,2	0,3	0,6			
Rechtsbijstand regulier	0,0	-0,1	-0,1			
Rechtsbijstand piket	0,1	0,1				

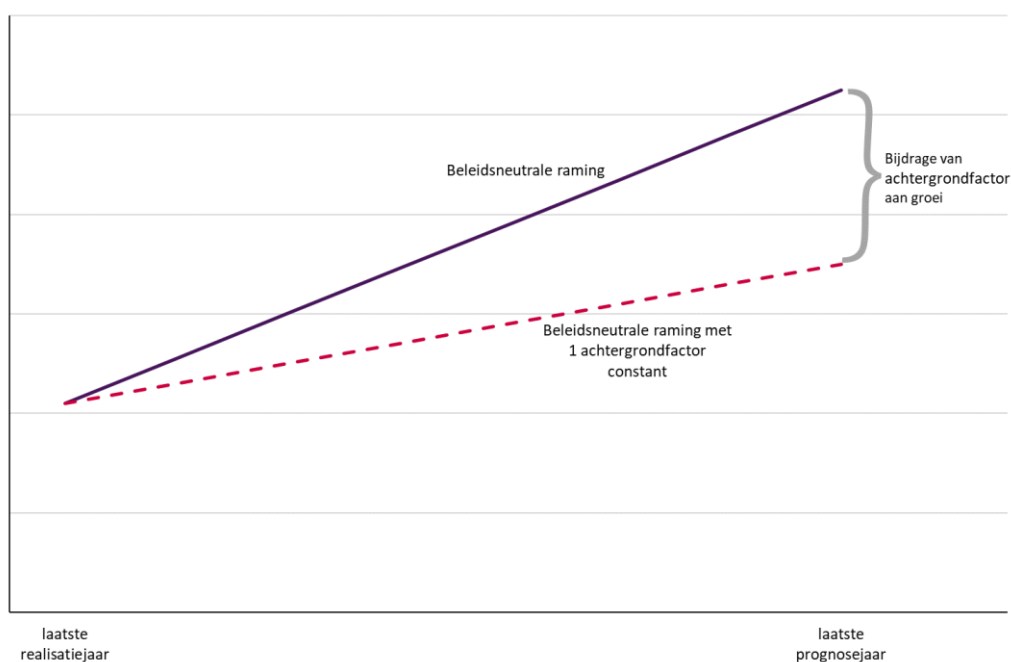
Tabel B3.7 Elasticiteiten voor kantonzaken (%)

Effect op...	Effect van 1% verhoging van...		
	Instroom OM	Beslissing OM	Door de rechter opgelegde sancties
<i>OM</i>			
Sepot	0,8		
Strafbeschikking	0,8		
Werkstraf OM	0,8		
Dagvaarding	0,7		
<i>Rvdr</i>			
Instroom kanton	0,7	1,1	
Instroom gerechtshof	0,0	0,0	
<i>Door de rechter opgelegde sancties</i>			
Opgelegde geldboete, (deels) onvoorwaardelijk	0,7	1,0	
Opgelegde werkstraf ZM, (deels) onvoorwaardelijk	0,8	1,0	
Opgelegde vrijheidsstraf, volwassenen, (deels) onvoorwaardelijk	0,8	1,0	
Opgelegde vrijheidsstraf, jeugd, (deels) onvoorwaardelijk	0,8	1,0	
<i>CJIB</i>			
Uitstroom CJIB strafbeschikking	0,1	0,1	
Uitstroom CJIB geldboete	0,5	0,7	0,7
Uitstroom CJIB werkstraffen	0,0	0,1	0,1
Instroom CJIB OM-executie	0,0	0,0	0,0
<i>DJI</i>			
Capaciteitsbehoefte GW	0,0	0,0	0,0
Capaciteitsbehoefte JJI	0,0	0,0	0,0
<i>Reclassering</i>			
Uitstroom Reclassering werkstraffen	0,0	0,0	0,0
<i>Raad voor de kindbescherming</i>			
Uitstroom rvdk onderzoek leerplichtwet	0,9		
Uitstroom rvdk werkstraffen	0,2	0,2	0,2
<i>Rechtsbijstand</i>			
Rechtsbijstand ambtshalve	0,0		
Rechtsbijstand regulier	0,0		

Bijlage 4 Effect achtergrondfactoren

Deze bijlage bevat de bijdrage van de achtergrondfactoren aan de mutaties van de justitiële variabelen. Per achtergrondfactor is berekend wat de mutatie zou zijn indien deze achtergrondfactor constant gehouden wordt. Het verschil met de beleidsneutrale raming is de bijdrage van de achtergrondfactor aan de beleidsneutrale ramingen (zie figuur B4.1). De bijdrage is afhankelijk van de elasticiteit (zie bijlage 3) en de mutaties in de achtergrondfactoren. Zo kan een achtergrondfactor met een kleine elasticiteit, maar een grote groei of daling toch een behoorlijk effect op justitiële variabelen hebben. Andersom zal een achtergrondfactor met een grote elasticiteit, maar weinig variatie over de tijd weinig bijdragen aan de prognoses van de justitiële variabelen. De som van alle bijdragen geeft aan hoeveel de achtergrondfactoren in totaal aan de groei of daling van de beleidsneutrale raming bijdragen. Het verschil tussen de beleidsneutrale raming en de som van alle bedragen is toe te schrijven aan autonome factoren zoals trend, constant, dummy variabelen, wetgeving, enz. Het model voor de veiligheidsketen bevat circa 50 achtergrondfactoren. Ongeveer de helft daarvan heeft een bijdrage van minder dan 0,05% en wordt hier niet gerapporteerd.

Figuur B4.1 Bijdrage achtergrondfactoren aan beleidsneutrale mutaties



Tabel B4.1 Bijdrage achtergrondfactoren aan beleidsneutrale mutaties in de veiligheidsketen 2018-2025 (%)

	Geregistreerde misdrijven	Verdachten	Instroom Halt	Instroom OM, misdrijven	Instroom OM, overtredingen	Instroom ZM, misdrijven	Instroom ZM, overtredingen
<i>Beleidsneutrale mutatie</i>	-5,5	-2,8	-7,3	2,1	-7,6	7,6	8,8
Autonome effecten (trend, constante, dummy variabelen)	-2,0	-2,4	-11,9	0,9	-15,9	5,1	-5,9
<i>Totale bijdrage achtergrondfactoren aan mutatie*</i>	-3,6	-0,4	4,6	1,2	8,3	2,5	14,7
Waaronder							
<i>Bevolking</i>							
Bevolking	2,0	1,7	0,4	0,9		1,9	
Bevolking, 18 jaar en ouder				0,3	2,8	0,4	5,5
Bevolking, 35-49 jaar	0,8	1,1	0,2	2,2	6,7	3,1	12,2
Bevolking, 12-17 jaar		0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,1
Bevolking in de vier grote steden, 12-17 jaar			-0,9				
<i>Bevolkingssamenstelling en huishoudens</i>							
Mannelijke bevolking, 18-29 jaar					-1,7		-2,9
Mannelijke bevolking, 18-49 jaar	-2,8	-1,4	-0,5	-0,9		-1,9	
1e generatie niet-westerse allochtonen, 12-17 jaar			-4,9				
1e generatie niet-westerse allochtone mannen, 18-49 jaar	-1,0	-1,4		-0,3		-0,6	
Eénoudergezinnen					-0,7		-1,4
Van echtscheidende personen				0,0		0,1	
<i>Economie</i>							
Werkzame beroepsbevolking				0,2		0,3	
Werkloosheidspercentage					0,6		1,0
Werkloze beroepsbevolking, 15-24 jaar			8,2				
Bijstandsuitkeringen							
Gemiddeld gezinsinkomen				0,0	0,9	0,0	1,7
Gemiddeld inkomen per persoon	-1,8	0,0	0,0	-1,4		-0,7	
<i>Overig</i>							
Motorvoertuigen	-0,4	0,0		0,0		0,0	
Politiepersoneel	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Schoolverzuim					-0,4		-1,6
Alcoholconsumptie	-0,4	-0,5	0,0	0,0		0,0	

* Inclusief niet-gerapporteerde achtergrondfactoren

Tabel B4.1 Vervolg

	Instroom WAHV bij CJIB	Instroom straf- beschikkingen bij CJIB	Instroom strafrecht- boetes bij CJIB	Instroom werkstraffen volwassenen bij CJIB	Instroom werkstraffen minderjarigen bij RvdK	Capaciteitsbehoefte GW	Capaciteitsbehoefte JJI
<i>Beleidsneutrale mutatie</i>	5,0	3,6	-25,5	-0,4	5,4	15,9	7,0
Autonome effecten (trend, constante, dummy variabelen)	35,7	-19,2	-30,1	-2,0	6,9	15,6	7,0
<i>Totale bijdrage achtergrondfactoren aan mutatie*</i>	-30,7	22,8	4,5	1,6	-1,5	0,3	0,0
Waaronder							
<i>Bevolking</i>							
Bevolking	1,6	0,1	0,1	0,6	0,6	0,9	0,6
Bevolking, 18 jaar en ouder		3,6	1,6	0,3		0,0	0,0
Bevolking, 35-49 jaar		10,2	3,8	1,6	0,5	0,4	0,2
Bevolking, 12-17 jaar		0,3	0,0		0,1		0,0
Bevolking in de vier grote steden, 12-17 jaar							
<i>Bevolkingssamenstelling en huishoudens</i>							
Mannelijke bevolking, 18-29 jaar		-0,2	-0,8	-0,1		0,0	
Mannelijke bevolking, 18-49 jaar		0,0	-0,1	-0,6	-0,8	-1,1	-0,8
1e generatie niet-westerse allochtonen, 12-17 jaar							
1e generatie niet-westerse allochtone mannen, 18-49 jaar		0,0	0,0	-0,1		0,0	0,0
Eénoudergezinnen		-0,1	-0,4	-0,1	0,0	0,0	
Van echtscheidende personen		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
<i>Economie</i>							
Werkzame beroepsbevolking		0,0	0,0	0,1		0,1	0,0
Werkloosheidspercentage		0,0	0,3	0,0		0,0	
Werkloze beroepsbevolking, 15-24 jaar							
Bijstandsuitkeringen	-25,5					0,0	
Gemiddeld gezinsinkomen		9,3	0,2		1,7	0,0	0,0
Gemiddeld inkomen per persoon		-0,3	0,0	-0,2	-0,1	0,0	0,0
<i>Overig</i>							
Motorvoertuigen	-6,8	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Politiepersoneel		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Schoolverzuim		0,0	-0,2		-3,5		
Alcoholconsumptie		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

* Inclusief niet-gerapporteerde achtergrondfactoren